

Översiktsplan för Sollefteå kommun

- en kraftfull kommun med utsikter mot 2030

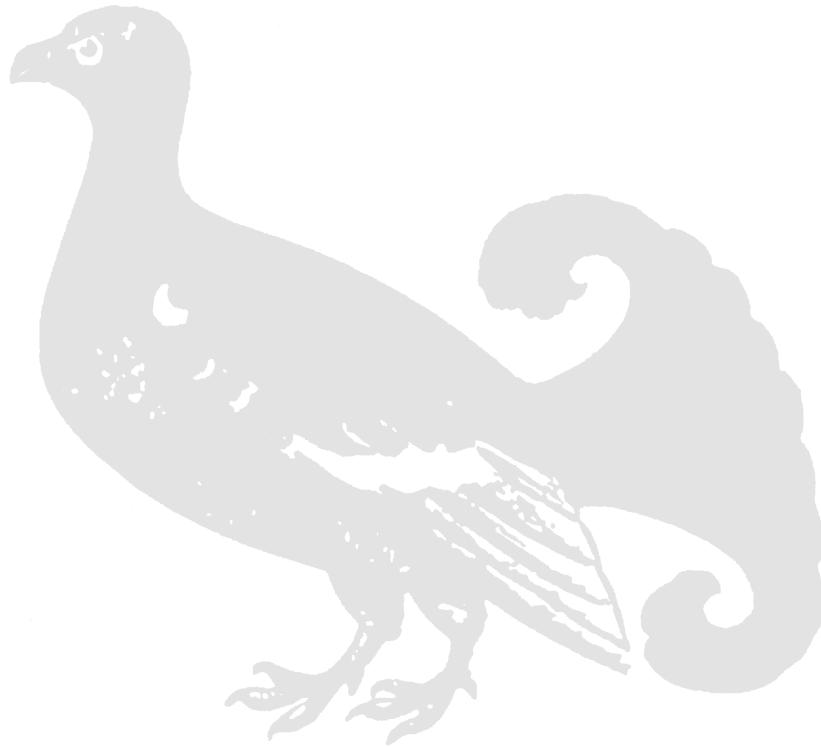
**ANTAGANDE-
HANDLING**

DEL 1

Ställningsantaganden

**Sollefteå
kommun**

1. INLEDNING

1.1 FÖRORD

Under våren och sommaren har förvaltningen och kommunstyrelsen fortsatt arbetet med översiktsplanen. Synpunkter som kom in under utställningsperioden har sammanställts och besvarats i en utställningsredogörelse som kommunstyrelsen fastställde vid sammanträde den 28 augusti 2017. Redogörelsen har i sin tur legat till grund för den omarbetning av planen som lett till den handling du nu håller i din hand.

Kommunfullmäktige har idag antagit Översiktsplan för Sollefteå kommun - en kraftfull kommun med utsikter mot 2030.

Vi vill passa på att tacka för alla idéer och värdefulla

synpunkter som har lämnats under arbetets gång. De är nu inarbetade i översiktsplanen eller finns med till kommande arbete.

Arbetet fortsätter nu med de prioriterade områden som redovisas i planens Del 1. För 2017 prioriteras Avfallsplan, Bostadsförsörjningsplan, Landsbygds- och Näringslivsplan samt Energiplan. På detta sätt kommer översiktsplanen att utvecklas i en kontinuerligt rullande process.

Du är varmt välkommen att medverka i det fortsatta arbetet!

Sollefteå, 28 augusti 2017

Elisabet Lassen
Kommunstyrelsens ordförande

Mikael Sjölund
Kommunfullmäktiges ordförande

PLANPROCESSEN

Politisk styrgrupp

Hösten 2014 till och med maj 2016

Församråd med Länsstyrelsen

2016-03-29 och 2016-06-21

Samrådsutgåva

Fastställd i kommunstyrelsen 2016-06-07

Samrådsperiod

2016-07-01 till och med 2016-09-11

Utställningsutgåva

Fastställd i kommunstyrelsen 2016-12-06

Utställningsperiod

2016-12-12 till och med 2017-02-28

Översiktsplanen antas i Kommunfullmäktige

2017-08-28

Sollefteå
kommun

1.2 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL I - STÄLLNINGSTAGANDEN

1.	Inledning	2
1.1	Förord	
1.2	Innehållsförteckning	
1.3	Bakgrund	
1.4	Vad är en översiktsplan?	
1.5	Planprocessen	
1.6	Medborgardialoger	
1.7	Upphävanden	
1.8	Fortsatt gällande planer, fördjupningar och program	
1.9	Läsanvisningar	
2.	Nationella och regionala utgångspunkter	9
2.1	Riksintressen	
2.2	Miljökvalitetsnormer	
2.3	Miljömål	
2.4	Regional utvecklingsstrategi	
2.5	Horisontella faktorer i planeringen	
2.6	Mellankommunala intressen	
2.7	Konkurrerande intressen	
3.	Vision, målbild och övergripande ställningstagande	15
3.1	Sollefteå kommuns vision	
3.2	Sollefteå 2030 - så bor och lever vi	
3.3	Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet	
3.4	Naturkraft	
3.5	Innovationskraft	
3.6	Livskraft	
4.	Naturkraft	22
4.1	Höga naturvärden	
4.2	Naturgrus, berg och mineraler	
4.3	Klimatanpassning, Ras, skred, erosion och översvämning	
4.4	Jordbruk och vattenbruk	
4.5	Skog och skogsbruk	
4.6	Rennäring med riksintresse rennäring	
4.7	Förnybar energi	

5.	Innovationskraft	24
5.1	Infrastruktur - Elektronisk kommunikation	
5.2	Infrastruktur - Kommunikationer och de olika trafikslagens anläggningar	
5.3	Infrastruktur - Elnätets funktion	
5.4	Näringsliv, offentliga verksamheter och arbete	
5.5	Välfärd Utbildning	
6.	Livskraft	25
6.1	Byggande och boende	
6.2	Bostadsförsörjning	
6.3	Parker och grönområden samt områden med sjöar och vattendrag	
6.4	Vatten och avlopp	
6.5	Avfall	
6.6	Sollefteå stad	27
6.7	Junsele	
6.8	Ramsele	
6.9	Näsåker	
6.10	Långsele	
6.11	Landsbygd	28
6.12	LIS-områden	
6.13	Välfärd, Vård och Omsorg	
6.14	Fritid och rekreation	
6.15	Kultur och kulturmiljöer	
6.16	Krisberedskapen och Totalförsvaret	
7.	Fortsatt strategiskt och översiktligt planeringsarbete	30
7.1	Föreslagna planer - geografiskt fokus	
7.2	Föreslagna planer - fördjupningar och program, tematiskt fokus	
	Bilagor med Riksintressen, kartor LIS-områden, kartor tätorter.	33

1.3 BAKGRUND

Sollefteås tidigare översiktsplan antogs 1990. Sedan dess har betydande förändringar ägt rum i såväl lagstiftning, omvärld som inom kommunen. Under senare år har behovet av en förnyad översiktsplan vuxit och bl.a. har ett omfattande planeringsunderlag tagits fram.

Detta underlag ligger nu till grund för Sollefteås nya översiktsplan. I planen formuleras ställningstaganden kring frågor som berör mark- och vattenanvändningen. Minst lika viktigt är att planen lägger grund och struktur åt ett mer löpande översiktsplanarbete i enlighet med aktuell lagstiftning.

Ytterligare ställningstaganden behöver förankras och beslutas politiskt för att planen ska bli ett fullt användbart stöd i frågor om kommunens mark- och vattenanvändning. En förteckning över sådana tillkommande beslutsunderlag återfinns i kapitel 7. Där redogörs också för den process med mer rullande översiktsplanarbetet som introduceras i och med antagandet av denna plan.

1.4 VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

En översiktsplan är ett vägledande dokument som ska ge stöd för beslut om mark- och vattenanvändning och bebyggelseutveckling i enlighet med bestämmelserna i plan- och bygglagen (PBL).

Översiktsplanens syfte är att ge överblick och visa på sammanhang så att snabba förändringar kan relateras till mer stabila förhållanden såsom bebyggelsestrukturer, naturresurser med mera.

I översiktsplanen ska kommunen redovisa:

- grunddragen i den avsedda mark- och vattenanvändningen
- hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras
- vilken hänsyn som ska tas till allmänna intressen
- hur kommunen avser tillgodose riksintressen och miljökvalitetsnormer
- hur kommunen tar hänsyn till nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för hållbar utveckling
- hantering av mellankommunala frågor av betydelse för mark- och vattenanvändningen
- områden i strandnära lägen som kommunen anser är lämpliga för landsbygdsutveckling och där dispens från strandskyddet därför bör kunna ges

I Sollefteå kommuns översiktsplan presenteras strategier, principer och åtgärder för utvecklingen mot visionsåret 2030 – planen är en vägvisare som pekar ut färdriktningen. Det är ett levande dokument som även fortsättningsvis aktualiseras i takt med att förutsättningar och omvärld förändras, men förhoppningen är att huvuddragen i vision och målbild står sig väl över tid.

Underlaget till ställningstaganden och till de långsiktiga mål som i översiktsplanen samlas under den återkommande rubriken "Sollefteå 2030" har hämtats in i dialog med medborgare och kommunens olika verksamheter och bolag.

1.5 PLANPROCESSEN

Sveriges kommuner har planmonopol vilket innebär att det endast är kommuner som får anta de fysiska planerna - översiktsplan, fördjupning av översiktsplan och detaljplan. Plan- och bygglagen reglerar planprocessens olika steg:

* MKB: Miljökonsekvensbeskrivning

I Sollefteå ansvarar kommunstyrelsen för att ta fram översiktsplanen och kommunfullmäktige antar den.

Enligt plan- och bygglagen ska Sveriges kommuner ha en aktuell översiktsplan och kommunfullmäktige ska en gång under varje mandatperiod ta ställning till om planen är aktuell i förhållande till de krav som framgår av plan- och bygglagens §5.

En omarbeting behöver inte innebära att hela planen görs om, utan kan begränsas till de delar som bedöms vara inaktuella eller i behov att helt eller delvis kompletteras. Översiktsplanen kan också ändras för ett visst geografiskt område (en fördjupning/FÖP) eller för en viss fråga (tillägg). Det är kommunstyrelsen som tar initiativ till fördjupningar och tillägg.

De program och planer som föreslås upprättas eller

De 100 vanligaste förekommande orden som deltagarna skrev var viktiga för framtidens utveckling av Sollefteå kommun under medborgardialog på fem orter.

arbetas om under mandatperioden 2018 – 2022 redovisas i kapitel 7.

1.5.1 SAMRÅD, GRANSKNING OCH ANTAGANDE

Samråd har skett under perioden 2016-07-01 till och med 2016-09-11 på följande platser: Långsele, Sollefteå, Ramsele, Junsele, Näsåker och Sunnersta/Bo-teå/Undrom.

Myndigheter, andra kommuner, privatpersoner, organisationer och företagare med flera yttrade sig över förslaget. Synpunkterna sammanfattades i en samrådsredogörelse som fastställdes vid kommunstyrelsens sammanträde 2016-11-08.

De synpunkter som kommit in under utställningsperioden har sammanställts och ligger till grund för omarbetning innan översiktsplanen fastställts av kommunfullmäktige.

1.6 MEDBORGARDIALOGER

Under hösten 2015 genomfördes medborgardialoger. Alla kommuninvånare bjöds in för att lämna synpunkter och förslag på hur kommunen kan utvecklas och vad som är viktigt att ta med i utformningen av Sollefteå kommuns översiktsplan. Totalt har över 600 medborgare gjort sin röst hörd genom möten, vykort, brev, mail och telefon.

I oktober till december 2015 genomfördes tio möten. Mötena hölls i kommunens fem största orter; Sollefteå,

Långsele, Ramsele, Junsele och Näsåker och lockade sammanlagt 189 kommuninvånare samt ett 60-tal tjänstemän och politiker. Dialogmötena inleddes med information om vad översiktsplanering är och hur kommunens arbete går till.

Medborgardialogerna gav en tydlig bild av att medborgarna både vill bygga och utveckla för framtiden och samtidigt vara rädd om naturen.

Första mötet under medborgardialogen på Hullsta Gård i Sollefteå.

Många synpunkter rör utveckling av olika transportmedel i kommunen för bil, cykel, järnväg, buss och om kommunens planering för vindkraften.

Konkurrens mellan ytor för rekreation, handel och boende framhålls också i dialogerna liksom mellan den tunga trafiken och gående och cyklister. På flera orter är vägutrymmet begränsat och för att möjliggöra den förnyelse och förtätning som kan behövas,

krävs bättre infrastruktur i form av vägar, gång- och cykelleder.

Dialogerna lyfter fram behovet av att gynna näringslivsutvecklingen i kommunen genom att tillgodose näringslivets och företagens behov av planerad mark och principer för markanvisning. Framförallt gäller det om efterfrågan ökar till följd av nyföretagande och expansion.

Naturen, grönområden och parker är viktiga utvecklingsområden framförallt runt tätorterna. Även kulturmiljöer och kulturhistoriska värden är viktiga att bevara och göra tillgängliga.

1.7 UPPHÄVANDEN

Översiktsplanen ersätter i sin helhet Översiktsplanen från 1991 (fastställd i kommunfullmäktige 1990-08-27).

De fördjupade översiktsplanerna för Botniabanan, antagen 1999-06-28 och för riksväg 90 genom Sollefteå, antagen 1998-08-31, upphävs.

Den fördjupade översiktsplanen för Vindbruk, antagen 2008-12-15, upphävs. Notera även att den vägledning som antogs av kommunfullmäktige 2013-04-29 upphävs.

1.8 FORTSATT GÄLLANDE PLANER, FÖRDJUPNINGAR OCH PROGRAM

- Fördjupad översiktsplan för delar av Skärvsta och Rödsta byar (Kf 1992-01-27)
- Fördjupad översiktsplan Sollefteå stad (Kf 2015-02-28 reviderad och aktualitetsförklarad)
- Program för trevligare centrum - Sollefteå, Ramsele, Junsele, Näsåker och Långsele.
- Även antagna områdesplaner fortsätter att gälla, ex. planprogram Hågesta (Kf 2002-06-24).

1.9 LÄSANVISNINGAR

Översiktsplanen beskriver en önskad utveckling mot 2030 och är vägledande för kommande planer, program och fördjupningar. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande till skillnad från exempelvis detaljplaner.

Översiktsplanen riktar sig till fyra målgrupper:

1. Staten genom Länsstyrelserna som via lagstiftning

gar ställer krav på kommunerna och samhällsplaneringen och bevakar att insatser och åtgärder vidtas

2. Kommuninvånare
3. Kommunala tjänstemän som i översiktsplanen ska få vägledning i det dagliga arbetet
4. Myndigheter, organisationer, verksamheter och företag

Plan- och bygglagen anger att det tydligt ska framgå vad som är kommunfullmäktiges ställningstaganden och vad som är planeringsförutsättningar samt att konsekvenser ska kunna utläsas.

Sollefteå kommuns översiktsplan består därför av tre delar:

Del 1 - Ställningstagande

Här redovisas kommunens ställningstagande för mark- och vattenanvändningen;

- dels för geografiska områden som staden tätorterna och landsbygden.
- dels för olika verksamheter och verksamhetsområden som exempelvis vindkraft, klimatanpassning och kommunikationer.

I Kapitel 2 redovisas nationella, regionala och kommunala ställningstaganden och målsättningar av betydelse för översiktsplanen tillsammans med rikssintressen, miljö kvalitetsnormer, miljömål och mellankommunala frågor av vikt för översiktsplanen.

I Kapitel 3 redovisas översiktsplanens *övergripande* ställningstaganden. Dessa har inordnats under tre utvecklingsområden eller "krafter" som identifierats som centrala för kommunens utveckling – Naturkraft, Innovationskraft och Livskraft

Kapitel 4 – 6 redovisar översiktsplanens mer *konkreta* ställningstaganden av betydelse för mark och vattenanvändningen. Ställningstagandena bygger på förslag och synpunkter som inkommit under medborgardialogerna. Förslagen har beretts inom förvaltningen och diskuterats och fastställts politiskt som underlag för samråd och utställning och fastställs i och med denna översiktsplan.

Ställningstagandena redovisas på lång och kort sikt:

- Under rubriken "Sollefteå 2030" redovisas den långsiktiga färdriktningen mot 2030.
- Under rubriken "Ställningstagande" redovisas ställningstaganden som gäller i och med antagandet av denna översiktsplan.

I Kapitel 7 redovisas kommande arbeten som planeras och som utgör fördjupning och komplement till denna ÖP. Dessa utredningar är en bärande del av den rullande planering som fortsättningsvis ska gälla för Sollefteås översiktsplanearbete.

Del 2 - Planeringsförutsättningar och andra underlag

Innehåller viktiga planeringsförutsättningar som ligger till grund för ställningstagandena i del 1. Det kan vara lagstiftningar och andra nationella regleringar, exempelvis riksintressen och Natura 2000-områden, regionala dokument främst från Länsstyrelsen Västernorrland och kommunens egna underlag.

Del 3 - Konsekvenser

Innehåller en översiktlig redovisning av de bedömningar och förslag till förändringar i mark- och vattenanvändningen som planen innehåller. Konsekvenser är analyserade utifrån ekologiska, sociala och ekonomiska utgångspunkter. En Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av översiktsplanen har upprättats i separat rapport.

2. NATIONELLA OCH REGIONALA UTGÅNGSPUNKTER

Boverket har sammanställt nationella mål, planer och program av betydelse för fysisk samhällsplanering. Länsstyrelsen i Västernorrland har i sin tur beskrivit dessa för länet. Sollefteå kommuns översiktsplan 2017 har tagit utgångspunkt i Länsstyrelsens "Underlag för översiktsplanering".

De områden nedan som regleras med särskilt stöd i lagstiftningen (PBL och MB) är Riksintressen och Miljö kvalitetsnormer.

Bedömning av konsekvenser av översiktsplanens ställningstagande i förhållande till gällande miljö kvalitetsnormer och annan nationell reglering redovisas i Översiktsplan Del 3 - Konsekvenser.

2.1 RIKSINTRESSEN

Det finns två typer av riksintressen, dels verksamhetsanknutna riksintressen och dels geografiska områden med särskilda hushållningsbestämmelser (miljöbalken 3 och 4 kapitlen). Det är staten och dess myndigheter som fattar beslut om riksintressen.

Inom Sollefteå kommun finns riksintressen inom nio verksamheter och områden:

Friluftsliv, Kommunikationer, Kulturmiljövård, Natura 2000, Naturvård, Rennäring, Skyddade vattendrag, Totalförsvaret och Vindbruk.

I Bilaga 1 är samtliga riksintressen förtecknade. Se även separat karta Riksintressen.

Riksintresse friluftsliv

Områden av riksintresse för friluftslivet har stora värden sett ur ett nationellt perspektiv och består av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och med god tillgänglighet för allmänheten. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för utpekandet av områden av riksintresse för friluftslivet. Detta görs i samarbete med länsstyrelserna. Bestämmelserna återfinns i 3 kap. 6§ miljöbalken.

I Sollefteå kommun finns det 3 områden av riksintresse för friluftslivet: Övre Ådalen, Nedre Ådalen och Faxälven. I områden som är utsedda som riksintresse för friluftsliv ska stor restriktivitet råda vid all tillståndsprövning (Sollefteå kommun 2016).

Kommunen anser att riksintresseområdet Övre Ådalen utökas från Näsåker till och med Betarsjön.

Riksintresse kommunikation

Riksintresse för kommunikationer omfattar väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Bestämmelserna återfinns i 3 kap 8 § miljöbalken. Områden där det planeras för något trafikslag kan också pekats ut som riksintresse (Länsstyrelsen Västernorrland 2016).

I Sollefteå kommun finns 3 st järnvägar som riksintresse; Ådalsbanan, stambanan genom Övre Norrland samt Forsmo-Hoting. Utpekade anläggningar och områden ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Riksintresse kulturmiljövård

Områden av riksintresse för kulturmiljövården regleras enligt 3 kap miljöbalken och utpekade av Riksantikvarieämbetet. Områdena varierar stort både vad gäller storlek och kulturhistoriskt innehåll och omfattar allt från små bebyggelsemiljöer till större landskapsavsnitt med spår av en lång historisk prägel.

Områden som är av riksintresse för kulturmiljövården är viktiga delar av en bygds och kommuns karaktär. Inom Sollefteå kommun finns nio områden av riksintresse för kulturmiljövården (Länsstyrelsen Västernorrland 2016). I områden som är utsedda som riksintresse för kulturmiljövård ska stor restriktivitet råda vid all tillståndsprövning (Sollefteå kommun 2016).

Riksintresse Natura 2000-områden

Natura 2000-områden är riksintresseområden enligt 4 kap 1 och 8 §§ miljöbalken. Myndigheter som tillämpar 4 kap 8 § miljöbalken får medge en mark- eller vattenanvändning endast om man kan konstatera att de verksamheter och åtgärder som kan förutses i planen inte på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Användning av mark och vatten får alltså inte komma till stånd om den skulle komma att strida mot syftet med ett Natura 2000-område. Bestämmelsen är tillämplig på mark- eller vattenanvändning som planeras i eller utanför ett Natura 2000-område (urklipp från Naturvårdsverket 2003).

I Sollefteå finns 22 Natura 2000 områden som är skyddade mot åtgärder som kan skada naturmiljön (Sollefteå kommun 2016).

Riksintresse naturvård

Områden som är av riksintresse för naturvården ska representera vad som anses vara huvuddragen i den svenska naturen, belysa landskapets utveckling och visa på mångfalden i naturen utifrån ett nationellt perspektiv. Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten pekar ut områden av riksintresse för

naturvård. Bestämmelserna framgår i 3 kap. 6 § miljöbalken (Länsstyrelsen Västernorrland 2016).

I Sollefteå finns 24 områden av riksintresse för naturvård. I dessa områden ska stor restriktivitet råda vid all tillståndsprövning, då de är skyddade mot åtgärder som kan skada naturmiljön (Sollefteå kommun 2016).

Riksintresse rennäring

Riksintresseområden av betydelse för rennäringen pekade ut av Sametinget. Det rör sig om strategiska platser som övernattningsbeten, flyttleder, naturliga samlingsställen, speciella betesområden, svåra passager samt områden kring anläggningar och renhagar. Bestämmelser om områden av riksintresse för rennäringen återfinns i 3 kap. 5§ miljöbalken (Länsstyrelsen Västernorrland 2016).

I Sollefteå kommun bedrivs rennäringen på vinterbetesmarkerna under perioden 1 oktober--den 30 april. Fem samebyar, varav fyra från Jämtland och en från Västerbotten har samebygränser som omfattar stora delar av kommunen. De fem samebyarna är Jiingevaerie, Vournese, Ohredahke, Raedtievaerie samt Vilhelmina södra.

Kommunens rekommendation är att vid varje markanvändningsfråga som berör rennäringen utreda om och i vilken grad rennäringen påverkas för att säkerställa det allmänna intresset och bedöma det mot andra allmänna intressen samt att säkerställa riksintresset och även avväga det mot andra riksintressen. Därmed gör kommunen bedömningen att mark-och vattenområden som har betydelse för rennäringen så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande (Sollefteå kommun 2016).

Riksintresse vattendrag

Ett antal vattendrag med tillhörande käll- och biflöden, samt älvsträckor i Västernorrland, är utpekade som riksintresse för skyddade vattendrag. I de utpekade områdena får inte vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverföring för kraftändamål utföras enligt 4 kap. 6§ MB (Länsstyrelsen Västernorrland 2016).

Ett område är avsatt som område av riksintresse för vattendrag; Faxälven-mellan Edsele och Helgumsjön.

Riksintresse totalförsvarets militära del

Riksintressen för totalförsvarets militära del (miljöbalken 3 kap 9 § andra stycket) omfattar områden

för övnings- och skjutfält eller flygflottiljer som kan redovisas öppet i översiktsplanen eller omfattas av sekretess. Försvaret redovisar också områden av betydelse (enligt miljöbalken 3 kap 9§ första stycket). Områden som bedöms vara av riksintresse för totalförsvarets militära del ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden.

Ett område av riksintresse är Tjärnmyrans skjutfält i Sollefteå (Försvarmakten 2015). LIS-område 5 i ÖP 2017, Melanders- och Falénsbodarna, tangerar Tjärnmyrans skjutfält och vägen som leder till området går genom influensområdet för riksintresset. Försvarmakten har hörts i frågan, men har inte några synpunkter.

Riksintresse vindbruk

Riksintresse för vindbruk enligt 3 kap. 8 § miljöbalken, pekas ut av energimyndigheten. De områden som anges som riksintresse för vindbruk är områden som ur ett nationellt perspektiv bedöms som lämpliga för utvinning av vindenergi. Efter Energimyndighetens senaste uppdatering 2013 finns 22 riksintresseområden i Västernorrland (Länsstyrelsen Västernorrland 2016). Av dessa ligger 7 i Sollefteå kommun.

Kommunen anser att områdena Aspåsen och Fjällbohög inte längre ska pekas ut som riksintresse för vindbruk.

Vid prövning av vindkraftsetablering där vindbruk riksintresse berörs och annat riksintresse konkurrerar,

prioriteras det andra riksintresset.

Eventuellt tillkommande riksintresse

Anläggningar för energiproduktion och energidistribution.

Enligt 3 kap. 8 § andra stycket Miljöbalken ska dessa skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten och utnyttjandet av anläggningarna. Inga sådana områden är utpekade inom kommunen trots många och stora vattenkraftverk, kraftledningar av nationellt intresse med mera.

Kommunen anser att Statens energimyndighet bör peka ut stamnätet för eldistribution som riksintresse (se separat kommunkarta). I planeringen och i avvaktan på ett sådant ställningstagande betraktar kommunen stamnätet för elförsörjning med 400 kV och 220 kV ledningar/kablar inkl. transformatorer som ett riksintresse.

Eventuellt tillkommande riksintresse

Dricksvatten

Havs och Vattenmyndigheten har påbörjat ett arbete med att identifiera anläggningar av riksintresse för vattenförsörjningen. Arbetet är inte klart men initialt skulle dessa vattenförekomster kunna försörja över 50 000 personer.

Mer specifika ställningstaganden som rör Sollefteås olika riksintressen redovisas under aktuellt område nedan i kapitel 3 – 6.

2.2 MILJÖKVALITETS NORMER

Miljö kvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel med syftet att skydda människors hälsa samt naturmiljön från utsläpp. De är baserade på vetenskapliga fakta om effekter på hälsa och miljö. Utgångspunkten för en miljö kvalitetsnorm är att den tar sikte på tillståndet i miljön och vad människan och naturen bedöms kunna utsättas för utan att ta stor skada. Det finns idag miljö kvalitetsnormer för omgivningsbuller, utomhusluft och vattenkvalitet (Naturvårdsverket, 2017). Myndigheter och kommuner ska ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs (5 kap 3§ miljöbalken).

För alla miljö kvalitetsnormer har fastställts en tidpunkt då de ska, alternativt bör, vara uppfyllda/följas. Om en miljö kvalitetsnorm överskrider eller riskerar att överskridas, kan ett åtgärdsprogram upprättas av den berörda kommunen eller länsstyrelsen.

Luft

Luften i Sollefteå kommun är av god kvalitet och kontrolleras genom regelbundna mätningar.

Vid mätningar under vinterhalvåret 2013 uppmättes en urban bakgrundshalt på 1.3 µg/m³ vilket överstiger det nationella miljömålets precisering (1 µg/m³) men underskrider MKN på 5 µg/m³ med god marginal.

Ytvatten och grundvatten

Vattnet i Sollefteå kommun är av god kvalitet och säkerställs bl.a. genom deltagande i vattenmyndighetens arbete för att säkra en god vattenkvalitet. Genom vattendirektivet som trädde i kraft 2004 utpekades i Sollefteå kommun över 400 vattenförekomster. Av dessa har de allra flesta en god ekologisk potential och en god kemisk status. Då kommunen har många reglerade vatten som inte bedöms som naturliga är det svårt att kunna uppnå en god ekologisk status vilket är målet för vattendirektivet. För att ta fram konkreta åtgärder för de vattenförekomster som inte kommer att uppnå god status, behöver en kommunal vatten- och naturvårdsplan tas fram.

Buller

Kommunen omfattas inte av miljö kvalitetsnormen för buller (endast kommuner med över 100 000 invånare). Normen för buller ska dock inte överskridas. Skulle risk föreligga beaktas det i planeringsstadiet.

2.3 MILJÖMÅL

Sverige har 16 miljömål, av dessa gäller 15 st. för Västernorrlands län: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, bara naturlig försurning, giftfri miljö, skyddande ozonskikt, säker strålmiljö, ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, hav i balans samt levande kust och skärgård, myllrande våtmarker, ett rikt odlingslandskap, levande skogar, god bebyggd miljö och kulturmiljö och ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har tagit fram en handlingsplan för länets regionala miljö kvalitetsmål som även ska bidra till att uppfylla den regionala utvecklingsstrategin (RUS). RUS (2011 – 2020) pekar ut länets färdriktning med målet inställt på positiv befolkningstillväxt, ökad tillgänglighet och stärkt innovationsförmåga (se mer nedan).

Handlingsplanen har tagits fram i bred samverkan i länet med representanter från kommunerna, länsstyrelsen, landstinget, kommunförbundet och skogsstyrelsen. Planen byggs kring tre områden som många av miljömålen ingår i (hållbar konsumtion, miljöarbetets förutsättningar och miljö- och naturens värd). Målet är att förbättra miljötillståndet i länet och att stimulera till samverkan mellan kommuner, näringsliv och andra aktörer. Miljömålsuppföljningen sker årligen och ligger till grund för prioriteringar i planen.

Den senaste miljömålsuppföljningen visade att det endast är två mål som är nära att nås i länet, dessa är frisk luft och grundvatten av god kvalitet.

Samtliga regionala miljö kvalitetsmål är relevanta för kommunen förutom målet Hav i balans samt Levande kust och skärgård. Kommunen har inom ramen för den regionala handlingsplanen fastställt en lokal handlingsplan. De aktiviteter som planeras inom ramen för denna handlingsplan har ingen direkt påverkan på kommunens mark- och vattenhantering.

Kommunfullmäktige har 2008-12-15, med komplettering 2010-01-22, antagit fyra lokala miljömål som fortfarande gäller. Målen är begränsad klimatpåverkan, grundvatten av god kvalitet, god bebyggd miljö och ett rikt odlingslandskap. Samtliga mål anger riktlinjer för kommunens mark- och vattenanvändning:

Lokalt miljömål – Begränsad klimatpåverkan

Sollefteå kommun ska bidra till att utsläppen av växthusgaser minskar. I Sollefteå som helhet är det hushållen som använder mest energi medan de största koldioxidutsläppen kommer från transportsektorn. Åtgärder som påverkar mängden förbrukad energi, antalet transporter, val av energislag och bränsle, liksom åtgärder som underlättar övergång till förnyelsebar energi ska bidra till att målet nås.

Lokalt miljömål - Ett rikt odlingslandskap

Kommunen ska i samverkan bevara och utveckla ett öppet, omtyckt och för alla nyttigt landskap. Landskapet ska ses som en viktig resurs för hela kommunen både ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Landskapet

bevaras och utvecklas genom ökad kunskap, skydd, förvaltning och god planering.

Lokalt miljömål - Grundvatten av god kvalitet

Sollefteå kommuns grundvatten ger en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidrar till god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. För att skydda detta behöver gamla vattenskyddsområden ses över och skydd tas fram för de vattentäkter som i dag saknar det. Inom skyddsområde för vattentäkt gäller utöver lagstiftning, fastställda skyddsområdesbestämmelser. Bebyggelse, vägar, anläggningar och andra åtgärder får endast förekomma om de kan utföras med hänsyn till skyddsföreskrifterna. Inte heller utanför vattenskyddsområden får verksamhet bedrivas som kan hota syftet med skyddsområdet.

Lokalt miljömål - God bebyggd miljö/en attraktiv livsmiljö för alla

Kommunen ska i samverkan utveckla en god livsmiljö för alla kommunmedborgare; i stad, tätort, småort och på landsbygden. En god livsmiljö bidrar till en hållbar utveckling i hela Sollefteås kommun socialt, ekonomiskt och ekologiskt. För att nå målet ska kommunen bland annat tydliggöra samhällsplaneringens möjligheter att främja en lokal, hållbar utveckling, samt införliva trygghets och säkerhetsaspekter i planeringen.

Aktuell uppföljning av målen saknas.

2.4 REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI

När det gäller kopplingen till regionala utvecklingsfrågor är det främst Länsstyrelsens regionala utvecklingsstrategi 2011–2020 (RUS) som varit vägledande med sina fokusområden:

1. Människan som drivkraft

Inriktningsmål: År 2020 har vi byggt upp konkurrenskraftiga och hållbara samhällen och livsmiljöer över hela länet som ger hög livskvalitet och skapar framtidstro, engagemang och öppenhet.

2. Kompetens som drivkraft

Inriktningsmål: År 2020 har länet ett hållbart samverkans- och matchningssystem som ger en effektiv arbetskrafts- och kompetenstillförsel.

3. Innovationsförmåga som drivkraft

Inriktningsmål: År 2020 har länet drivande samverkans- och stödstrukturer för ett dynamiskt entreprenörs- och innovationsklimat på hög svensk nivå.

4. Tillgänglighet och infrastruktur som drivkraft

Inriktningsmål: År 2020 har vi på bred front i länet nått en konkurrenskraftig och hållbar tillgänglighet.

2.5 HORISONTELLA FAKTORER I PLANERINGEN - barnperspektiv, folkhälsa, jämställdhet och tillgänglighet

Citat ur FÖP Sollefteå 2005:

“Orter och kommuner förändras ständigt liksom samhället i stort. Olika typer av verksamheter minskar eller ökar i omfattning eller förändrar karaktär. Högskolor byggs, regementen läggs ner, andelen anställda inom tjänstesektorn ökar och andelen anställda inom tillverkningsindustrin minskar. Likaså sker förändringar av bland annat detaljhandel och serviceutbud, människors kulturella bakgrund, åldersstruktur och inkomstförhållanden.

Kommuner och orter kan planläggas och byggas så att de klarar av förändringar bättre eller sämre. För orters möjligheter att tåla förändringar är väl fungerande stråk en viktig del. En sund blandning av arbetsplatser och boendeformer är en viktig del som bland annat ger olika verksamheter och sociala grupperingar bättre förutsättningar att utvidga eller minska sina revir i samspel med ekonomiska, kulturella och sociala förändringar.

I jämförelse med många andra svenska kommuner är mångfalden och samspelet mellan funktioner och sociala grupperingar god i Sollefteå, en kvalitet att bygga vidare på.”

Vår livsmiljö är utgångspunkt i kommunens planering. En god livskvalitet och ett gott liv för enskilda och grupper ska vara målet för samhällsplaneringen. Det ger också kraft och vilja att delta och utveckla kommunen.

Sociala frågor som folkhälsa, jämställdhet, integration, barnperspektiv och tillgänglighet är grunden för

en god planering och är utgångspunkter för översiktspLANENS olika ställningstaganden. Sakkunniga myndigheters råd och riktlinjer, exempelvis Folkhälsoinstitutets, är vägledande.

Folkhälsa

Folkhälsa utgör en del i begreppet Hållbar utveckling. Insatser för att främja och förbättra folkhälsan är därför av stor betydelse för hållbar utveckling.

I Sverige finns elva nationella folkhälsomål. De fyra som markerats med kursiv text har prioriterats utifrån ett mark- och vattenperspektiv:

1. *Delaktighet och inflytande i sambället*
2. *Ekonomiska och sociala förutsättningar*
3. *Barns och ungas uppväxtvillkor*
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
9. *Sociala och fysiska aktiviteter (Det nationella målet benämns "Fysisk aktivitet")*
10. Matvanor och livsmedel
11. Alkohol, narkotika, doping, tobak och spel

Jämställdhet

Jämställdhet i fysisk planering innebär att planeringen ska baseras både på kvinnors och mäns behov i samhället och i den fysiska miljön. I många fall skiljer sig inte behoven åt men det finns risk att rådande strukturer gör att satsningar inte alltid når alla målgrupper. Därför är det viktigt att lyfta fram vilka som får del av resurserna och att säkerställa att det inte är grupper som direkt eller indirekt prioriteras.

Läs mer: Trygg kommun - ett metodmaterial för jämställt samhällsbyggnad

Mångfald och Integration

Integration innebär att vi alla har ett ömsesidigt ansvar för att alla människor, oavsett var vi kommer ifrån, på lika villkor blir en del av samhället.

Segregation i samhället innebär ofta att olika befolkningsgrupper bor i olika bostadsområden med olika livsvillkor. Människor med olika livserfarenheter möts inte naturligt i samhället vilket bidrar till utanförskap. För att motverka segregation och skapa integration krävs både fysiska åtgärder och sociala och strukturella insatser.

Läs mer: Integrering av mångfald och jämställdhet
En handbok för Sollefteå kommun

Barnperspektiv

Barn (under 18 år) upplever ofta sin livsmiljö på ett annat sätt än vuxna och uttrycker sig också annorlunda än vuxna. Att planera med ett barnperspektiv innebär att fånga och tolka barns tankar och låta dessa få konsekvenser i planeringen.

I Sollefteå kommun finns exempelvis Ungdomsdelegationen där ungdomar kan göra sina röster hörda och påverka sin vardag.

Kommunen har i sin planering stora möjligheter att påverka barnens möjlighet att röra sig, utvecklas och känna sig trygga genom den fysiska planeringen. Det gäller inte bara på lekplatser och skolor utan i hela miljön.

Läs mer: FN:s konvention om barnets rättigheter

Tillgänglighet

I ett tillgängligt samhälle ges alla möjlighet att delta och vistas i det offentliga rummet på lika villkor oavsett förutsättningar. Därmed handlar den fysiska planeringen både om att överbrygga funktionsnedsättningar och om att göra samhället mer lättförståeligt. Social tillgänglighet omfattar bland annat möjligheten att träffas och umgås med andra människor och att våga röra sig i sin omgivning.

Konsekvensanalyser för kommande planeringar och planer

För kommande planeringar krävs fördjupade kunskaper och analyser när det gäller de olika horisontella faktorerna. Därför ska ett arbete påbörjas under 2017 och bedrivs i nära dialog med berörda grupper. Bland annat ska ett ungdomspolitiskt program tas fram.

Syftet ska vara att utveckla en jämställd och jämlik planering och säkra allas uppfattningar och önskemål om en god livsmiljö i Sollefteå kommun.

2.6. MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

För Sollefteå och regionen kan mellankommunala och regionala intressen vara arbetspendling, besöksnäring, gruvsdrift, infrastruktur, klimatförändringar, naturvård, rennäring, vattenområden/älvar, vindbruk och vägar.

Sollefteå kommun menar att dessa områden är aktuella i regionen och bör diskuteras och prioriteras för att därefter ingå i de berörda kommunernas översiktsplaner och planeringar. Konkret kan det gälla Faxälven från Ramsle och norröver med Strömsunds kommun och Ångermanälven söderut med Kramfors kommun. Det kan även gälla området som gränsar mot Sundsvall och som pekats ut för rekreation/besöksnäring samt områden som gränsar mot Kramfors när det gäller gång- och cykelvägar och leder.

Det är i första hand frågan om samverkan när planeringsunderlag, mål och riktlinjer ska tas fram för att utveckla gemensamma verksamheter. Inom regionen finns en lång tradition av sådan samverkan i olika nätverk och forum.

Av avgörande betydelse för stora delar av det lokala och regionala näringslivet är en upprustning av Ådalsbanan, sträckan Långsele-Västeråsby. Den länkar samman stambanan och kustbanan och möjliggör även kortare och snabbare tågförbindelser sträckan Östersund-Umeå.

Flygplatsbolaget Höga Kusten Airport tillhandahåller en för regionen viktig flygförbindelse mot Stockholm.

2.7 KONKURRERANDE INTRESSEN

Kapitel 3 – 6 nedan redovisar ställningstaganden som i förhållande till varandra kan vara konkurrerande. Inom följande områden har konkurrerande intressen prioriterats:

1. Hamre - näringsliv och arbetsmarknad före jordbruksmark
2. Betarsjön - LIS, besöksnäring och arbetsmarknad före jord- och skogsbruk
3. Omsjö - LIS före rennäring
4. Generellt älvdalar - Risk för ras/skred och översvämning går före byggande

Mark för verksamheter och bostäder som pekats ut på ortskartorna gäller redan planlagd mark. Det är endast Hamreområdet i Långsele som tillkommit, men även här finns särskild detaljplan.

Konkurrerande intressen, exempelvis mellan ett LIS-område och riksintresset för rennäringen, prövas i den process som föregår ett ställningstagande i ett enskilt ärende

3. VISION, MÅLBILD OCH ÖVERGRIPANDE STÄLLNINGSTAGANDEN

“Att planera är att flytta framtiden till nutiden så att man kan göra något åt den.” -Alan Lakein

I detta kapitel sammanfattas de övergripande ställningstaganden och visioner som konkretiseras i kapitel 4-6.

3.1 SOLLEFTEÅ KOMMUNS VISION

Sollefteå kommun utvecklas och förnyas med en välutbildad befolkning, god livsmiljö, mångfald i företagande, god omsorg och en välkomnande attityd.

3.2 SOLLEFTEÅ 2030 – SÅ BOR OCH LEVER VI

Utifrån de synpunkter som framförts under medborgardialogerna har kommunen tagit fram följande målbild för hur vi bor och lever 2030:

I Sollefteå bor och lever alla ett gott liv med arbete och fritid och i social gemenskap. Vi utvecklar intressen, upptäcker nya, själva och tillsammans med andra i kommunens många aktiva föreningar och nätverk. Vi värnar och utvecklar vår miljö, vår kultur och vårt kulturarv. Tillväxten är socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar och utvecklas så att vi inte begränsar våra barns eller framtida generationers möjligheter att också leva ett gott liv.

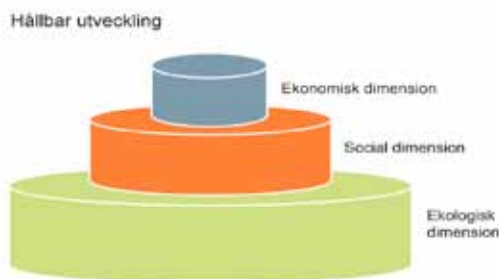
I kommunen har vi:

- ett varierat boende med bra bostäder för alla

- god tillgång till trygga mötesplatser, service och rekreation
- miljövänliga kollektiva resmöjligheter för arbete och fritid
- engagemang och delaktighet i den lokala samhällsutvecklingen
- välbevarade kulturmiljöer
- ett positivt näringslivsklimat
- förskolor och skolor med hög kvalitet och tydlig koppling till fortsatta studier eller arbete
- närhet och tillgång till god omsorg
- närhet och tillgång till god vård

3.3 EKOLOGISK, SOCIAL OCH EKONOMISK HÅLLBARHET

Begreppet Hållbar Utveckling har tre dimensioner (ekologisk, social och ekonomisk) som på olika sätt kommer till uttryck i översiktsplanens olika ställningstaganden. Dimensionerna fångas i översiktsplanens tre krafter: Naturkraft, Livskraft & Innovationskraft.

I Naturkraft ingår den ekologiska dimensionen och dess betydelse för kommunens utveckling. Naturen skapar i sig förutsättningar för social och ekonomisk hållbar utveckling, genom exempelvis skogsbruk, friluftsliv och energiförsörjning.

I Livskraft ingår den sociala dimensionen och handlar om förutsättningarna för ett gott liv för kommunens invånare exempelvis genom god samhällsservice, bra och varierat utbud av bostäder, möjlighet till en rik fritid och goda möjligheter till utbildning och arbete. Den sociala dimensionen samspelar på olika sätt med de övriga dimensionerna – naturen ger förutsättningar för god hälsa och ett rikt friluftsliv, väl fungerande samhällsservice spelar en viktig roll för att locka invånare och företag till kommunen, ett gott näringslivsklimat skapar ett positivt skatteunderlag för att göra satsningar inom samhällsservice etc.

I Innovationskraft ingår den ekonomiska dimensionen. För företag, arbetstagare och arbetsgivare fokuserar den på förutsättningar för en rättvis, håll-

bar och livskraftig ekonomi genom god infrastruktur och tillgång till utbildad arbetskraft. En ekonomiskt hållbar utveckling skapar möjlighet för ett gott liv åt samhällets medborgare samtidigt som den säkerställer en ekologiskt hållbar utveckling.

3.4. NATURKRAFT

3.4.1 NATURVÄRDEN OCH NATURSKYDD

Det är viktigt för kommunen att arbeta med olika typer av områdesskydd. Att bevara känsliga naturmiljöer och hotade arter är främst ett statligt ansvar men även en kommunal angelägenhet. Att bevara tätortsnära natur för friluftsliv och rekreation är exempel på viktiga åtgärder för kommunen (Regeringens skrivelse 2001/02:173. ”En samlad naturvårdspolitik”).

Kommunen har också intresse av att bevara områden som kan gynna den lokala utvecklingen, exempelvis områden lämpliga för besöksnäring. Det är angeläget att kvarvarande naturvärden skyddas inför framtiden och att påverkade naturmiljöer återställs. När åtgärder som ny bebyggelse, grustäkter, vägbyggande, vindkraftsetablering, intensivt skogsbruk och annan typ av exploatering prövas, ska effekterna på naturvärdena och eventuellt behov av skydd utredas.

Naturskydd i Sverige kan gälla:

- en växtart eller djurart som blir fridlyst om det finns risk för att den försvinner eller utsätts för plundring.
- ett värdefullt område exempelvis genom bildandet av nationalparker, naturreservat, naturminnen, djur- och växtskyddsområden och biotopskydd.

I Sollefteå finns 24 områden utpekade med höga naturvärden med riksintresse naturvård, 22 Natura 2000 områden, 38 naturreservat, ca 600 naturvårdobjekt, ett riksintresse vattendrag och ett djur- och växtskyddsområde (fågelskyddsområde).

Områden som är av riksintresse för naturvärden, se även kapitel 2.1 Riksintressen samt bilaga. I Sollefteå finns 24 sådana områden utpekade.

Områden för Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden i den Europeiska unionen som har tillkommit med stöd av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Dessa områden är juridiskt en del av riksintressen enligt 4 kap. MB, men omfattas av ett mycket starkare skydd. Till exempel är Natura 2000-områdena skyddade för all framtid och det finns

ett krav att de skall skötas av Sverige och övervakas så de aktuella naturvärdena bevaras. Till skillnad från gängse riksintressen har markägare i de fall pågående markanvändning påverkas, rätt till ersättning från Länsstyrelsen. Ett Natura 2000-område omfattas av ett ökat skydd mot verksamheter som bedrivs utanför området men som påverkar området.

Det finns för närvarande (2016) 22 platser i kommunen som omfattas av Natura 2000. Se även Bilaga 1, Riksintressen samt separat kommunkarta.

Naturresevat

Naturresevat är den vanligaste skyddsformen för naturområden och kan inrättas av länsstyrelsen eller kommunen. Dessa kan bildas för att bevara biologisk mångfald, för att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller för att tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Inom Sollefteå kommun finns för närvarande 38 naturresevat, varav ett är kommunalt bildat, Lövlunds naturresevat. Totalt har 0,77 % av kommunens areal ett formellt skydd enligt miljöbalken (se separat kommunkarta).

Naturvårdsobjekt

Naturvårdsobjekt är områden med höga naturvärden som inte har ett formellt skydd. Länsstyrelsen har listat ca. 600 naturvårdsobjekt i Sollefteå kommun. Dessa ska enligt miljöbalkens 3 kapitel så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Det finns en klassning från 1 till 3 där 1 är mest skyddsvärt.

Riksintresse vattendrag

I Sollefteå kommun är vattenområdet Faxälven mellan Edsele och Helgumsjön avsatt som område av riksintresse för vattendrag.

Djur- och växtskyddsområden

Djur- och växtskyddsområden kan bildas både av länsstyrelsen och kommunen. Dessa områden avsätts för att skydda störningskänsliga och skyddsvärda

djur och växter. Inom kommunen finns ett fågelskyddsområde strax utanför Junsele tätort (se separat kommunkarta).

Värdefulla nyckelbiotoper

Skogsstyrelsen ansvarar för att värdefulla nyckelbiotoper på skogsmark skyddas i form av biotopskydd. Oftast är dessa områden relativt små till ytan, i genomsnitt några hektar.

Oskyddade värdefulla områden och naturmiljöer

Dessutom finns många oskyddade värdefulla områden och naturmiljöer vars långsiktiga funktion inte är säkerställd. Till exempel är en stor andel av kommunens vattendrag flottledsrensade och behöver återställas för att åter bli funktionella ekosystem. Det är en kommunal angelägenhet att bevaka att kvarvarande naturvärden skyddas inför framtiden och att påverkade miljöer återställs.

3.4.2 NATUREN SOM RESURS

Naturgrus, berg och mineraler

En stor del av det naturgrus som finns i Sollefteå kommun återfinns längs älvdalarna, ofta som åsformationer. Naturgrusförekomster har ett stort värde för olika samhällsintressen som konkurrerar om förekomsterna. Åsarna innehåller ofta värdefulla dricksvattenförekomster eller har förutsättningar för konstgjord grundvattenbildning och dricksvattenrening men som också är värdefulla för samhällets tillgång till ballast där det inte finns något ersättningsmaterial. Ballastmaterial behövs både till vägar, inom parkområden och upplagsplaner samt till betongindustrin.

Skogsbruk

Skogsbruk är en arell näring av stor lokal, regional och nationell betydelse. Kommunen är en ytstor och betydande skogskommun med 2% av landets och 25% av länets skogsareal. Av kommunens landareal är 76% produktiv skogsmark. Skogsbruk är ett allmänt intresse enligt Miljöbalken och har stor betydelse som råvaruproducent, för arbete och rekreation och för att mildra effekterna av klimatpåverkan.

Skogssektorn, skogsbruket och industrin utgör en bas för näringslivet och kommer att vara fortsatt viktiga för sysselsättningen och utvecklingen i hela kommunen.

Mindre än 20% av virket förädlas (2017) inom kommunens gränser, en andel som bör öka. Här har bl.a. Skogsstyrelsen och Naturbruksgymnasiet vid Skeddomsskolan stor betydelse för att utveckla näringen,

bl.a. genom förnybar råvara till klimatsmarta produkter och bioenergi. Översiktsplanen ska bidra till att ge skogsnäringen fortsatt goda förutsättningar för långsiktig konkurrenskraft.

Förnybar energi

Kommunen har god tillgång till och möjligheter att utveckla förnybara energikällor som bio, sol, vatten och vind. Översiktsplanen ska bidra till att öka andelen förnybar energi som produceras i kommunen. Kommunens planering baseras på nationellt fastställda mål att på kort och lång sikt trygga tillgången

- på el och annan energi på konkurrenskraftiga villkor
- på förutsättningen att andelen förnybar energi fortsätter att öka
- på en effektiv och hållbar energianvändning och energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat
- på förutsättningen att omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle underlättas

Jordbruk

Jordbruket har stor lokal betydelse. Översiktsplanen ska bidra till att ge näringen förutsättningar för långsiktig konkurrenskraft. Landskapet är en viktig resurs för hela kommunen både ekonomiskt, ekologiskt och socialt.

Landskapet ska bevaras och utvecklas genom ökad kunskap, skydd, förvaltning och god planering. Kommunen ska i samverkan bevara och utveckla ett öppet, omtyckt och för alla nyttigt landskap.

Rennäring

Fem samebyar, fyra från Jämtland och en från Västerbotten, har samebygränser som omfattar stora delar av kommunen. Den samiska kulturen är en viktig traditionsbärare och rennäringen är betydelsefull i kommunen.

Rennäringens vinterbetesmarker är en areell näring som berör större delen av kommunen. I kommunen

bedrivs rennäringen på vinterbetesmarkerna under perioden 1 oktober - 30 april, se separat kommunkarta.

3.4.3. KLIMATANPASSNING

I översiktsplanen redovisas hur kommunen tar hänsyn till klimataspekter vid beslut om användning av mark- och vatten. Under mandatperioden 2018 – 2022 är Plan för klimatanpassning i samhällsplanering och byggande i riskområden prioriterad. Vilka våtmarker som kommunen kommer att restaurera behandlas i kommande Naturvårdsplan.

3.5 INNOVATIONSKRAFT

3.5.1 INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER

Lokalisering och utformning av all infrastruktur ska ske med stor hänsyn till natur- och kulturmiljöer.

Bredband och annan elektronisk kommunikation

En fullgod digital infrastruktur är prioriterad för näringsliv, verksamheter, boende och besökare. Sollefteå ska erbjuda samhällsekonomiskt effektiva och långsiktigt hållbara lösningar för bredband och annan elektronisk kommunikation.

Vid all planering ska kommunen underlätta för utbyggnad av bredband och annan elektronisk kommunikation.

Kommunen ska underlätta för marknaden och ta ett långsiktigt ansvar för utbyggnad och ägande av ett öppet fibernät. Det innebär att där marknaden inte bygger ut IT-infrastruktur på kommersiell grund tar kommunen ett långsiktigt ansvar för utbyggnad och ägande.

Kommunikationer och de olika trafikslagets anläggningar

Kommunen ska erbjuda en samhällsekonomiskt effektiv, långsiktigt hållbar och trafiksäker transportförsörjning både för kommuninvånare, näringsliv och besökare. Kommunens planering baseras på de nationella och regionala målen att skapa förutsättningar för:

- starka och konkurrenskraftiga kommuner, med hållbar och trafiksäker kollektivtrafik och säkra godstransporter
- åtgärder för ökad gång- och cykeltrafik,
- att regionala vägar underhålls så att bärighet och funktion kan upprätthållas med bibehållna hastighetsgränser

- att bärighetsåtgärder även vidtas på övriga delar av det statliga vägnätet

Av avgörande betydelse för stora delar av det lokala och regionala näringslivet är upprustningen av Ådalsbanan och sträckan Långsele-Västerasby. Den länkar samman stambanan och kustbanan och möjliggör även kortare och snabbare tågförbindelser sträckan Östersund-Umeå.

En utveckling mot ett hållbart transportsystem uppnås genom samverkan med Trafikverket, Kollektivtrafikmyndigheten, Länsstyrelsens regionala transportgrupp samt Forum för samhällsplanering med flera.

Elnät

För utveckling av kommunen och dess näringsliv och landsbygd är ett väl fungerande elnät och tryggad elförsörjning grundläggande. Vid planering underlättar kommunen för utbyggnad av elnätet för att minska avbrottsiderna, möjliggöra för nyanslutningar och utbyggnad samt anslutning av förnybar energi. En fullgod infrastruktur och väl fungerande elnät är prioriterat för näringsliv, verksamheter och boende.

3.5.2 NÄRINGSLIV OCH ARBETSMARKNAD

Målet för kommunen är ett hållbart och mångsidigt näringsliv med goda förutsättningar att utvecklas och växa. Kommunens offentliga och privata arbetsmarknad ska utvecklas utifrån kommunens bästa och medborgarnas behov. Arbetslösheten ska vara låg och antalet inflyttare och besökare fortsätta att öka. Sektorerna besöksnäring, digital näring och energinäring är prioriterade. Kommunens näringslivsarbete ska inspirera till innovation och förnyelse, stötta utveckling i befintliga verksamheter samt främja entreprenörskap, nyföretagande och nyetableringar.

För besöksnäringen reserveras ytterligare områden utöver riksintresseområden med stora natur- och kulturvärden för besökare och boende. Här framhålls särskilt Hallstaområdet och utpekade LIS-områden.

För digitala näringar pekas ett område i Hamre, Långesele, ut som särskilt lämpligt.

3.5.3 UTBILDNING

Fokus för all utbildningsverksamhet är ett livslångt lärande där undervisningen stimulerar nyfikenhet och lust att lära. Program och inriktningar ska vara anpassade efter samhällsutvecklingen och ha tydligt fokus mot fortsatta studier och arbete.

En grundförutsättning för en attraktiv och modern utbildningsverksamhet är en väl utbyggd och säker infrastruktur för elektronisk kommunikation.

3.6 LIVSKRAFT

3.6.1 BYGGANDE OCH BOENDE

Målet för kommunen är att kommuninvånarna bor och lever i god social gemenskap, i hälsosamma bostäder efter behov och önskan i livets alla skeden, med ett rikt kulturliv och en meningsfull fritid. Goda kommunikationer och miljövänligt resande inom kommunen och regionen ger rika möjligheter till pendling.

Behov av att ta mark i anspråk

Översiktsplanen pekar ut områden för bostadsbyggnad, LIS-områden och områden för olika verksamheter och näringar i staden och tätorterna. Mark reserveras för näringslivets behov, framförallt besöksnäringens och de digitala näringarnas.

Vid all planläggning och utbyggnad ska samordning ske av infrastruktur såsom vägar, järnvägar, bredband/fiber, vatten och avlopp och kommunikationer.

Utveckling, användning och bevarande av den byggda miljön

I samband med att bygglov prövas och planläggning sker ska hänsyn tas till befintliga höga kulturvärden och den kulturhistoriska bebyggelsens behov av skydd, men också dess möjligheter att själv utvecklas och att bidra till ortens utveckling.

Kommunen uppmuntrar initiativ när det gäller att anpassa befintlig och ny bebyggelse till hållbar utveckling exempelvis energibehov, byggnadsmaterial och transporter.

Allt byggande såsom bostäder, verksamhetslokaler och infrastruktur ska anpassas till ett förändrat klimat med ökad risk för översvämning, ras och skred.

Planberedskap

Planberedskapen för mark till bostäder, handel och verksamheter bedöms vara god i samtliga tätorter. Behov finns dock att göra en översyn och aktualisera gällande planer. Bostadsförsörjningsprogrammet kommer preliminärt att antas december 2017 och kommer ställa krav på olika planarbeten.

För de kommande åren finns behov av att planera områden med större attraktiva villatomter och även se över hur befintlig bebyggelse kan förtätas med bostäder med olika upplåtelseformer och storlekar för människor med olika behov och önskemål. Genom att förtäta och komplettera där det redan är byggt ska den befintliga bebyggelsestrukturen förstärkas.

3.6.2 SAMHÄLLSSERVICE

Avfall

Kommunens avfallshantering beskrivs i kommunens avfallsplan.

Det finns beräkningar som visar att avfallsmängderna i Sverige fördubblas till år 2030 om inga åtgärder vidtas. Vid kommunal planering premieras lösningar som:

- minskar uppkomsten av avfall.
- ökar andelen avfall som återanvänds eller materialåtervinns eller nyttiggörs på annat sätt.

Vatten- och avlopp

Grund- och ytvattnets goda kvalitet ska värnas och risken för föroreningar minimeras. I kommunens miljömål, Grundvatten av god kvalitet, fastslås att Sollefteå kommuns grundvatten ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. För att skydda detta behöver gamla vattenskyddsområden revideras och skydd tas fram för de vattentäkter som i dagsläget saknar skydd.

3.6.3 VÄLFÄRD, VÅRD OCH OMSORG

Övergripande målsättning för området är att säkerställa behovsanpassad, god vård och omsorg för enskilda och familjer. Alla äldre ska ha möjlighet att bo kvar hemma. Det ska finnas god tillgång till service i hela kommunen.

3.6.4 TILLGÅNG TILL NATUR, KULTUR OCH FRILUFTSLIV

Förutsättningarna ska vara goda för en meningsfull, stimulerande och avkopplande fritid där det alltid finns något att uppleva, själv eller tillsammans med andra. Natur- och kulturmiljöer är även viktiga tillgångar i den regionala besöks- och turistnäringen. I områden som utgör riksintresse, ska kulturvärdena skyddas.

Parker, grönområden samt områden med sjöar och vattendrag är några av kommunens främsta tillgångar och viktiga för hälsa, välbefinnande, rekreation och besöksnäring. Inom staden och tätorterna ska dessa områden värnas och vara sammanhängande utifrån olika behov. Allmänheten ska alltid ha fri tillgång till områden närmast strandlinjen. Dessa områden skyddas även för växt- och djurlivet och för att möta framtida klimatförändringar. Såväl riks- som allmänt intresse friluftsliv ska värnas och tillgängliggöras för såväl boende som besökare.

Tillgängligheten till Sollefteås unika natur- och kulturlandskap bör förbättras så att besöksmålen blir tillgängliga för alla. Det kan exempelvis gälla skyltning, informationstavlor, röjning och anpassning för framkomlighet. Anläggningen på Hallstaberget ska utvecklas utifrån framtaget visionsprogram. Pågående arbete med att undanröja vandringshinder och återställa lekrområden för fisk ska fortsätta och intensifieras.

Kommunen bevakar att kulturvärden skyddas inför framtiden och att påverkade miljöer återställs. Sollefteås kultur och kulturarv bevaras för kommande generationer och ingår i arbetet med framtida planering och utveckling.

3.6.5 LANDSBYGDENS UTVECKLING

Övergripande mål för den kommunala planeringen är att bidra till att skapa förutsättningar för en attraktiv och levande landsbygd.

Kommunen ska verka för goda möjligheter att bygga bostäder på landsbygden både i samlad och spridd form. Ny bebyggelse i omsorgsfullt valda lägen utgör

positiva tillskott i kulturlandskapet. Vid bebyggelse på landsbygden ska särskild hänsyn tas till landskapsbild, naturvärde, kulturmiljövärden och andra allmänna intressen.

LIS-områden utpekats för att gynna byggande på landsbygden samt för att stimulera näringsliv och tillväxt. I Sollefteå kommun behövs ingen fördjupad diskussion om vad som är landsbygd. Det som är detaljplanelagt inom befintliga tätorter bör undantas begreppet när det gäller strandskyddsbedömning. Återstående delar av kommunen utgör landsbygd där behovet av landsbygdsutveckling är stort. Kommunen är därför positiv till fler områden.

Liksom vid all dispensprövning för strandskydd ska fri passage, tomtplatsanvisning och andra hänsyn som anges i miljöbalken säkras vid prövningen. Sedvanlig lämplighetsbedömning görs efter de hänsynsregler som gäller i PBL kapitel två och tre samt MB kapitel tre. Prövning för fritidshus och enbostadshus är densamma.

3.6.6. HÄLSA OCH SÄKERHET

Vid planläggning och prövning av bygglov ska hänsyn tas till aktuella kunskapsunderlag med rekommendationer om skyddsavstånd, riktvärden med mera.

Buller och vibrationer

Planering av bebyggelse ska ske med hänsyn till buller- och vibrationsstörningar. Vid planläggning tillämpas gällande riktvärden för buller från trafik och verksamheter vilket minimerar risken för att bullerproblem uppstår. Kartläggning av omgivningsbuller sker vid behov och nödvändiga åtgärder vidtas.

Elektromagnetiska fält

Ny bebyggelse lokaliseras på tillräckligt avstånd från elanläggningar och kraftledningar. Särskilt ska Strålsäkerhetsmyndighetens och andra statliga myndigheters råd och rekommendationer uppmärksammas.

Farligt gods

Farligt gods ska i första hand hanteras och transporteras utanför tätorterna och med skyddsavstånd till skyddsvärda naturmiljöer. Transportstyrelsen, Länsstyrelsen Västernorrland och andra myndigheters anvisningar ska följas.

Miljöfarlig verksamhet

Miljöfarliga verksamheter ska lokaliseras så att störningar i form av buller, utsläpp eller olyckor minimeras. Boverkets allmänna råd som anger rekommenderade skyddsavstånd mellan industrier och bostäder, skolor, förskolor, sjukhus och andra störningskänsliga verksamheter ska följas.

Förorenade områden

I de fall det är aktuellt ska det ställas krav på verksamhetsutövare att sanera påverkade områden. Förorenade områden som ska bebyggas med bostäder ska efterbehandlas så att Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning uppnås.

Radon

Vid nybyggnad där människor stadigvarande vistas ska grundläggning ske med radon-skyddat utförande.

Luftkvalitet

Genom regelbundna mätningar kontrolleras luftkvaliteten i kommunen. Åtgärder kommer att vidtas för att säkra att miljökvalitetsnormen för utomhusluft uppfylls även framledes.

Ras, skred och erosion

I samband med planarbete, lovprövningar och lokaliseringsprövningar ska risken för ras och skred beaktas. Statliga rekommendationer följs.

Översvämning

Risk för skador på befintlig bebyggelse bedöms i nuläget vara förhållandevis låg. Planeringen ska utgå från de nationella bedömningarna om framtida klimatförändringar. Svenska kraftnäts och vattenregleringsföretagens kartering för dammhaveriplanering följs och utgör del i bedömningar.

3.6.7 KOMMUNENS KRISBEREDSKAP OCH TOTALFÖRSVARET

Sollefteå kommuns krisberedskap

Kommunen har en viktig funktion när det gäller krisberedskap och beredskapen för extraordinära händelser. Sådana händelser som avviker från det normala och innebär allvarlig störning eller överhängande risk

för viktiga samhällsfunktioner, är exempelvis översvämning, höga flöden och olyckor med farligt gods.

Kommuner ska i sin planering bl.a.:

- säkerställa att viktiga meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.
- säkerställa att krisledningen inom kommunen har grundläggande kunskaper om kommunens uppgifter vid höjd beredskap.

Totalförsvaret

Tjärnmyrans övnings- och skjutfält är beläget strax söder om Sollefteå centrum. Ingen militär övningsverksamhet har bedrivits på fältet sedan 2008. Dock har nya försvarsbeslut tagits om bl.a. värnplikt och området kan återigen bli aktuellt för övningsverksamhet.

Försvaret anser att vid en eventuell framtida omprövning av gällande miljötillstånd för fältet avseende ändrad verksamhet är det av mycket stor betydelse att ny störningskänslig bebyggelse inte tillåts i sådan närhet av fältet att det uppstår risk för begränsningar av verksamheten då det skulle innebära en påtaglig skada för riksintresset. Försvarmakten anser att sådan bebyggelse inte skall tillåtas inom det angivna området för omgivningspåverkan. Den streckade rosa linjen i kartan markerar influensområde för buller, säkerhet eller annan aspekt. Alla plan- och lovärenden inom detta område remitteras till Försvarmakten. Se separat kommunkarta.

4. NATURKRAFT

”Alla har tillgång till naturen och kraften som den ger. Kommuninvånare och besökare vägleds i naturen för rekreation och friluftsliv. Naturens egna värden och dess växter och djur och deras livsmiljöer är säkrade för framtida generationer.”

Övergripande ställningstaganden: se kapitel 3.4 Naturkraft

4.1 NATURKRAFT - HÖGA NATURVÄRDEN

Sollefteå 2030

- De områden som är utpekade som riksintressen för naturvård, djur- och växtskyddsområden, naturreservat och Natura 2000-områden, är skyddade mot åtgärder som kan skada naturmiljön.
- Utpekade områden med höga naturvärden som saknar formellt skydd har skyddats från exploat-

ering eller givits ett formellt skydd.

- I naturmiljöer med restaureringsbehov har åtgärder påbörjats.
- Naturområden med särskilda rekreativvärden är kända och tillgängliga.

Ställningstagande

- Särskilt skyddsvärda naturvårdsobjekt (klass1-3) på kommunal mark skyddas.
- Kommunen initierar projekt och medverkar till att restaureringsprojekt kan utföras. Kommunen deltar vid återställning av vattendrag för att gynna fisket och den biologiska mångfalden.
- Kommunen bevakar att naturvärden skyddas inför framtiden och att påverkade miljöer återställs.
- Kommunen vidtar åtgärder när det gäller vattenförekomster som riskerar att inte uppnå miljö kvalitetsnormen enligt vattendirektivet.
- Kommunen främjar arbetet med att röja igenväxta nipor.

4.2 NATURKRAFT - NATURGRUS, BERG OCH MINERALER

Sollefteå 2030

- Naturgrusavlagringar bevaras för framtidens behov dels som grundvattenmagasin dels för sina natur- och kulturlandskapsvärden.
- Gruvning och täktverksamhet bedrivs inte i områden med höga naturvärden, i områden av vikt för friluftslivet eller där störning för boende bedöms bli stor.

Ställningstagande

- Naturgrusavlagringar ska bevaras som grundvattenmagasin och för deras natur- och kulturlandskapsvärden. Naturgrus ska endast användas till synnerligen angelägna åtgärder. I övrigt ska naturgrusavlagringarna skyddas mot exploatering; dricksvattenförsörjningen går före.
- I områden som är utsedda som riksintressen för

friluftsliv, kulturminnesvård och naturvård ska stor restriktivitet råda vid all tillståndsprövning.

- Tåktverksamhet, främst berg och gruvindustri, ska ske så att störningar för boende och negativa effekter på naturmiljön, friluftsliv och kulturmiljön minimeras. För tåktverksamhet är avstånd till boende minst 500 meter. För gruvnäringen är avståndet till boende minst 1000 meter.

4.3 NATURKRAFT - KLIMATANPASSNING, RAS, SKRED, EROSION OCH ÖVERSVÄMNING

Sollefteå 2030

- Sollefteå kommun har successivt anpassats till klimatförändringarna.
- Genom anpassningsåtgärder skyddas människors liv och hälsa, miljö, kulturvärden och ekonomi.

Ställningstagande

- Ny bebyggelse bör inte tillåtas i områden med risk för ras, skred och översvämning.
- Klimat- och sårbarhetsaspekter såsom risk för ras, skred och översvämningar, beaktas vid all planering och tillstånds- och lovgivning.
- Känsliga klimatfaktorer och dess konsekvenser ska identifieras och åtgärdas.
- I landskapet reserveras ytor för att utjämna flöden och möjliggöra naturliga variationer i vattenstånd. Kommunens intention är att restaurera viktiga våtmarker som magasin för utjämning av höga flöden.
- Anpassningsåtgärder vidtas med marginal för ökande nederbördsmängder och förhöjda vattennivåer. Väl fungerande dagvattensystem krävs för att minimera riskerna för översvämning.

4.4 NATURKRAFT - JORDBRUK OCH VATTENBRUK

Sollefteå 2030

- Brukningsvärd jordbruksmark används för att producera livsmedel.
- Kemikaliefritt jordbruk eftersträvas. Utsläpp av näringsämnen från jordbruket minimeras.
- Jordbruket bidrar till den biologiska mångfalden.
- Förutsättningar för hållbart vattenbruk prövas i kommunen (odling av växter och djur i vatten).

Ställningstagande

- Kommunens boende, besökare, näringsliv och verksamheter konsumerar en allt större del av närodlat och ekologiska produkter.

- Betande djur i Niplandskapet är positivt och ska främjas.
- Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för allmänna intressen som inte kan tillgodoses på annan plats. Jordbruksmark ska i första hand reserveras för nutida och framtida matproduktion samt för nya innovationer inom jordbruksnäringen.
- Planläggning som riskerar att hindra rationellt jordbruk ska undvikas.
- Vid planläggning av jordbruksmark ska Jordbruksverkets rekommendationer följas.

4.5 NATURKRAFT - SKOG OCH SKOGSBRUK

Sollefteå 2030

- Skogsbruket är präglat av principen om mångbruk. Förutom hänsyn till miljö, ekologisk mångfald och kulturmiljövård, finns utrymme för rennärning, viltvård, friluftsliv och olika näringar. Jakt, fiske och naturupplevelser har stort värde för boende och besökare.

Ställningstagande

- Skogen ska bevaras och utvecklas genom kunskap, skydd, förvaltning och god planering.
- I planeringar görs bedömning av skogens betydelse för miljön, ex förmågan att binda växthusgaser men också hur klimatförändringarna påverkar skogen och näringen i sin helhet.
- Utveckla skogsnäringens och närliggande verksamheters potential för sysselsättning.

4.6 NATURKRAFT - RENNÄRING MED RIKSINTRESSE RENNÄRING

Sollefteå 2030

- Mark- och vattenområden som har betydelse för rennärningen är så långt som möjligt skyddade mot ingrepp som påtagligt försvårar näringens bedrivande.

Ställningstagande

- Mark- och vattenanvändningsfrågor som kan beröra rennärningen ska kartläggas och bedömas om och i vilken grad näringen påverkas.
- Samråd med berörda samebyar sker vid exploateringar som kan påverka rennärningens bedrivande.

4.7 NATURKRAFT - FÖRNYBAR ENERGI

Sollefteå 2030

- Andelen förnybar energi fortsätter att öka.

Ställningstagande

- Kommunen anser att områdena Aspåsen och Fjällbohög inte längre ska pekas ut som riksintresse för vindbruk.
- Kommunen avser inte bevilja ansökningar om utbyggnad av storskalig elproduktion ex. vindbruk, innan en kommunal plan för energiförsörjning tagits fram och beslutats. Däremot, i områden som redan är starkt präglade av vindkraft, kan ansökan prövas.
- Arbetet med att ta fram kommunens plan för energiförsörjning ska ske parallellt och synkroniseras med det nationella arbetet som pågår kring Överenskommelse om elförsörjningen efter år 2025-2030.
- Områden som undantas från storskaligt vindbruk pekas ut i översiktsplanen. Se separat kommundokument.

5. INNOVATIONSKRAFT

Övergripande ställningstaganden: se kapitel 3.5 Innovationskraft

5.1 INNOVATIONSKRAFT - INFRASTRUKTUR ELEKTRONISK KOMMUNIKATION

Sollefteå 2030

- De nationella målen om digital infrastruktur har uppnåtts.

Ställningstagande

- Medverka till att det nationella delmålet om en digital infrastruktur år 2020 uppnås, (delmål antaget 2016-05-30).

- Samordna utbyggnaden av IT- infrastruktur med om- och nybyggnad av annan infrastruktur.
- Kartlägga och sammanställa behov av mark för en hållbar utveckling av befintliga och nya mark- och mastanläggningar.

5.2 INNOVATIONSKRAFT - INFRASTRUKTUR MED KOMMUNIKATIONER OCH DE OLIKA TRAFIKSLAGENS ANLÄGGNINGAR

Sollefteå 2030

- De nationella målen om infrastruktur för person- och godstransporter har uppnåtts.
- Sträckan Långsele-Västerasby är upprustad och länkar samman Norra stambanan med Bottnia-banan.
- Järnvägen och stationerna i Sollefteå och Långsele ingår i den lokala person- och godstrafiken.

Ställningstagande

- Aktivt skapa och medverka till initiativ som syftar till att utveckla nya smarta och samordnade former av kollektivtrafik och trafiklösningar för såväl tätort som landsbygd.
- Prioritera och påskynda upprustning av sträckan Långsele - Västerasby (stationen vid Höga Kusten Airport).
- Järnvägsstationen och dess närområde i Långsele bevaras för framtida persontrafik.
- Järnvägsstationen i Sollefteå bör tillsammans med närområdet bevaras för utökad persontrafik.

5.3. INNOVATIONSKRAFT – INFRASTRUKTUR ELNÄTETS FUNKTION

Sollefteå 2030

- Kommunen har fullgod infrastruktur och väl fungerande elnät för näringsliv, verksamheter och boende.
- Elförsörjningen är tryggad genom att elnätet i kommunen i sin helhet är vädersäkert. Det innebär att kraftledningar antingen går i tillräckligt breda trädsäkra luftledningsgator alternativt att de består av isolerade luftledningar eller markförlagda kablar i lägen där detta bedömts lämpligt och möjligt.
- Trygga och säkra leveranser säkerställs också genom att nätet byggs ut så att alternativa matningsvägar eller andra tekniska lösningar minimerar elavbrottstiderna i kommunen.

Ställningstagande

- För anslutning av förnybar energi har elnätets kapacitet stor betydelse.
- Vid lokalisering av ledningar och transformatorstationer tas hänsyn till landskapets utformning och byggnationer
- Kommunen anser att Statens energimyndighet bör peka ut stamnätet för eldistribution som riksintresse.

5.4. INNOVATIONSKRAFT - NÄRINGS LIV, OFFENTLIGA VERKSAMHETER OCH ARBETE

Kommunen har god markberedskap och erbjuder ett varierat utbud av lokaliseringmöjligheter i olika områden och för olika branscher.

Sollefteå 2030

- Den småskaliga produktionen av varor och tjänster fortsätter att öka.
- Mångfalden av företag och branscher ökar och kommunen har hög andel företag inom energi, besöksnäring och turism, hälsa och rekreation samt inom de digitala och gröna näringarna.

Ställningstagande

- Sollefteå stad, Långsele, Junsele, Ramsele och Näsåker prioriteras för utveckling av ortsnära rekreation och besöksnäring.
- Hamreområdet, Långsele prioriteras för etablering av industriverksamhet
- Hågestaområdet prioriteras för etablering av bostäder, handel, olika verksamheter och mindre lätt industri.
- Nipanområdet prioriteras för etablering av näringsverksamheter.
- Genomföra det av kommunfullmäktige 2014-05-26 antagna visionsprogrammet för Hallstaområdet.
- Genomföra det av kommunfullmäktige 2014-06-

23 antagna målet att i Sollefteå kommun etablera ett kompetenscentrum inom området förnybar energi.

- Tillgängligheten till anläggningar för besöksmål, friluftaktiviteter och idrott ska förbättras.
- Utveckla älvarnas potential till nytta för näringsliv, boende och besökare.
- Vid planläggning för byggnation samt vid nyetablering av verksamheter ska miljö kvalitetsnormen för buller beaktas.

5.5 INNOVATIONSKRAFT - VÄLFÄRD UTBILDNING

På respektive ortskarta under kapitel 6, redovisas skolor och andra utbildningsplatser etc. Huvudsakliga vägar, gång- och cykelvägar och annat av vikt har markerats.

Sollefteå 2030

- Lokalisering av skolans verksamhet är anpassad till elevers och studenters antal och behov, befintlig infrastruktur och kraven att verksamheten bedrivs på en kvalitativt hög nivå.
- För de yngsta barnen är närheten till förskola och grundskola fortsatt god.

Ställningstagande

- Öka tillgången till eftergymnasial utbildning, både på distans och på plats.
- Säkerställa:
 - att lokaler och transporter till och från och mellan utbildningarnas olika verksamheter är hållbara, miljövänliga och säkra
 - att lärande- och studiemiljöer främjar god hälsa samt alla elevers och studenters möjlighet att utvecklas och känna trygghet och samhörighet
 - att det i anslutning till skolor och studieplatser finns tillgång till ytor för exempelvis idrott och excursioner
 - att brister i exempelvis inom- och utomhusmiljöer samt gång- och cykelvägar, åtgärdas i samråd och samverkan med elever och studenter
 - allas rätt till trygga och säkra lärandemiljöer
 - att förskolans och skolans gårdar utformas för fysiskt aktiverande utelek.

6. LIVSKRAFT

En god livsmiljö bidrar till hållbar utveckling i hela kommunen.

Övergripande ställningstaganden: se kapitel 3.6 Livskraft

6.1 LIVSKRAFT – BYGGANDE OCH BOENDE

Se separat kommunkarta och bilagda ortskartor.

Notera att det i samtliga områden är frågan om redan planlagd mark för byggande som varit föremål för planprocesser och samråd. Det är alltså inte frågan om nya utpekanden.

Sollefteå 2030 - gemensam målbild för staden och orterna

- Kulturmiljöer är bevarade och har gjorts tillgängliga när bostäder och miljöer har planerats.
- Boendemiljöer planeras så att bostäder, infrastruktur och andra samhällsviktiga funktioner inte påverkas negativt av klimatförändringarna. I områden med risk för översvämning, ras och skred, tillämpas skyddsavstånd med hänsyn till trygghet, hälsa och miljö.

Ställningstagande

- Tillvarata och utveckla landskapsbild och stadsbild
- Utveckla nya och befintliga mötesplatser, viktiga stråk där människor rör sig och landmärken som skapar en välkomnande bild av orten i enlighet med ”program för trevligare centrum”.
- Kommunen ska aktivt arbeta med tillgänglighet och avhjälpa hinder i offentliga och publika lokaler och på allmänna platser.
- I avvaktan på nya detaljplaner eller fördjupade översiktsplaner kan förtätning ske i befintliga områden för boende och verksamheter.

6.2 LIVSKRAFT - BOSTADSFÖRSÖRJNING

Planberedskapen för mark till bostäder bedöms vara god i samtliga tätorter. Planlagd mark framgår av bilagda ortskartor.

Sollefteå 2030

- Bra bostäder och goda boendemiljöer är grundläggande kvaliteter och förutsättningar för välfärd och tillväxt i kommunen.
- Kommuninvånarnas behov och önskemål av bostäder är tillgodosedda.

Ställningstagande

- Kommunen har identifierat Badhustomten (del av fastigheten Lillänget 1) och Hågestaområdet i Sollefteå som lämpliga för bostadsändamål.
- Kommunen ska genom god mark- och planberedskap skapa förutsättningar för att ca. 100 nya lägenheter ska kunna byggas under perioden 2022 – 2027.
- Nya bostäder ska så långt möjligt planeras inom ianspråktagen mark och i närhet av befintlig infrastruktur som gator, ledningsnät, skolor och kollektivtrafik.
- Intresseorganisationer, socialtjänst med flera ska medverka i samhällsplaneringen för att skapa goda förutsättningar för alla att bo och delta i olika sociala sammanhang på jämlika villkor.
- Kommunens bostadsförsörjningsprogram (antas preliminärt december 2017) ger tydliga riktlinjer för kommunens bostadsbyggande

6.3 LIVSKRAFT - PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN SAMT OMRÅDEN MED SJÖAR OCH VATTENDRAG

Sollefteå 2030

- Vid vatten och i parker och grönområden har intressanta och attraktiva miljöer skapats.
- Kommunen säkerställer och utvecklar de enskilda ytorna inom och mellan stråken av vatten, parker och grönområden.

Ställningstagande

- Vatten- och grönområden för rekreation, social gemenskap och biologisk mångfald prioriteras och tillgodoses vid fysisk planering och exploatering. Detta gäller inte minst vid planering av bostäder i tätortsnära miljöer.
- Öppna dagvattenlösningar ska prioriteras.
- Parker i stads- och boendemiljö ska värnas och bibehållas.
- En grönstrukturplan integreras i Plan för utveckling av grönområden (se kapitel 7).
- Närnaturområden kring kommunens förskolor, skolor, boenden etc. Möjligheten för barn, elever och äldre att vistas i naturen är viktigt både för kunskap, lärande och hälsa. Flera skolor har utpekade områden där barn och elever att vistas. I Fördjupad översiktsplan för Sollefteå stad (2005-12-19) har sådana områden pekats ut. Syftet är att de ska beaktas när kommunen och andra tar ställning till hur marken ska användas.

6.4. LIVSKRAFT - VATTEN OCH AVLOPP

Sollefteå 2030

- En handlingsplan för kommunens arbete med att uppfylla god ekologisk och kemisk status samt grundvatten av god kvalitet finns, och åtgärder för att nå målen har påbörjats.
- Kommunalt dricksvatten har god kvalitet och finns i tillräcklig mängd samt har ett gott skydd mot föroreningar och yttre påverkan.
- Vattenförekomster skyddas för att producera framtida dricksvatten.
- Enskilt dricksvatten är skyddat mot yttre påverkan.

Ställningstagande

- Vatten- och avloppsförsörjningen ska i första hand ske genom kommunala anläggningar.
- I de områden där kommunalt vatten- och avloppssystem saknas ska avloppsanordningar utföras så att belastningen på ekosystemet blir så lågt som möjligt.
- Kommunen prioriterar lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) framför avledning till sjöar och vattendrag.
- Inom skyddsområde för vattentäkt gäller, utöver gällande lagstiftning, fastställda skyddsområdesbestämmelser. Bebyggelse, vägar, anläggningar och andra åtgärder får endast förekomma om de kan utföras med hänsyn till skyddsföreskrifterna.
- Utanför vattenskyddsområde får inte heller sådan

verksamhet bedrivs som kan hota syftet med vattenskyddsområdet.

6.5 LIVSKRAFT - AVFALL

Sollefteå 2030

- Sollefteå kommun uppfyller de nationella målen inom avfallsområdet.

Ställningstagande

- Avfall ska sorteras vid källan, vilket kommunen ska ta hänsyn till vid detaljplanering och bygglovshantering.

6.6 LIVSKRAFT - SOLLEFTEÅ STAD

En fördjupad översiktsplan (FÖP) för Sollefteå stad antogs i december 2005. Planen har reviderats i de delar där förutsättningar förändrats och bedöms nu aktuell som planeringsunderlag. I samband med antagande av denna översiktsplan aktualitetsförklaras den fördjupade översiktsplanen för Sollefteå stad.

Ställningstagande

- Se ställningstaganden i fördjupad översiktsplan för Sollefteå stad.
- Värna och tillgängliggöra natur- och kulturmiljöer.

6.7 LIVSKRAFT - JUNSELE

Ställningstagande

- Junsele prioriteras som utrednings- och utvecklingsområde.
- Värna och tillgängliggöra natur- och kulturmiljöer.
- En fortsatt förbättrad kommunikation i form av utbyggnad av fiber och ökat kollektivt resande.
- Identifiera områden kring Betarsjön för strandnära boende och möjligheter för företag, främst inom besöksnäring, att etablera sig.
- LIS-område pekas ut vid Betarsjön/Hålla och Ruske.

6.8 LIVSKRAFT - RAMSELE

Ställningstagande

- Ramsele prioriteras som utrednings- och utvecklingsområde.
- Värna och tillgängliggöra natur- och kulturmiljöer.
- Värna och utveckla besöksnäringen.

- En fortsatt förbättrad kommunikation i form av utbyggnad av fiber och ökat kollektivt resande.
- Lungsjön och Terrsjön väster om Ramsele pekas ut för utredning av LIS.

6.9 LIVSKRAFT - NÄSÅKER

Ställningstagande

- Näsåker prioriteras som utrednings- och utvecklingsområde.
- Värna och tillgängliggöra natur- och kulturmiljöer.
- En fortsatt förbättrad kommunikation i form av utbyggnad av fiber och ökat kollektivt resande.
- Anlägga gång- och cykelbana längs Storgatan.
- LIS-område pekas ut vid Storsjön/Omsjö-Brännan.

6.10 LIVSKRAFT - LÅNGSELE

Ställningstagande

- Långsele prioriteras som utrednings- och utvecklingsområde.
- En fortsatt förbättrad kommunikation i form av utbyggnad av kollektivtrafik och fiber.
- Utveckla och utvidga Hamre industriområde med fokus på etablering av hallar för energi- och ytkrävande datalagring.
- Anlägga en gång- och cykelväg som förbinder centrum med skolan belägen norr om Faxälven och en gång- och cykelväg mellan Långsele och Sollefteå.

6.11 LIVSKRAFT - LANDSBYGD

Sollefteå 2030

- Grundläggande samhällsservice finns tillgänglig i hela kommunen och möjliggör utveckling och inflyttning.
- Landsbygden är konkurrenskraftig och attraktiv med goda möjligheter till boende, arbete och företagande.

Ställningstagande

- Åtgärder för att synliggöra utveckling av landsbygden och dess attraktiva miljöer, areella näringar, besöksnäringar etc. ingår i 7. Landsbygdsprogram och 9. Näringslivsplan (se kapitel 7.2). Boende tillsammans med fungerande kommunikationer, grundläggande samhällsservice och transporter för enskildas och näringslivets behov, ska särskilt belysas.

6.12 LIVSKRAFT - LIS-OMRÅDEN (LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN)

Sollefteå 2030

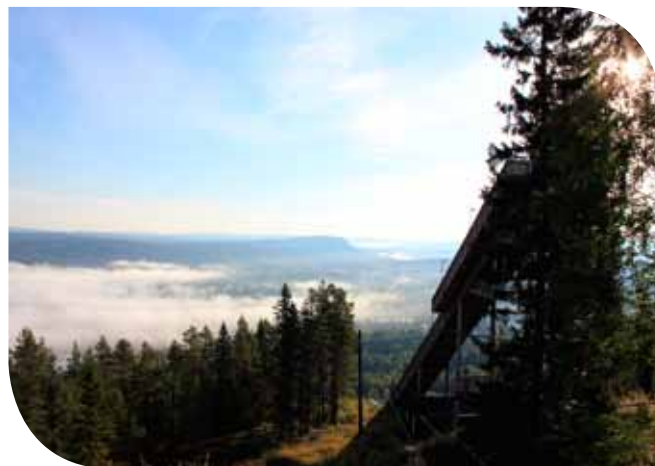
- Kommunens attraktionskraft har ökat och landsbygden har främjats genom att nya boendemiljöer, näringsverksamheter, turism- och friluftsanläggningar i attraktiva strandnära lägen har byggts.
- Genom ett målmedvetet arbete är landsbygden konkurrenskraftig och attraktiv med goda möjligheter till boende, arbete och företagande.

Ställningstaganden

- Följande typfall bedöms vara positiva för landsbygdsutvecklingen och vart och ett kunna utgöra LIS-skäl enligt miljöbalken kap 7, §§ 18 d & e
 - en komplettering av befintlig bebyggelse i en mindre by med enstaka fritidshus
 - en komplettering med enstaka fritidshus i en befintlig grupp med fritidshus
 - utveckling av ett område för turism och friluftsliv
 - utveckling av ett område för tillkommande näringsverksamheter
 - samordnad lösning av båthus, bastubyggnader och eller bryggor
- Följande områden undantas LIS-prövning:
 - sjöar som saknar bebyggelse
 - in- och utlopp i sjöar
 - formellt skyddade områden, Natura 2000-områden och naturvärdesklassade områden
 - i strandinventeringen utpekade strandavsnitt med höga naturvärden
 - vattenförekomster i riskzonen att inte uppnå miljö kvalitetsnormen
 - vattenskyddsområden
 - värdefulla landskapsformer som utstickande mindre uddar och öar liksom intressanta geologiska bildningar
 - områden med risk för översvämning samt ras och sked
- LIS-områden pekas ut vid (se bilagda LIS-kartor):

- Betarsjön/Hålla och Ruske
- Helgumssjön/Helgumsbyn, Öden, Fanby, Hammar, Gransjö, Östergransjö
- Källsjön/Melanders och Falénsbodarna
- Storsjön/Omsjö-Brännan
- Prioriteras för utbyggnad: områdena vid Betarsjön, Storsjön/Omsjö samt ett av områdena kring Helgumssjön
- En nyligen registrerad fornlämning inom det föreslagna LIS området Storsjön/Omsjö- Brännan innebär att det kan krävas arkeologisk utredning och förundersökning i kommande detaljplan
- För samtliga föreslagna områden gäller att avlopp ska utredas i samband med dispensansökan och krävs i bygglovet
- Utanför utpekade LIS-områden ska riktlinjen för tillämpning av Miljöbalken kapitel 7, §§ 18 d och e användas.
- Även andra områden kan utredas som LIS-områden.

- och det är enkelt och tryggt att ta sig ut i naturen för rekreation, friluftsliv och besöksnäring.
- Kommunen erbjuder tillsammans med föreningar och andra aktörer ett rikt utbud av fritids- och friluftaktiviteter.
 - Sjöar och vattendrag är tillgängliga.
 - Mångfalden i kultur- och fritidssammanhang ökar.

6.13 LIVSKRAFT - VÄLFÄRD, VÅRD OCH OMSORG

Sollefteå 2030

- Kommunen har ett sammanhållet vårdområde i samverkan med Kramfors kommun och Landstinget Västernorrland.
- Mötesplatser med verksamhet anpassad för äldre finns i samtliga tätorter.
- Det finns även trygghetsboenden i samtliga tätorter.

Ställningstagande

- Verksamheterna utvecklas i dialog med brukare, anhöriga och närstående.
- Inventera och åtgärda brister i inom- och utomhusmiljöerna för personer med funktionsnedsättning.
- Anpassa antalet särskilda boendeplatser för god tillgång och rimlig närhet till boendet.
- Verksamheterna ska i ett sammanhållet sjukvårdsområde kunna utföra mer avancerad hälso- och sjukvård nära de som behöver olika former av vård.

Ställningstagande

- Sollefteå stad med bl.a. Hallstaområdet (Vision Hallsta) och Hågestaön/Camping/Mulleriket samt Långsele, Junsele, Ramsele och Näsåker prioriteras för utveckling av ortsnära rekreation och besöksnäring
- Ångermanälven från Näsåker till och med Betarsjön prövas som nytt område för riksintresse friluftsliv.
- Det rörliga båtlivet underlättas exempelvis genom sjösättningsplatser och bryggor.
- Kommunens cykel-, vatten-, vandrings- och skoterleder ska vara säkra, ha hög tillgänglighet och tillfredställande mobiltäckning.
- Genomföra det av kommunfullmäktige 2014-05-26 antagna visionsprogrammet för Hallstaområdet.
- Kommunen tar fram underlag för utveckling av Hågestaområdet med närliggande områden för idrott, föreningsliv och rekreation.
- Pågående arbete med att undanröja vandringshinder och återställa lekrområden för fisk ska fortsätta och intensifieras.

6.14 LIVSKRAFT - FRITID OCH REKREATION

Se separat kommunkarta och bilagda kartor.

Sollefteå 2030

- Naturen är en av kommunens främsta tillgångar

6.15 LIVSKRAFT – KULTUR OCH KULTURMILJÖER

Sollefteå 2030

- Anläggningar som stödjer det rörliga friluftslivet och besöksnäringen anpassas till kulturmiljön.
- Kulturella nätverk och aktiviteter bidrar till ökad

gemenskap, stärker människor, motverkar utanförskap och främjar demokratin.

Ställningstagande

- Inom områden som utgör riksintresse för kulturmiljön, skyddas kulturvärdena.
- Kommunen bevakar att kulturvärden skyddas inför framtiden och att påverkade miljöer återställs.

6.16. LIVSKRAFT - KRISBEREDSKAPEN OCH TOTALFÖRSVARET

SOLLEFTEÅ KOMMUNS KRISBEREDSKAP

Ställningstagande

- Beredningsplaneringen uppdateras utifrån klimatförändringarna med risk för ras, skred och översvämning.
- Säkerställer att återsamlingsplatser görs kända och tillgängliga.
- Försvarsmakten kontaktas tidigt i ärenden som gäller exempelvis höga objekt eller objekt i vissa områden; objekt högre än 20 meter utanför tätort och 45 meter inom tätort.

TOTALFÖRSVARET

När det gäller totalförsvaret berörs Sollefteå av området Tjärnmyren, ett riksintresse med bland annat skjutområde. I övrigt finns inga riksintressen som kan redovisas då dessa kan vara föremål för sekretess.

Ställningstagande

- Området Tjärnmyran söder om Sollefteå stad samt övrigt influensområde väster om Graningsjön beaktas vid all planering.

7. FORTSATT STRATEGISKT OCH ÖVERSIKTLIGT PLANERINGSARBETE

Samhällsförändringar sker i snabb takt. Nya intressen och krav gör att översiktsplanen måste ses över kontinuerligt för att behålla sin funktion som strategiskt vägledande beslutsunderlag.

Som nämnts tidigare (kapitel 1.5) ska kommunfullmäktige en gång under varje mandatperiod ta ställning till om översiktsplanen är aktuell (PBL 3 kap 1-2 §§)

En principskiss för en sådan rullande planering med exempel visas på nästa sida (sid. 31).

Kommunstyrelsen bereder och verkställer fullmäktiges beslut i den dagliga styrningen av kommunens verksamhet. Målbilder, politiska program och ställningstaganden bryts ner och beskrivs i mer konkreta handlingsplaner ofta för en mandatperiod.

Omarbetning kan göras av hela översiktsplanen eller av de delar som bedöms vara inaktuella eller i behov att helt eller delvis kompletteras. Översiktsplanen kan också ändras för ett visst geografiskt område (en fördjupning/FÖP) eller för en viss fråga (tillägg).

För många delar i den nya översiktsplanen krävs kompletterande kartläggningar och bedömningar av kommunen idag. Översiktsplanen 2017 pekar också ut behov av fördjupade översiktsplaner för de större orterna samt detaljplaner för prioriterade LIS-områden.

7.1 FÖRESLAGNA PLANER – GEOGRAFISKT FOKUS

- Ändrad detaljplan för Badhustomten
- Fördjupade översiktsplaner för de större orterna Långsele, Junsele, Ramsele och Näsåker
- Detaljplaner för de utpekade LIS-områdena Betarsjön, Storsjön/Omsjö, Källsjön, Helgumssjön (totalt 5 områden).
- Hågestområdet, Sollefteå stad prioriteras för etablering av verksamheter och mindre lätt industri.
- Sollefteå stad med bl.a. Hallstaområdet (Vision Hallsta) och Hågestaön/Camping/Mulleriket.
- Nipanområdet, Sollefteå stad prioriteras för etablering av verksamheter och lätt industri.
- Hamreområdet, Långsele prioriteras för etablering.

2017	Aug	• KF antar Översiktsplanen för Sollefteå kommun - en kraftfull kommun med utsikter 2030.
	Sept	
	Okt	• KF antar Avfallsplan • KS antar Handlingsplan för framtagande av FÖP Långsele. Arbetet beräknas ta 1 år och 8 månader och fastställs då av KF i juni 2019.
	Nov	• KF antar Aktualiserad FÖP för Sollefteå stad. • KS antar Handlingsplan för lokala miljömål. Arbetet beräknas ta 6 månader och antas då av KF i maj 2018.
2018	Dec	• KF antar Bostadsförsörjningsplan.
	Jan- April	
	Maj	• KF antar handlingsplan för Lokala miljömål.
2019	Juni	• KF antar Översiktsplan- Aktualisering 2018 där Avfallsplan och Bostadsförsörjningsplan har inarbetats. ¹
	Juli- Dec	
	Jan- Maj	
	Juni	• KF antar FÖP för Långsele. • KF antar Översiktsplan- Aktualisering 2019.
	Juli- Dec	

¹ När en översiktsplan aktualiseras, i exemplet ovan juni 2018, innebär det att ställningstaganden i planer som fastställts i fullmäktige och kommunstyrelse, inarbetas i översiktsplanen, samt att nya områden prioriteras för den kommande mandatperioden.

- ing av industriverksamhet.
- Markområden för förädling av skog utreds.

Under medborgardialogerna framkom önskemål om ytterligare LIS områden. Utifrån dessa önskemål pekas ut följande områden ut för utredning:

- Lungsjön och Terrsjön väster om Ramsele
- Nordsjösjön och Nässjön mellan Helgumssjön och Långsele
- Resele mellan byarna Rödsta och Österrå
- I och kring Graninge - Graningebruk, Vängelsjö mot Ledingesjön/Helgumssjön

7.2 FÖRESLAGNA PLANER, FÖRDJUPNINGAR OCH PROGRAM – TEMATISKT FOKUS

Det finns behov att se över och revidera ett stort antal program och planer under kommande mandatperioder, se nedan. För 2017 – 2018 prioriteras planer för avfall, bostadsförsörjning, energi samt landsbygd- och näringsliv.

Under mandatperioden 2018 – 2022 planeras nedanstående planer och program omarbetas eller upprättas och läggas fram för beslut.

1. Avfallsplan
Uppdateras under 2017.
2. Bostadsförsörjningsprogram
Prioriteras under 2017.

3. Infrastrukturprogram - Bredband och annan elektronisk kommunikation
Uppdatering och aktualisering av program.
4. Jämställdhet- och mångfald i samhällsplaneringen
Ett program tas fram. Som utgångspunkt kan metodmaterialet Jämställt samhällsbyggande och handboken Integreering av mångfald och jämställdhet användas (se sid 11).
5. Kulturmiljövårdsprogram
Bevara och tillgängliggöra kultur och kulturmiljöer samt öka kunskapen om och synliggöra Sollefteå kommuns historia.
6. Naturmiljövårdsprogram
Bevara och tillgängliggöra naturmiljöer samt att öka kunskapen om och synliggöra dessa.
7. Landsbygdsprogram
Prioriteras 2017 tillsammans med 9. Näringslivsplan nedan. Arbetet påbörjas efter det att översiktsplanen fastställts i kommunfullmäktige.
8. Lokala miljömål
Utvärdering och uppdatering av de lokala miljömålen.
9. Näringslivsplan
Utgångspunkten är det näringslivsprogram som är under framtagande (KSAU 2016-06-14). I näringslivsplanen ska redogöras för näringsverksamheternas behov av mark, vattenförsörjning, energi, digital kommunikation, person- och god-

- stransporter etc. för sin utveckling. Prioriteras 2017 tillsammans med 7. Landsbygdsprogram ovan. Arbetet påbörjas efter det att översiktplanen fastställts i kommunfullmäktige.
10. Plan för förnybar energi - bio, sol, vatten, vind m.fl
Syftet är att stödja hållbar utveckling genom att främja hushållning med energi, säkerställa tillräcklig energitillförsel samt bidra till minskad klimatpåverkan. Arbetet synkroniseras med den nationella energiförsörjningsplanen. Prioriteras 2017.
 11. Plan för klimatanpassning i samhällsplanering och byggande samt boende i riskområden
 12. Plan för långsiktig vattenförsörjning i Sollefteå kommun
Planen omfattar enskilda och allmänna anläggningar för vatten och avlopp.
 13. Plan för tillgänglighet
Inventering är gjord och är dokumenterad i rapporter från respektive tätort. Materialet aktualiseras och Plan för tillgänglighet i Sollefteå kommun tas fram.
 14. Plan för utveckling av grönområden
 15. Strategi för utveckling av de olika trafikslagens infrastruktur och transporter
 16. Ungdomspolitiskt program

BILAGA 1 - RIKSINTRESSEN

TYP AV RIKSINTRESSE

Riksintresse för Naturvård
enligt 3 kap. MB

OMRÅDE

Långvattnet
Röån-Betarsjöns tillrinningsområde
Stormyran-Åkerbränna
Stormyran-Pellemyran
Rosjöområdet
Fransmyran-Omsjöflon
Vängelälven
Ramsele terrass- och niplandskap
Faxälven
Stensjö-Gideåbergs rikkärrområde
Granvågsniporna
Ångermanälven nedströms Sollefteå stad (delas med Kramfors)
Vällingsjö urskog
Vällingsjön
Moön-Lillegård
Övre Nätraån med Bärrnsjön (delas med Örnsköldsvik)
Resele nipravinlandskap
Tängsta-Stormyran
Betesmark på ås 1:75, 1:53
Betesmark på Hålaforsen 1:25, 2:46
Ljustorpsån-Mjällån (delas med Härnösand)
Grundtjärnsflon-Långtjärnen
Förelmyran-Myrar Ö Stor-Grundsjön
Nordsjö by

Natura 2000 områden

Djupdalen
Fransmyran
Gideåbergsmyrarna
Holme ravin
Högberget
Jättjärn
Krången nipsippa
Lövlund
Myre nipor
Nässjö by nipsippan
Nordsjövikarna Faxälven
Oringsön
Mo Långsjön
Prästflon
Rågsvedjeberget
Ruskhöjden
Sör-Skirsjöberget
Stensjöflon
Storkälen
Stormyran-Axingen
Vällingsjö urskog
Lill-Mårdsjöbäcken

TYP AV RIKSINTRESSE**OMRÅDE****Kommunikationer**

Järnvägsstationen och dess närområde i Långsele
 Ådalsbanan
 Stambanan genom Övre Norrland
 Järnvägen mellan Forsmo-Hoting
 Riksväg 87 Östersund-Sollefteå
 Riksväg 90 Härnösand - Vilhelmina
 Länsväg 331 Timrå - Backe
 Länsväg 335 Sollefteå - Örnsköldsvik
 Länsväg 346 Junsele - Hoting

Friluftsliv

Övre Ådalen*
 Nedre Ådalen
 Faxälven

Vattendrag av riksintresse

Faxälven-mellan Edsele och Helgumsjön

Kulturmiljövård

Eden
 Lidgatu
 Graninge
 Gålsjö
 Holm-Björkä
 Ramsle gamla kyrka
 Österåsen
 Nämforsen
 Västanbäck-Kortingön

Rennäring

Jiingevaerie
 Vournese
 Ohredahke
 Raedtievaerie
 Vilhelmina södra

Vindbruk

Finnåberget
 Stamåsen
 Storsjöhöjden
 Björkhöjden inkl Ögonfägnad mfl
 Fängsjön
 Aspåsen **
 Fjällbohög **

Totalförsvaret

Tjärnmyras skjutfält

Energi

Stamnätet för eldistribution***

* Kommunen anser att riksintresse friluftsliv Övre Ådalen ska utökas från Näsåker t.o.m. Betarsjön.

** Kommunen anser att områdena Aspåsen och Fjällbohög inte längre ska pekas ut som riksintresse för vindbruk.

*** Kommunen anser att stamnätet för eldistribution ska klassas som ett riksintresse och behandlar det som ett sådant i avvaktan på beslut.

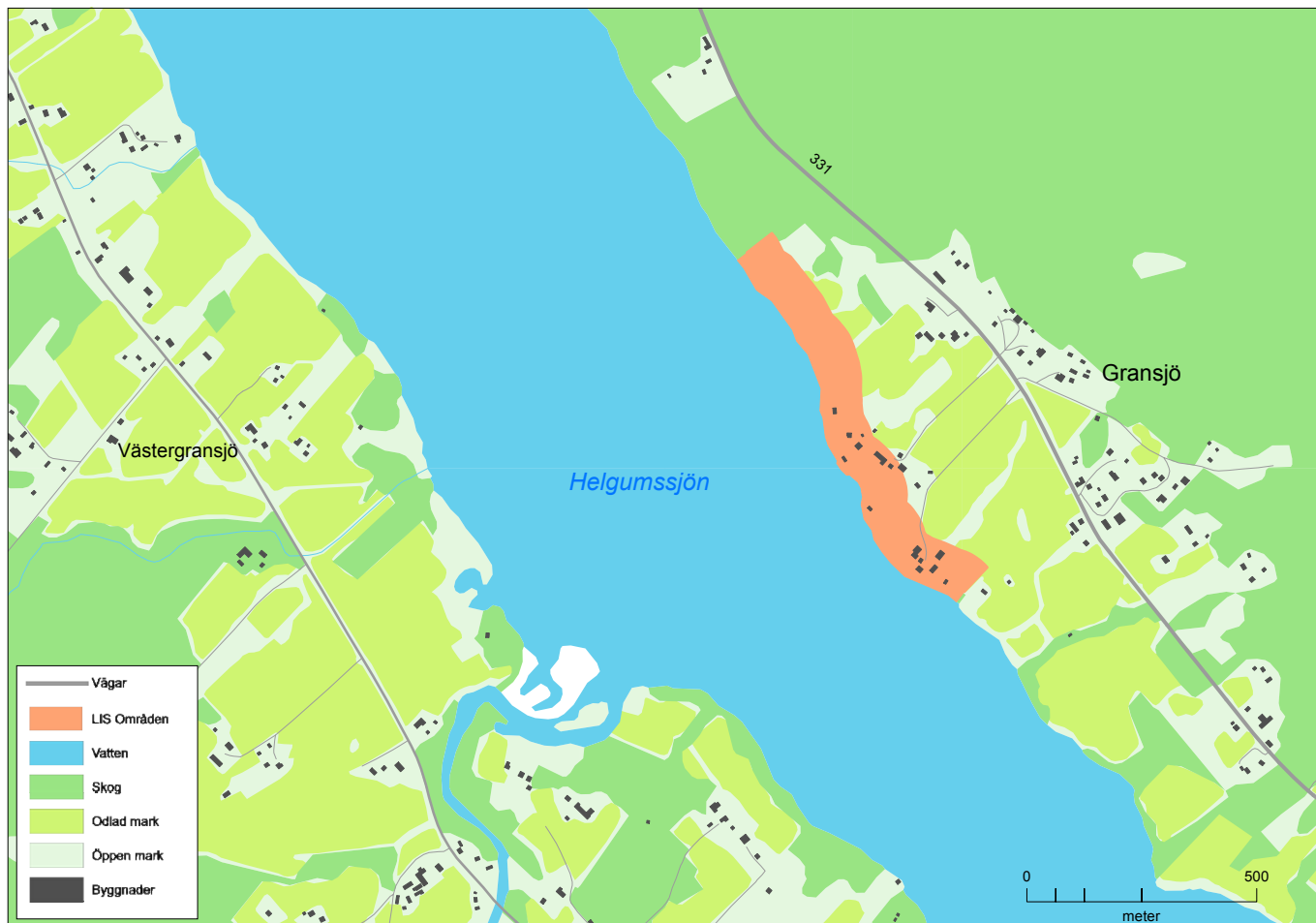
BILAGA 2 - LIS-OMRÅDEN

Område 1, Helgumssjön - Helgumssbyn

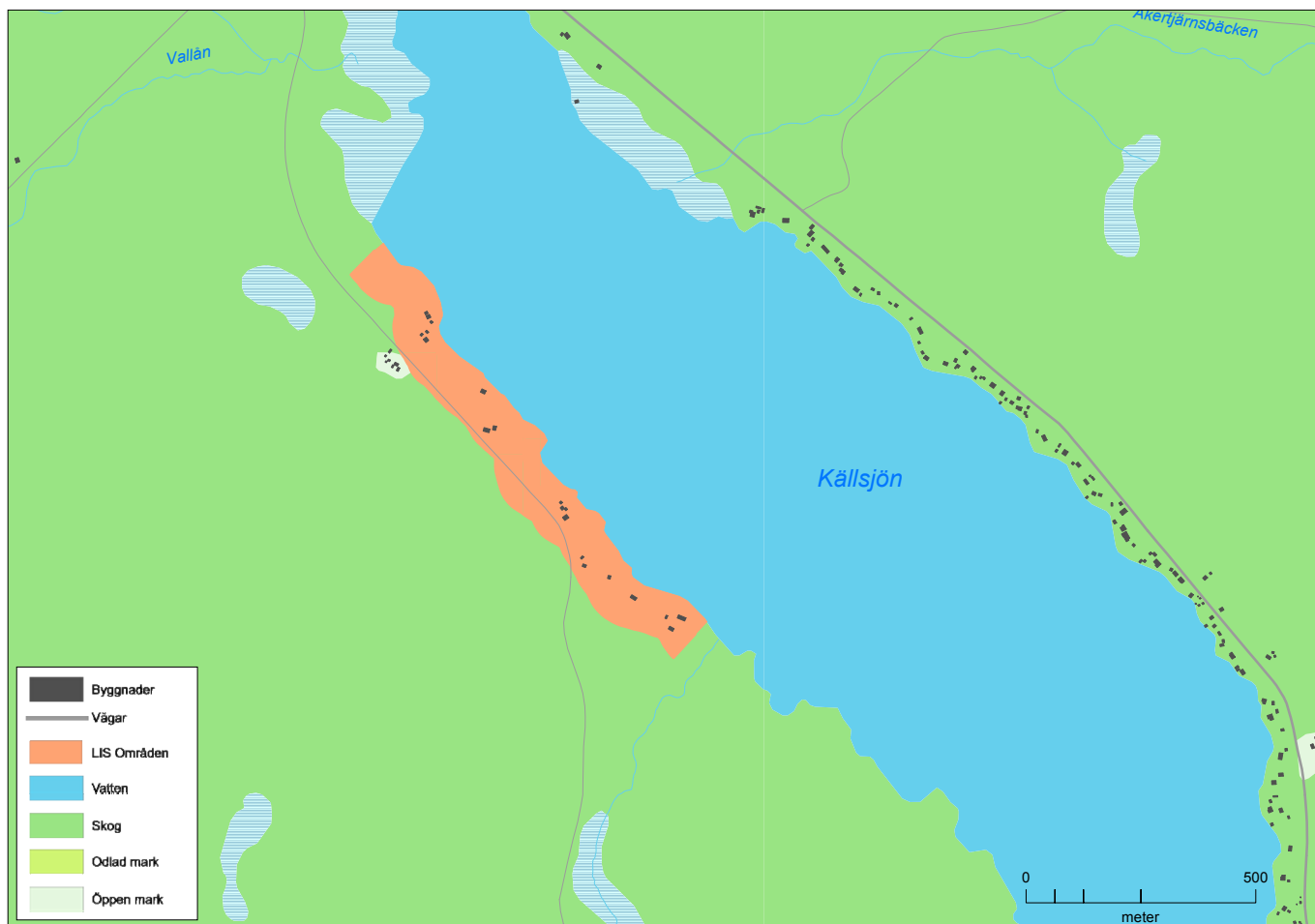
Område 2, Helgumssjön - Öden, Fanby, Hammar

Område 3, Gransjö

Område 4, Östergransjö

Område 5, Melanders- och Falénsbodarna

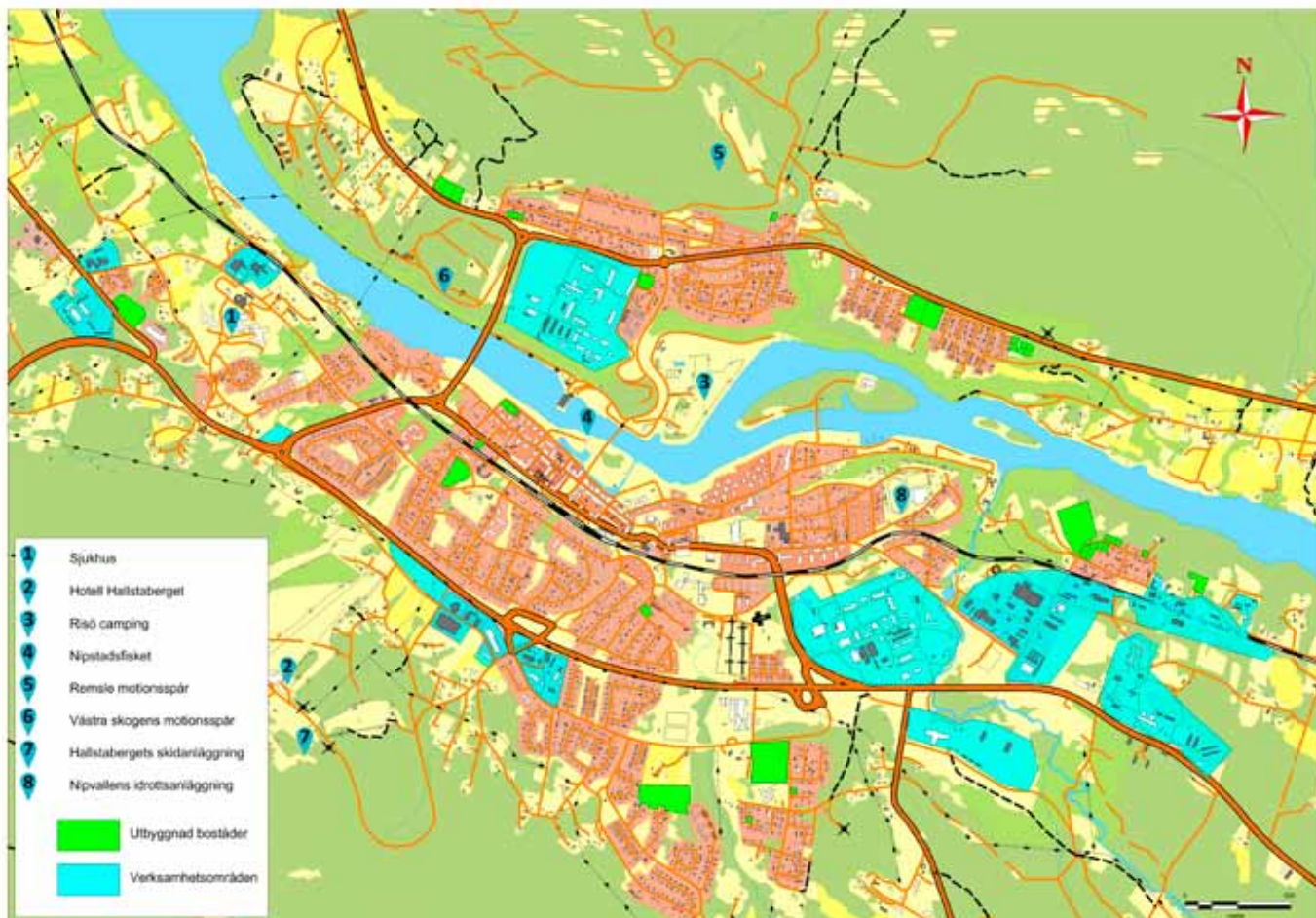
Område 6, Omsjö-Brännan

*Gränsen tar hänsyn till den nyligen registrerade fornlämningen på en by-gårdstomt.

Område 7 & 8, Hålla och Ruske

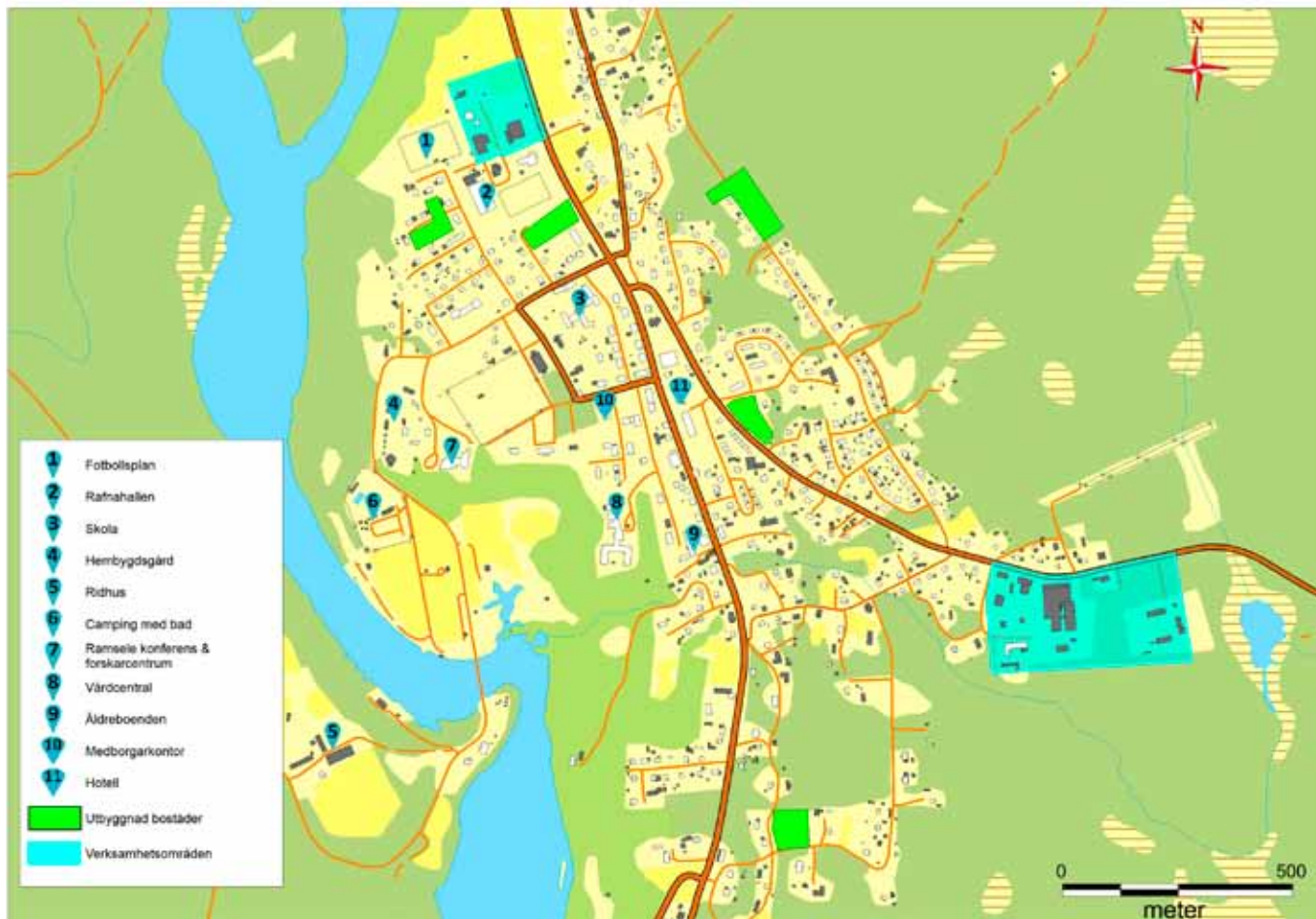
BILAGA 3 - ORTSKARTOR

Sollefteå stad

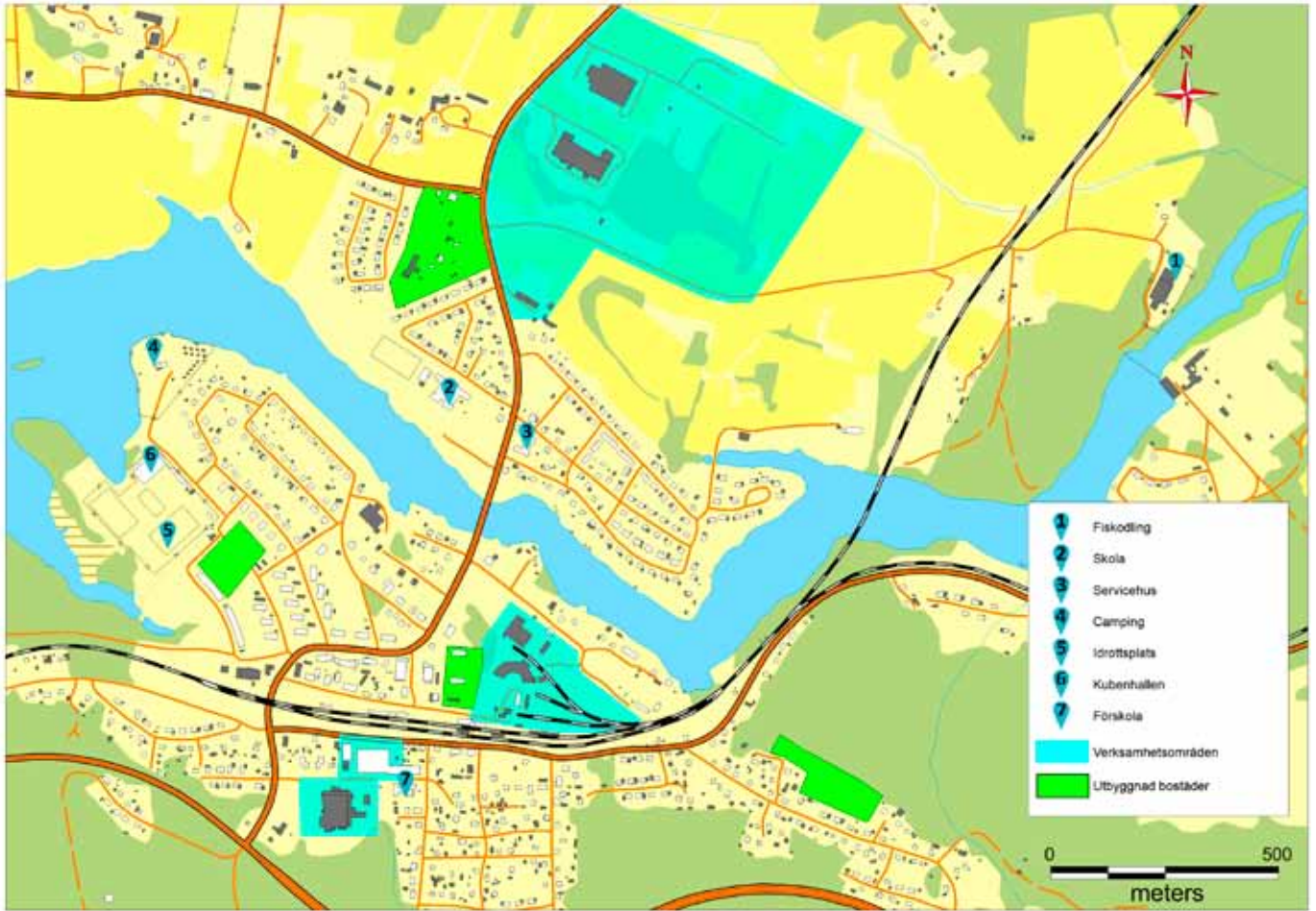
Junsele

Ramsle

Näsåker

Långele

Översiktsplan för Sollefteå kommun

- en kraftfull kommun med utsikter mot 2030

**ANTAGANDE-
HANDLING**
DEL 2
**Planerings-
förutsättningar**

**Sollefteå
kommun**

PLANPROCESSEN

Politisk styrgrupp

Hösten 2014 till och med maj 2016

Församråd med Länsstyrelsen

2016-03-29 och 2016-06-21

Samrådsutgåva

Fastställt i kommunstyrelsen 2016-06-07

Samrådsperiod

2016-07-01 till och med 2016-09-11

Utställningsutgåva

Fastställt i kommunstyrelsen 2016-12-06

Utställningsperiod

2016-12-12 till och med 2017-02-28

Översiktsplanen antas i Kommunfullmäktige

2017-08-28

Sollefteå
kommun

1 INLEDNING

1.1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL 2 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

1.	Inledning	3
1.1	Innehållsförteckning	3
1.2	Kommunfakta	4
1.3	Sollefteå - Förr , idag & mot framtiden	6
2.	Lagstiftningar och andra nationella regleringar	9
	Horisontella faktor i planeringen - Folkhälsa, jämställdhet, mångfald och integration, barnperspektiv och tillgänglighet	
3.	Regionala och kommunala styrdokument	10
4.	Planeringsförutsättningar - Naturkraft	12
4.1	Höga naturvärden	12
4.2	Naturgrus, berg och mineraler	19
4.3	Klimat & klimatanpassningar	20
4.4	Jordbruk och Vattenbruk	22
4.5	Skog och Skogsbruk	23
4.6	Rennäring med riksintresse rennäring	24
4.7	Förnybar energi	24
5.	Planeringsförutsättningar - Innovationskraft	24
5.1	Infrastruktur - Elektronisk kommunikation	25
5.2	Infrastruktur - Kommunikationer och de olika trafikslagets anläggningar	25
5.3	Innovationskraft - Infrastruktur, elnätets funktion	28
5.4	Näringsliv, offentliga verksamheter och arbete	28
(5.5	Välfärd - Utbildning. Behov av särskilt planeringsunderlag föreligger inte och har därför inte tagits fram)	
6.	Planeringsförutsättningar - Livskraft	30
6.1	Byggande och boende	30
6.2	Bostadsförsörjning	30
6.3	Parker och grönområden samt områden med sjöar och vattendrag.....	32
6.4	Vatten och avlopp	32
6.5	Avfall	33
Kap 6.6-6.10 - Bebyggelseutveckling och Centrumförnyelse	34	
6.6	Sollefteå stad	
6.7	Junsele	
6.8	Ramsele	
6.9	Näsåker	
6.10	Långsele	
6.11	Landsbygd	34
6.12	Landsbygdsutveckling i strandnära lägen - LIS	34
(6.13	Välfärd - Vård och Omsorg. Behov av särskilt planeringsunderlag föreligger inte och har därför inte tagits fram.)	
6.14	Besöksnäring, Fritid och Rekreation	41
6.15	Kultur, Kulturmiljöer och riksintresse kulturmiljövård	45
6.16	Kommunens krisberedskap och Totalförsvaret	46

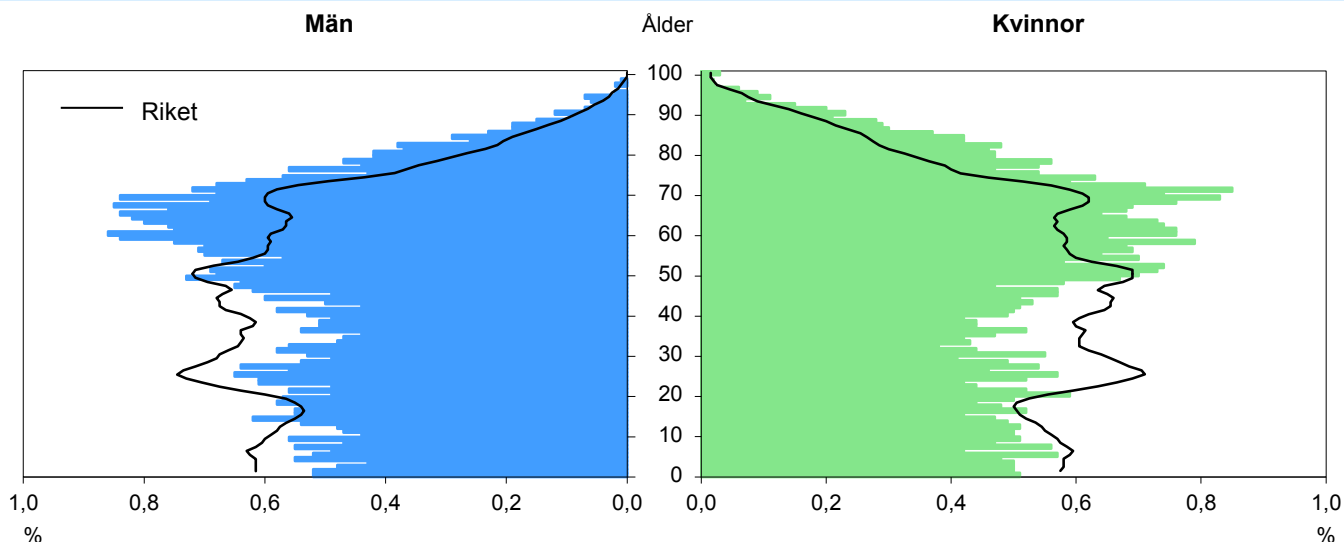
1.2 KOMMUNFAKTA 2016

Källa: SCB Kommunfakta 2016 (per 2015-12-31)

Landareal, km²: 5 396

Invånare per km²: 4

Folkmängd 31 december 2015

Pendling 2014

	Män	Kvinnor
Inpendling	485	432
från övriga kommuner i länet	212	272
från övriga län	273	160
Utpendling	837	377
till övriga kommuner i länet	451	219
till övriga län	386	158
Nettopendling	-352	55

Anm. Antal i åldern 16 år och däröver

Antal hushåll 2015

Hushållstyp	Antal hushåll			Totalt
	Utan barn	Med barn 0-24 år	Med barn 25+ år	
Ensamstående	3 955	488	128	4 571
Sammanboende	2 566	1 600	151	4 317
Övriga hushåll	244	167	10	421
Totalt	6 765	2 255	289	9 309

Anm. Personer som saknar lägenhetsuppgift ingår inte i hushållsstatistiken. I kommunen saknar 4,46 procent av befolkningen uppgift om lägenhet.

De 20 vanligaste yrkena i kommunen, 2014

Avser anställd dagbefolkning	Antal		Proc. fördelning			Könsförd (%)	
	Män	Kv	Män	Kv	Tot	Män	Kv
1. Undersköterskor	64	570	2	15	9	10	90
2. Vårdbiträden	68	279	2	7	5	20	80
3. Grundskollär, fritidsped, förskollärare	56	273	2	7	4	17	83
4. Butikspersonal	127	193	4	5	4	40	60
5. Skötare, vårdare, personliga assist mfl.	72	198	2	5	4	27	73
6. Kontorsassistenter och sekreterare	31	223	1	6	3	12	88
7. Lastbils- och bussförare	240	10	7	0	3	96	4
8. Sjuksköterskor	39	208	1	5	3	16	84
9. Snickare, murare, anläggningsarbetare	186	1	5	0	3	99	1
10. Barnskötare och elevassistenter mfl.	29	134	1	3	2	18	82
11. Tidningsdistributörer, vaktmästare och övriga servicearbetare	106	47	3	1	2	69	31
12. Resesäljare, kundtjänstpersonal mfl.	48	103	1	3	2	32	68
13. Maskinförare	132	1	4	0	2	99	1
14. Förmedlare mfl.	46	86	1	2	2	35	65
15. Ingenjörer och tekniker	113	16	3	0	2	88	12
16. Fordonsmekaniker, reparatörer mfl.	122	4	3	0	2	97	3
17. Städare och hemservicepersonal mfl.	13	100	0	3	2	12	88
18. Köks- och restaurangbiträden mfl.	26	87	1	2	2	23	77
19. Organisationsutvecklare, utredare, HR-specialist mfl.	27	83	1	2	1	25	75
20. Ståledare, fastighetsskötare mfl.	88	11	2	0	1	89	11
Totalt 20 yrken	1 633	2 627	46	68	57	38	62
Totalt alla yrken	3578	3857	100	100	100	48	52

1.3 SOLLEFTEÅ KOMMUN - FÖRR, IDAG & MOT FRAMTIDEN

Sollefteå är ett mycket gammalt sockennamn i Ångermanland. Första gången det förekommer i skrift, då i sin latiniserade form Solatunum, är i ett dokument från 1273 vid en gränsdragning mot Jämtland. I dagens Sollefteå kommun ingår jämte Sollefteå socken ett flertal gamla socknar i anslutning till Ångermanälvens och Faxälvens dalgångar, och geografiskt sett omfattar kommunen enligt senaste beräkningar en landareal på 5 396 km² + en areal ”inlandsvatten” på 364 km², motsvarande en total yta på 5 761,8 km².

1.3.1 FÖRR

Förhistorien

Det finns många bevis för att människor levat och verkat ända sedan förhistorisk tid inom det område som idag är Sollefteå kommun. Hällristningarna i Nämforsen och många andra fynd, såsom hällmålningar, fångstgropar och stenåldersredskap, vittnar om att bosättningar funnits här sedan mycket lång tid tillbaka. Från vår tideräknings början finns bevis för att de bördiga sedimentjordarna längs älvarna som karakteriserar kommunen togs i bruk av en bofast jordbruksbefolkning. Bland annat vittnar de många gravhögar längs Ångermanälvens nedre del om detta.

En handelsplats uppstår

För medeltidens ökande handel innebar Sollefteåforsen, den nedersta forsen i Ångermanälven, ett hinder för båttransporter vidare in i landet. En naturlig mötesplats för omlastning och handel uppstod därför i området kring forsen. 1602 etablerades Sollefteå som handelsplats genom att två årliga marknader förlades hit från kusthandelsstaden Härnösand. Den största av dessa, Pålsmissan i januari, var fram till senare delen av 1800-talet en av Norrlands mest betydande marknader.

Bruksepoken och skogsbruket

Under 1600- och 1700-talen fick trakten betydelse för stormakten Sveriges vapentillverkning då de stora skogstillgångarna kunde nyttjas för tillverkning av träkol som krävdes för järnframställning. Flera järnbruk anlades här och järnmalm fraktades hit från Bergslagen.

Järnframställningen upphörde successivt under 1800-talet samtidigt som skogsbruk för virkesproduktion till den framförallt vid kusten framväxande sågverksindustrin utvecklades. Skogsarbete och timmerflottning utgjorde ända fram till den senare delen av 1900-talet en viktig del av sysselsättningen i kommunen. Även om mekaniseringen av skogsbruket de senaste decennierna kraftigt minskat behovet av arbetskraft är näringen fortfarande av stor ekonomisk betydelse.

Den militära verksamheten

Militär verksamhet var under många år ett signum för Sollefteå. Redan 1837 etablerades ett barackläger i Viksmon ett par mil utanför Sollefteå centralort. Platsens dåliga kommunikationer gjorde att man redan efter några år flyttade lägret till Sänga Mo i anslutning till Ångermanälven nedströms Sollefteå.

Strax före förra sekelskiftet flyttades verksamheten in till centralorten, först till Bruksmon varefter regementsområdena för T3 på Remslemon och I21 på Hågestaområdet etablerades år 1898 respektive 1911. När försvarsnedskärningarna började på allvar i slutet av 1900-talet utvecklades först T3:s verksamhet på Remslemon år 1994 och år 2000 lades även I21 ner. Därmed upphörde en epok som under ett sekel i hög grad satte sin prägel på samhällslivet i Sollefteå kommun.

Vattenkraftsutbyggnaden

Vid slutet av andra världskriget påbörjades en epok som för alltid skulle förändra naturmiljö och utkomstmöjligheter längs älvdalarna i kommunen. Med början 1944 och fram till senare delen av 1960-talet byggdes 16 större vattenkraftverk i Ångermanälven, Faxälven och Fjällsjöälven. Många hundra arbetstillfällen skapades genom anläggningsarbetena och 1955 nådde det geografiska område som idag utgör Sollefteå kommun sitt största befolkningstal med omkring 39 000 personer.

Den samhällsinfrastruktur som byggdes upp under denna tid präglar i viss mån fortfarande kommunen. Med färdigställandet av kraftverken i Sollefteåforsen

och i Moforsen var älvsystemet i princip helt utbyggt, och behovet av arbetskraft minskade givetvis kraftigt. Även den driftspersonal som bemannade kraftverken har idag i stort sett försvunnit till följd av modern fjärrstyrningsteknik och automatiseringar. Kraftindustrin är dock fortfarande väl representerad i kommunen i form av t.ex. Statkrafts svenska driftcentrum, Vattenfall, Svenska Kraftnäts driftcentral för mellersta Norrland, E.on kundcenter och olika serviceföretag.

1.3.2 IDAG

Befolkning och samhällsstruktur

Kommunens befolkning har med vissa variationer minskat oavbrutet från senare delen av 1950-talet och särskilt tydlig har minskningen varit i kommunens västra delar. Medelåldern har också ökat påtagligt som följd av att yngre människor i allt högre utsträckning sökt sig till större städer för utbildning och arbete.

Sollefteå kommun har nu ca 19 800 invånare. Samtidigt är kommunen ytmässigt stor (plats 21 i riket) vilket medför att antalet invånare utslaget per km² blir mycket lågt, endast ca 4 inv/km². (Plats 260 bland rikets kommuner). Över hälften av befolkningen finns i kommunens sydöstra del i och omkring centralorten Sollefteå och närliggande Långsele/Österforse medan resten finns utspridd över den ytstora kommunen främst längs älvdalarna med tätorterna Ramsese, Junsele och Näsåker.

Kommunens samhällsstruktur är i hög grad präglad och formad av 1900-talets skogsbruks- och kraftutbyggnadsepoker och av den utbyggnad av den offentliga välfärdssektorn som sammanföll med epokenas nedgång. Det innebar bl.a. att förlusten av arbetstillfällen inom vattenkraften och skogsbruket i viss mån komparerades.

Under de senaste decennierna har tillväxten inom den offentliga sektorn bromsats upp och sektorn kan inte längre väntas bidra till någon tillväxt av arbetstillfällen. Tvärtom har flera statliga verksamheter under de senaste 20-25 åren kraftigt minskat sin sysselsättningsmässiga närvaro i kommunen, som t.ex. SJ, Vattenfall och inte minst försvaret genom nedläggningarna av regementena T3 och I21. Den kommunala (och landstingskommunala) ekonomin är hårt pressad och kan inte under överskådlig framtid väntas expandera sysselsättningsmässigt. En möjlig tillväxt av arbetsmarknaden måste därför sökas inom den privata sektorn.

Näringsliv

Det privata näringslivet är till stor del småskaligt och, förutom handel och andra konsumentinriktade tjänster, i stor utsträckning inriktat mot olika former av produkter och tjänster till större aktörer inom kommunen som kraft- och skogsnäringen, och offentlig sektors verksamheter. Bilden är dock inte entydig utan här finns också större företag, t.ex. inom energisektorn, och företag inom olika branscher med större geografiska marknader.

Vindkraftsutbyggnaden utgör ett påtagligt inslag inom näringslivet inte minst i kommunens västra delar.

De båda före detta regementsområdena för T3 och I21, benämnda Nipanområdet resp. Hågesta har idag utvecklats till företagsbyar där även vissa kommunala verksamheter bedrivs.

Kommunikationer

Väl fungerande kommunikationer är av strategisk betydelse för en kommun som Sollefteå med sin geografiska belägenhet och struktur. Vägnätet är väl utbyggt men till följd av omfattande tung trafik, främst timmertransporter, är det även underhållskrävande.

Den gleasa befolkningsstrukturen innebär att upprätthållandet av en god kollektivtrafik är en utmaning. Sollefteå var tidigare något av en ”järnvägs kommun” där Ostkustbanan med såväl person- som godstrafik knöts samman med norra stambanan i järnvägsknuten Långsele. Idag finns ingen persontrafik på bandelen mellan Långsele och anslutningen till Botnia-banan vid Västerasby i Kramfors kommun utan den används endast för viss godstrafik, och persontågen på stambanan stannar inte längre i Långsele.

Modern informationsteknik (IT) är viktig för utvecklingsmöjligheterna och livskvaliteten i ett modernt samhälle. Där marknadens aktörer inte bygger ut

IT/infrastrukturen, tar kommunen ansvar och bedriver sedan flera år ett aktivt arbete med utbyggnad av bredband över hela kommunen.

1.3.3 MOT FRAMTIDEN

Befolkningens betydelse

Befolkningsutvecklingen är en av de viktigaste drivkrafterna bakom sysselsättningsstillväxten lokalt och regionalt. Med ett växande befolkningsunderlag ökar efterfrågan på bostäder, infrastruktur och service, vilket gynnar det lokala näringslivet. På sikt innebär en växande befolkning också förbättrade möjligheter att driva verksamheter med god kvalitet inom de kommunala ansvarsområdena. För lands- och glesbygdskommuner som, likt Sollefteå, en längre tid haft ett vikande befolkningsunderlag kan invandringen här innebära stora möjligheter förutsatt att många väljer att etablera sig långsiktigt i kommunen.

Redan idag utgör de utrikesfödda en femtedel av alla personer i arbetsför ålder (25-64 år) i riket och enligt SCB:s senaste befolkningsprognos kommer andelen att öka till en fjärdedel år 2020 och nära en tredjedel år 2030 (Källa: Arena för Tillväxt). Att andelen ökar beror inte bara på ett positivt migrationsnetto utan också på att antalet inrikes födda i arbetsför ålder minskar. För de allra flesta kommuner innebär det att andelen invånare i arbetsför ålder kommer att sjunka markant de kommande åren utan fler utrikes födda i befolkningen, inte minst gäller detta lands- och glesbygdskommuner. Ofta är dock sådana kommuner främst så kallade genomströmningskommuner, d.v.s. en stor del av de personer som hamnar här vid tidpunkten för invandringen flyttar inom ett par år till storstadsregionerna. Vinnarna kommer att vara de kommuner som lyckas få de nya invånarna att i större utsträckning integreras och bo kvar i kommunen.

1.3.4 KOMMUNENS ATTRAKTIVITET

Tre områden brukar särskilt pekas ut som viktiga för en Orts eller en regions utveckling, nämligen *boendemiljö, arbetsmarknad och kommunikation*.

Boendemiljö

En boendemiljö som är attraktiv för människor att leva i innefattar inte bara den rent fysiska miljön utan också tillgången till olika former av offentlig och kommersiell service.

Den fysiska miljö Sollefteå kommun erbjuder karaktäriseras av lättillgänglighet till fritidsaktiviteter och naturupplevelser, småskalighet och närhet i lokal-

samhället och tillgång till prisvärda bostäder. Utbudet av kommersiell service är gott i centralorten och förhållandevis väl representerat även i kommunens mindre tätorter. Och även om en del anpassningar av den offentliga infrastrukturen till aktuell befolkningsstatus behövt göras under senare år erbjuder kommunen en efter sin geografiska storlek och struktur god och tillgänglig kommunal skola, vård och omsorg. Akutsjukhuset i Sollefteå är i sammanhanget en strategisk tillgång.

Sammantaget kan kommunen inför framtiden erbjuda en boendemiljö som bör vara attraktiv att bo och verka i för såväl dagens invånare som för nya medborgare, inrikes- såväl som utrikesfödda.

Arbetsmarknad

För att människor ska vilja och kunna bo och verka i en viss region krävs förutom en god boendemiljö även en arbetsmarknad som kan göra det möjligt att få en inkomst. I Sollefteå kommun kommer offentlig sektor, genom sitt kontinuerliga behov av ersättningsrekrytering, även framgent att vara en dominerande arbetsgivare. En fortsatt utveckling inom det privata näringslivet är dock önskvärd för en mer dynamisk arbetsmarknad och nödvändig för den ekonomiska tillväxten. IT, energibaserade verksamheter och besöksnäringen är exempel på branscher med utvecklingspotential i kommunen.

Sollefteå kommun var tidigt ute när det gäller företagande inom IT- eller telecomsektorn. Redan i mitten av 1990-talet skedde här flera stora call center etableringar som visserligen inte längre finns kvar, men som gav 100-tals människor i kommunen erfarenhet av branschen och skapade ett rekryteringsunderlag

bl.a. för de kundcenterverksamheter som idag finns i kommunen. Mot bakgrund av de erfarenheter som finns från IT-sektorn och den goda tekniska infrastrukturen i kommunen bör branschen kunna utvecklas ytterligare här med fler arbetstillfällen som följd.

Genom energisektorns starka position i kommunen finns en grund för att erbjuda energikrävande verksamheter, som t.ex. datacentraler, goda etableringsförutsättningar.

Besöksnäringen är ett prioriterat utvecklingsområde i kommunen och inte minst bör samarbetet inom destination Höga Kusten kunna bidra till tillväxt och ökad sysselsättning inom näringen.

Kommunikationer

Goda kommunikationer är viktiga i ett modernt samhälle både för det dagliga livet och för möjligheterna till arbetsmarknadsförstoring och arbetspendling. I en glesbygdskommun som Sollefteå är det naturligt att vägbundna person- och godstransporter dominerar varför det är viktigt att ett väl underhållet vägnät med god standard kan upprätthållas i framtiden.

Järnvägen skulle dock kunna vara ett viktigt komplement som dessutom är miljömässigt fördelaktigt. Ett önskvärt framtidsscenario är att järnvägen mellan Långsele och anslutningen till Botniabanan blir upp- rustad till den standard som krävs för att persontrafik ska kunna återupptas på sträckan.

2. LAGSTIFTNINGAR OCH ANDRA NATIONELLA REGLERINGAR

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan, även innehållet och den formella hanteringen regleras i plan- och bygglagen.

Av översiktsplanen ska framgå:

- allmänna intressen, miljö- och riskfaktorer samt kommunens ställningstaganden till dem
- grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden
- kommunens syn på hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras
- hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena
- hur kommunen avser iaktta gällande miljö kvalitetsnormer.

Enligt PBL ska översiktsplanen redovisa de allmänna intressen och de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden samt kommunens ställningstaganden och tillämpning av dem.

Områden av riksintresse enligt miljöbalken (MB) ska särskilt anges liksom hur kommunen avser att iaktta gällande miljö kvalitetsnormer enligt miljöbalken. Miljö kvalitetsnormer finns fastställda för luft, vatten, samt buller.

Det finns även formella krav på att översiktsplanens innebörd och konsekvenser ska kunna utläsas utan svårighet. Det innebär att en beskrivning av planförslagets konsekvenser för ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter ska upprättas.

Syftet med miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) är att förstärka översiktsplanens funktion att vara vägledande vid beslut. Genom att belysa alternativa strategier för utveckling av kommunen kan diskussionen föras på ett tidigt stadium och motiven för den valda riktningen tydliggöras för alla.

Det är också angeläget att redovisa hur översiktsplanen medverkar till att uppsatta mål och allmänna intressen nås. Konsekvensbeskrivningen redogör även för motstridiga mål och intressen.

Kommunfullmäktige ska minst en gång under varje mandatperiod ta ställning till översiktsplanens aktualitet.

Lagstiftningar, nationella regleringar, vägledningar m.m.

- Miljöbalken (MB)
- Plan och bygglagen (PBL)
- Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program, handbok 2009:1, Naturvårdsverket
- Miljöbedömningar för planer enligt plan och bygglagen- en vägledning, Boverket 2006
- Rapport Riskinventering enligt Lagen om skydd mot olyckor, Räddningstjänsten
- Översiktlig översvämningskartering - Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2010
- Åtgärdsprogram, Bottenhavets vattendistrikt 2009-2015, Vattenvårdsmyndigheten.
- Förslag på åtgärdsprogram för Bottenhavets vattendistrikt 2015-2021
- Livsmedelsverkets rapport ”Planera för dricksvatten”

- SGUs rapport (2009:24), Vattenförsörjningsplan - Identifiering av vattenresurser viktiga för dricksvattenförsörjning.
- Lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1388). Revidering av lagen from 1 januari 2014.
- Boverkets föreskrifter om enkelt avhjälpna hinder BFS 2011:13
- Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, Förordning om krisberedskap och höjd beredskap,
- Regerings proposition 2008/09:119 Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden
- Naturvårdsverket: <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoar-betet/Vagledning-amnesvis/Skyddade-omraden/Strandskydd/Omraden-for-landsbygdsutveckling-i-strandnara-lagen>
- Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

2.1 HORIZONTALA FAKTOR I PLANERINGEN - barnperspektiv, folkhälsa, jämställdhet och tillgänglighet

Barnperspektivet

Sverige har antagit FN:s Barnkonvention. Det innebär bland annat att den har inkorporerats i svensk lagstiftning och gäller på samma sätt som andra nationellt fattade beslut.

Folkhälsomål

De nationella folkhälsomålen anger att befolkningen ska ges förutsättningar för en god hälsa på lika villkor. Det innebär bland annat att den bebyggda miljön ska vara socialt hållbar och till exempel kunna erbjuda en trygg uppväxtmiljö. Planeringen ska ske så att sociala och ekonomiska skillnader motverkas/ inte ökar.

Jämställdhet

Jämställdhet innebär att ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla väsentliga områden i livet.

Tillgänglighet

År 2001 skärptes kraven på tillgänglighet i plan- och bygglagen. Alla enkelt avhjälpna hinder ska byggas bort. En miljö som är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning är till fördel för alla och ska därför vara en utgångspunkt vid all fysisk planering.

3. REGIONALA OCH KOMMUNALA STYRDOKUMENT M.M.

3.1 REGIONALA STYRDOKUMENT

- Aktuellt underlag för översiktsplanering, Väster-norrlands län 2014
- Konsekvenser och behov av åtgärder - klimatförändringar i Sollefteå kommun, Länsstyrelsen Västernorrland Rapport nr 2014:15
- Rullande översiktsplanering - Aktuellt underlag för översiktsplanering i Väster-norrlands län, Del av sammanfattande redogörelse 2014
- Regional transportplan för Väster-norrland 2014-2025
- Utvecklingskraft för ett hållbart midsverige (Jämtland och Väster-norrland)
- Regionalt tillväxtprogram för Väster-norrland
- Regional Utvecklingsstrategi för Väster-norrland med analysbilaga
- Kulturplan för Väster-norrland 2015-2018
- Klimatanpassning i fysisk planering-Vägledning från Länsstyrelserna
- Framtidsklimat i Väster-norrlands län - enligt RCP-scenarier (SMHI, Klimatologi nr 35/2015)
- Samordnad beredskapsplanering dammhaveri i Ångermanälven
- Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods
- Regional vattenförsörjningsplan Rapport 2016:08 (Utgör grunden för framtagande av kommunens egen plan, se Del 1, kapitel 1.6)
- Regionala miljömål
- Sammanställning om vägar och gator i Väster-norrlands län 2013/2014
- Handlingsplan transportinfrastruktur
- Kollektivtrafikmyndighetens trafikförsörjningsprogram
- Åtgärdsvalsstudie Ådalsbanan
- Länsstyrelsen Väster-norrland rapport 2012:16 Landsbygdsutveckling i översiktsplanering
- Strandinventering för fyra sjöar, LONA-projekt 2011
- Länsstyrelsens web: <http://www.lansstyrelsen.se/vasternorrland/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/strandskydd/Pages/lis.aspx>

3.2 KOMMUNALA STYRDOKUMENT

För flera av områdena nedan pågår eller planeras uppdatering och framtagning av nya program och planer, se översiktsplanens Del 1, kapitel 1.6. De planeringsunderlag som presenteras här i del 2, kapitel 4-6, ingår i det arbetet och blir då föremål för politisk bedömning.

- Höga Kusten Destination AB - Underlag i samband med bildandet
- Visionsprogram Hallsta
- Landskapet i Ådalen - En landskapsanalys. Bilaga till FÖP Vindbruk i Sollefteå kommun
- Lokala miljömål för Sollefteå kommun. Antagna 2008 och uppdaterade 2010.
- Näringslivsprogram 2016-2017
- Handlingsprogram för skydd mot olyckor 2012-2015
- Folkhälsopolitiska mål och Sollefteå kommun
- Lokala hälsoskyddsföreskrifter antagna KF 2007-12-07
- Allmänna bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen.
- Renhållningsordning och avfallsplan 2012-2016. Ny plan är under framtagande.
- Miljövårdsplan för kommunala avloppsanläggningar
- Energieffektiviseringsstrategi 2014 mot 2020
- Riktlinjer för trygghetsbostäder KS 2011-11-08
- Riktlinjer för ägande, skötsel och förvaltning av den kommunägda skogen KF 2012-02-27
- Befolkning och befolkningsprognos - ett underlag för framtida bostadsförsörjning (Rapport 2016)
- Övergripande risk- och sårbarhetsanalys, Fördjupade risk- och sårbarhetsanalyser, Styrdokument för kommunens krisberedskap inklusive Krisledningsplan och Kriskommunikationsplan.
- Kommunens krisberedskap i översiktsplaneringen (Rapport 2016)
- Totalförsvaret i översiktsplaneringen (Rapport 2016)
- Riktlinjer för landskapsutveckling i strandnära lägen i och utanför utpekade LIS-områden
- Landsbygden i kommunens översiktsplanering (Rapport 2016)
- Besöksnäring, Fritid och Rekreation i kommunens översiktsplanering (Rapport 2016)
- Sollefteå kommuns Riktlinjer för Landsbygdsutveckling i strandnära läge (antagen av Samhällsbyggnadsnämnden 2011-05-25)
- Vägledning för utpekande av LIS-områden

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SOLLEFTEÅ MOT ÅR 2030

Inledningsvis vill vi notera några punkter:

Del 1 och Del 2 har så långt som möjligt samma kapitelindelning, exempelvis:

4. Naturkraft

- 4.1 Höga naturvärden med riksintresse Naturvård, Naturresevat, Naturvårdsobjekt, Natura 2000
- 4.2 Naturgrus, berg och mineraler
- 4.3 Klimatanpassning, klimataspekter, Översvämning - Ras och Skred
- 4.4 Jordbruk och vattenbruk
- 4.5 Skog, skogsbruk
- 4.6 Rennäring med riksintresse rennäring
- 4.7 Förnybar energi - bio, sol, vatten, vind

I kapitel 4-6 används ofta begreppet *Infrastruktur*. Det definieras som anläggningar som representerar stora investeringar och som används dagligen av samhället. Framförallt avses system för transport av varor, personer och tjänster samt för energi och information. Till infrastruktur räknas i första hand system som omfattar vägar och järnvägar, elnät och andra energisystem, telenät och internet, samt vatten- och avloppsnät.

Enligt Lag om skydd mot olyckor ska kommunerna ha ett handlingsprogram med mål för verksamheten samt ange de risker som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. Sådan handlingsplan finns för 2012-2015 och ska revideras och aktualiseras för kommande mandatperiod.

Vi vill också framhålla det mycket väl fungerande samarbetet med Räddningstjänsten Höga Kusten Ådalen (HKA). Inom flera verksamhetsområden är ett sådant samarbete nödvändigt exempelvis när det gäller ställningstaganden och åtgärder inom ras- och skred, beredskapsplanering och krisberedskap.

Det kan även tilläggas att Sollefteå, Kramfors och Härnösands kommuners krisberedskapssamordnare är anställd av HKA.

4. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - NATURKRAFT

4.1 HÖGA NATURVÄRDEN

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Sollefteå kommun har betydande resurser i form av kända naturmiljöer av stor betydelse för den biologiska mångfalden. Inlandsisen och dess avsmältning under de senaste 10.000 åren har skapat naturtyper som mer än andra utmärker kommunen. Hit hör niporna och de djupa ravinerna som mynnar i älvdalarna.

I kommunen finns ett antal naturreservat (ca 38 st.) och biotopskydd som har ett formellt skydd enligt miljöbalken. Dessutom finns många oskyddade värdefulla områden vars långsiktiga funktion inte är säkerställd. Behovet av att återskapa funktionella naturmiljöer är också stort. Till exempel är en stor andel av våra vattendrag flottledsrensade och behöver återställas för att åter bli funktionella ekosystem. En rik och omväxlande natur med ett varierat växt- och djurliv är en värdefull kvalitet för kommunen och ger goda förutsättningar för olika former av friluftsliv och utveckling av naturbaserad turism. Det är en kommunal angelägenhet att bevaka att kvarvarande naturvärden skyddas inför framtiden och att påverkade miljöer återställs.

Naturreservat och andra skyddsformer

Naturreservat är den vanligaste skyddsformen för naturområden och kan inrättas av länsstyrelsen eller kommunen. Dessa kan bildas för att bevara biologisk mångfald, för att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller för att tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Inom Sollefteå kommun finns för närvarande 38 naturreservat, varav ett är kommunalt bildat, Lövlunds naturreservat. Totalt har 0,77 % av kommunens areal ett formellt skydd enligt miljöbalken (se separat kommunkart).

Djur- och växtskyddsområden kan bildas både av länsstyrelsen och kommunen. Dessa områden avsätts för att skydda störningskänsliga och skyddsvärda djur och växter. Inom kommunen finns ett fågelskyddsområde strax utanför Junsele tätort (se separat kommunkarta).

Skogsstyrelsen ansvarar för att värdefulla nyckelbiotoper på skogsmark skyddas formellt i form av

biotopskydd. Oftast är dessa områden små till ytan, några hektar i genomsnitt.

Naturvårdsobjekt

Naturvårdsobjekt är områden med höga naturvärden som inte har ett formellt skydd. Länsstyrelsen har listat ca. 600 naturvårdsobjekt i Sollefteå kommun. Dessa ska enligt miljöbalkens 3 kapitel så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Det finns en klassning från 1 till 3 där 1 är mest skyddsvärt.

Närnaturområden kring kommunens förskolor, skolor, boenden etc.

Möjligheten för barn, elever och äldre att vistas i naturen är viktigt både för kunskap, lärande och hälsa. Flera skolor har utpekade områden där barn och elever vistas. I Fördjupad översiktsplan för Sollefteå stad (2005-12-19) har sådana områden pekats ut. Syftet är att de ska beaktas när kommunen och andra tar ställning till hur marken ska användas.

Till kommande planarbete bör ställning tas till förskolors och skolors behov och nytta av att peka ut sådana områden.

Kommunens naturvårdsarbete

Det är viktigt för kommunen att arbeta med olika typer av områdesskydd. Att bevara känsliga naturmiljöer och hotade arter är främst ett statligt ansvar men även en kommunal angelägenhet. Att bevara tätortsnära natur och natur för friluftsliv och rekreation är exempel på viktiga åtgärder för kommunen (Regeringens skrivelse 2001/02:173. "En samlad naturvårdspolitik"). Kommunen har också intresse av att bevara områden som kan gynna den lokala utvecklingen, exempelvis områden lämpliga för besöksnäring och fiskevatten. Det är en kommunal angelägenhet att bevaka att kvarvarande naturvärden skyddas inför framtiden och att påverkade naturmiljöer återställs. När åtgärder som ny bebyggelse, grustäkter, vägbyggande, intensivt skogsbruk och annan typ av exploatering prövas ska effekterna på

naturvärdena och eventuellt behov av skydd utredas.

Naturvårdsprogram

I korthet innebär ett naturvårdsprogram att kommunen utvecklar ett förvaltningsövergripande naturvårdsarbete där naturbevarande, friluftsliv, park, skog, folkhälsa och möjlighet till utepedagogik samverkar utifrån gemensamma prioriteringar, samt att fokus kommer att ligga på den utvecklings- och kommunnytta naturvårdsarbetet kan ge. Här beskrivs strategin, val av prioriteringar och tidsplanen för omsättning av kunskap till praktiska åtgärder.

Nipinventering - insekter, backsvalar

Niporna är kännetecknande för kommunen och används i marknadsföringen. Områdesspecifika naturvärden är idag helt okända. Här behövs ett kunskapsunderlag för att säkra bevarande av de områden som har höga naturvärden.

Sjöar och vattendrag

Kommunens sjöar och vattendrag utgör viktiga naturtyper ur bevarande biologiskt perspektiv. Behovet av återställning efter flottningen till mer naturliga förhållanden är stort för de flesta biflöden till Ångermanälven, Faxälven och Fjällsjöälven. Även i älvarna finns stor potential till förbättrande åtgärder. Allt mer av statsbidragen till kalkning kommer framöver att användas till restaureringsåtgärder. Vattnet är starkt förknippat med rekreation och friluftsliv. Restaureringsåtgärderna är en förutsättning för utvecklingen av ett bra och hållbart fiske och även attraktionskraften hos de vattenanknutna friluftaktiviteterna ökar om de kan genomföras i biologiskt friska vatten.

Sollefteå kommun domineras av Ångermanälven som rinner rakt igenom kommunen. Dess källflöden finns i Vilhelmina kommun, vid gränsen till Norge. Norr om Näsåker rinner Fjällsjöälven samman med Ångermanälven. Fjällsjöälven har sina källor i Blåsjöfjällen i norra Jämtland. Strax norr om Sollefteå tätort förenar sig Faxälven med Ångermanälven. Faxälven har sina källor väster om norska gränsen. De största övriga biflöden inom kommunen är Björkån, Ledingeån, Lafsan, Röån och Uman, som samtliga har avrinningsområden större än 300 km².

I kommunen finns ett 50-tal sjöar som är större än 1 km². Av dessa är sex större än 10 km², nämligen Hällbymagasinet, Storsjön, Betarsjön, Stor-Finnsjön, Nässjön och Graningsjön.

Ångermanälven är Sveriges tredje vattenrikaste älv, med en medelvattenföring i mynningen på 485 m³/s. Den är samtidigt en av de älvar som påverkats mest av vattenkraftstutbyggnaden. Inom Sollefteå kommun finns det tio kraftverk i Ångermanälvens huvudgren, åtta kraftverk i Faxälven och ett kraftverk i Fjällsjöälven.

De miljöproblem som förekommer i sjöar och vattendrag beror på vattenkraftverksamhet, cesiumnedfall efter Tjernobyl, försurande nedfall från fossila bränslen, kvicksilver från tidigare luftnedfall och från nuvarande skogsbruk, flottledsrensningar, dåliga vägtrummor, dålig rening av avloppsvatten samt miljögifter från tidigare träimpregneringsanläggningar.

I Faxälvens nedre del har även ett utbrott av kräftpest skett, som förutom den biologiska skadan även medfört stora förluster för fiskevårdsområdena och enskilda fiskare. Sollefteå kommun har kalkat sjöar och vattendrag i den sydöstra delen av kommunen sedan början av 1990-talet. Här är berggrunden kalkfattig, vilket gör den känslig för försurning. I den västra delen av kommunen finns däremot kalkhaltig morän och därför ingen försurningsproblematik. Kalkning sker på 44 platser.

I Sollefteå kommun finns 23 fiskevårdsområden som har en stor potential att utveckla sportfiske och fisketurism. Kommunen bör stödja en utveckling där fiskevårdsområden organiserar sig inom respektive avrinningsområde, så att de själva kan driva och genomföra utvecklingsprojekt.

Ofta är åtgärder och företag som står i konflikt med naturvårdsintressen också i konflikt med fiskeintressen. Det gäller t.ex. vattenregleringar och olika typer av vandringshinder, skogsbruk, våtmarks- och sumpskogsdikning, försurning, övergödning och miljögifter. Emellertid kan också åtgärder som främjar fisket stå i strid med naturvårdsintressen, t.ex. fiskinplantering, införande av främmande arter och överfiske.

Kommunen har en viktig roll i att agera huvudman för återställningsprojekt i vattendrag. Om återställningen gäller nationellt prioriterade vatten som kalkas finns möjlighet till full kostnadstäckning för projektledning och åtgärder. Sollefteå kommun har som huvudman sedan 2006 genomfört två trumbyten i Strinneån, ett trumbyte i Sandsbäcken, samt genomfört restaureringsåtgärder på 5 km av Björkåns huvudfåra, i samarbete med länsstyrelsen.

Våtmarker

Sollefteå kommun är i naturvårdskretsar känd för sina artrika våtmarksreservat, där Gideåbergsmyrarnas naturreservat är det kanske mest kända. Våtmarker är viktiga livsmiljöer för många växter och djur. De har också en vattensamlade, magasinering och flödesutjämnande funktion i naturlandskapet. Våtmarkerna delas in efter hydrologi, topografi och trädäckning i mossar, kärr, strandskogar och sumpskogar. Myr är ett samlingsnamn på mer eller mindre trädbevuxna våtmarker som har en skogsproduktion som är mindre än 1 m³ skog/hektar och år. Speciellt artrika är rikkärren där pH-värdet är högt tack vare kalkpåverkan från berggrund eller morän. Sumpskogarna är viktiga för många av våra hotade arter av mossor, lavar, svampar, insekter, snäckor, sniglar och grodor.

I den nationella våtmarksinventeringen, VMI, (Länsstyrelsen Västernorrland. 1994. ”Skyddsvärda våtmarker i Västernorrlands län”. Publikation 1994:2) är 227 av kommunens våtmarker inventerade och naturvärdesbedömda efter en fyrgradig skala. Generellt omfattar inventeringen våtmarker större än 50 ha. I vissa delar och där kännedom om specifika värden funnits har även mindre våtmarker inventerats. Sumpskogar som inte ligger i anslutning till öppna våtmarker har också utelämnats. Sumpskogarna har inventerats av Skogsstyrelsen. En del av våtmarkerna ingår i naturreservat, bl.a. fågelmyrarna Stensjöflon och Stormyran - Åkerbränna, blomstermyrarna Prästflon och Gideåbergsmyrarna samt det artrika Lövlunds ängskärr.

Många av våtmarkerna användes förr som betes- eller slättermark. I takt med att hävden upphört och skogen vandrat in har många ljuskrävande arter minskat. En annan vanlig orsak till att artrikedomen minskar är den omfattande dikning som genomfördes på 70- och 80-talen för att öka skogsproduktionen på vissa våtmarker. I ett fall har människans påverkan alltså lett till ökad artrikedomen och i det andra har påverkan lett till minskad artrikedomen.

Många våtmarker är i behov av restaureringsåtgärder om man vill gynna biologisk mångfald.

Rävlarna i Edsele

Läget för torven som framtida energikälla är något oklart. Så länge som torven inte omfattas av beskattning som andra fossila bränslen finns ett intresse hos företag att öppna nya täkter. Torvmarksbildningen är en process som påbörjades efter inlandsisens tillbakadragande och som fortfarande pågår. Torv bildas genom att döda växter förmultnar i förhållanden med liten eller ingen syretillförsel. När torvdjupet överstiger 30 cm används begreppet torvmark. Torvmarker bildas genom att markområden försumpats eller genom igenväxning av sjöar. Den svenska torvutredningen från år 2002 ansåg att torven skulle klassificeras som just torv, och inte placeras in i kategorier som fossilt/icke-fossilt eller förnybart/icke-förnybart. Det tar ett par tusen år för torv att bildas.

Ängs- och hagmarker

Ängs- och hagmarkerna utgör en mycket artrik naturtyp med många idag hotade kärlväxter, insekter och svampar. Speciellt kärlväxtfloran är rik och karaktäriseras ofta av att ingen art dominerar, utan växtsamhället består av en mosaik av olika, ofta lågvuxna arter. En förutsättning för att bevara dessa markers artrikedomen är att de fortsatt hävdas genom slätter eller bete och att de inte gödslas. Ängar eller betesmark nära tätorter medverkar till ett rikare insektsliv och därmed bättre pollinering av frukt, bär och trädgårdsväxter.

På 1980-talet gjordes en nationell inventering av ängs- och hagmarker (Länsstyrelsen Västernorrland. 1990. ”Ängs- och hagmarker i Västernorrlands län. Del 2 Ångermanland”. 1990:3). Här klassas områdena i fyra klasser beroende på naturvärde vid inventeringstillfället. Inom Sollefteå kommun bedömdes 76 ängs- och hagmarker ha bevarandevärden, omfattande en areal på 169 hektar. Flest skyddsvärda ängsmarker fanns i Resele socken.

En senare inventering av ängs- och betesmarker

utfördes mellan åren 2002-2004 och finns att tillgå via Jordbruksverkets databas Tuva. Den omfattar dock inte samtliga områden som inventerades på 1990-talet.

Kommunens mest kända ängsmark är naturreservatet ”Nipsippan i Nässjö by”. Här finns det största beståndet av nipsippa utanför Gotland, men området är rikt även på andra kärlväxter och ängsvampar. Kommunen har i avtal med länsstyrelsen uppdraget att sköta naturreservatet ”Nipsippan i Nässjö by”.

I Nordsjö by, 2,5 mil nordväst om Ramsle finns Ångermanlands artrikaste och mest skyddsvärda ängsmarker bevarade. Dessa sköts av markägarna själva och av naturskyddsföreningen i Sollefteå. Kommunen har genomfört eller medverkat i tre stora projekt för restaurering av betesmarker: Junselnipan intill fågelskyddsområdet (år 2000), Tängstaniporna (år 2004-2008) och Blomsternipan i Näsåker (år 2005-2009). I samtliga områden har gångpassager och uppmärkta stigar iordningsställt eftersom projektens syften även varit ökad information och rekreation.

4.1.1 Riksintresse Naturvård

Riksintressen för naturvård omfattar både riksintresse för naturvården (3 kap. MB), riksintresse för natur och kultur (4 kap. MB) samt Natura 2000 områden som också utgör riksintresse enligt 4 kap. 8 § MB.

Riksintresse för naturvård enligt 3 kap. MB

Det finns 24 områden i Sollefteå kommun som omfattas av riksintresse för naturvård:

Långvattnet, Röån-Betarsjöns tillrinningsområde, Stormyran-Åkerbränna, Stormyran-Pellemyran, Rosjöområdet, Fransmyran-Omsjöflon, Vängelälven, Ramsle terrass- och niplanskap, Faxälven, Stensjö-Gideåbergs rikkärrområde, Granvågsniporna, Ångermanälven nedströms Sollefteå stad (delas med Kramfors), Vällingsjö urskog, Vällingsjön, Moönlillegård, Övre Nätraån med Bärmsjön (delas med Örnsköldsvik), Resele niplaninlandskap, Tängsta-

Stormyran, Betesmark på ås 1:75, 1:53, Betesmark på Hålaforsen 1:25, 2:46, Ljustorpsån-Mjällån (delas med Härnösand), Grundtjärnsflon-Långtjärnen, Förelmyran-Myrar Ö Stor-Grundsjön, Nordsjö by (se separat kommunkarta).

Natura 2000 områden

Områden för Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden i den Europeiska unionen som har tillkommit med stöd av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Dessa områden är juridiskt en del av riksintressen enligt 4 kap. MB, men omfattas av ett mycket starkare skydd än riksintressena. Till exempel är Natura 2000-områdena skyddade för all framtid och det finns ett krav att de skall skötas av Sverige och övervakas så de aktuella naturvärdena bevaras. Till skillnad från gängse riksintressen har markägare i de fall pågående markanvändning påverkas rätt till ersättning från Länsstyrelsen. Ett Natura 2000-område omfattas av ett ökat skydd mot verksamheter som bedrivs utanför området men som påverkar området.

Det finns för närvarande (2016) 22 platser i kommunen som omfattas av Natura 2000:

Djupdalen, Fransmyran, Gideåbergsmyrarna, Holme ravin, Högberget, Jättjärn, Krången nipsippa, Lövlund, Myre nipor, Nässjö by Nipsippan, Nordsjövikarna Faxälven, Oringsön, Mo Långsjön, Prästflon, Rågsvedjeberget, Ruskhöjden, Sör-Skirsjöberget, Stensjöflon, Storkålen, Stormyran-Axingen, Vällingsjö urskog, Lill-Mårdsjöbäcken (se separat kommunkarta).

4.1.2 Miljö- och riskfaktorer

Vid prövning och planering enligt plan- och bygglagen ska risker för människors hälsa och säkerhet beaktas. Det innebär att vid nya exploateringar eller ändring av befintliga områden eller byggnader/anläggningar, skall risker beaktas.

Buller och vibrationer

Buller påverkar oss på olika sätt och har stor betydelse för vår hälsa och för möjligheten till en god livskvalitet. Buller är per definition ett oönskat ljud. Det finns en samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och plan- och bygglagen som syftar till att underlätta planering och byggande av bostäder i bullerutsatta miljöer. Olika grupper är olika känsliga för bullerexponering, t.ex. personer med hörselnedsättning och barn och ungdomar drabbas negativt i en miljö där buller minskar förmågan att uppfatta och förstå tal.

För buller görs vart femte år en uppskattning av antalet boende i Sverige som utsätts för olika nivåer av buller från väg-, spår- och flygtrafik. De olika kartläggningarna har gjorts lite olika men sammantaget visar de att omkring 2 miljoner personer i Sverige exponeras för trafikbuller med en ekvivalent ljudnivå över 55 dBA vid sin bostad. Ingen övergripande bullerutredning finns för Sollefteå kommun utan dessa utförs vid nybyggnationer eller etableringar.

Tängstanipån under arbete med restaurering.

Bullerfria områden

När man pratar om tysta miljöer är det lugna miljöer som ska eftersträvas. Med lugna miljöer menas att de inte är utsatta för oönskat eller skadligt ljud orsakat av människors verksamhet så kallat omgivningsbuller. Mer information om detta finns i rapporten Good practice guide on quiet areas från Europeiska miljöbyrån. Där finns även exempel på hur dessa tysta områden kan hittas, både i staden och på landsbygden.

Elektromagnetiska fält

Kraftledningarna genererar strålning. Hälsoeffekterna av strålning är idag inte helt fastställda.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) anger i sin författningssamling (SSMFS 2008:18) rekommenderade maxvärden för elektromagnetiska fält. SSM understryker dock att det finns en svag men vetenskapligt grundad misstanke om förhöjd risk för barnleukemi som exponeras varaktigt för lågfrekventa magnetfält under referensvärdesnivåerna. Därför rekommenderar SSM:

För nya elektriska anläggningar bör man redan vid planeringen beakta teknikval och placering för att sträva mot att barn inte exponeras för förhöjda magnetfältsnivåer om det kan genomföras till låga kostnader och med försumbara konsekvenser. Detsamma gäller vid utformning och uppförande av nya byggnader i närheten av befintliga elektriska anläggningar. I vanlig boendemiljö är magnetfältsnivåer upp till 0,2µT i årsmedelvärde att betrakta som normala.

Det övergripande syftet är att på sikt begränsa barns exponering för förhöjda magnetfältsnivåer, kopplat till det nationella miljömålet Säker strålmiljö.

Nivåerna som anges ovan gäller för frekvensen 50 Hz. Notera även att elektromagnetiska fält från nedgrävda kraftledningar inte sprider sig lika mycket i sidled som en luftledning. Fältet avtar snabbt med avståndet, detta medför att det för nedgrävda kraftledningar inte krävs lika stort säkerhetsavstånd som det behövs för luftledningar. Däremot är strålningen precis över den nedgrävda kraftledningen högre i jämförelse med precis under en luftledning.

Förorenade områden

Ett förorenat område är en plats som är så förorenad att den kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. På ett sådant område överskrider halterna av en förorening den lokala bakgrundshalten, det vill säga halten av ett ämne som förekommer naturligt i omgivningen. Området kan utgöras av mark, vatten, sediment och/eller byggnader och anläggningar. Sakta kan föroreningarna sippra ut i grundvatten och vattendrag och nå dricksvattenbrunnar. Det är en långsam spridning som påverkas av nederbörd, grundvattenrörelser och biologiska processer. Även mänskliga aktiviteter kan påverka spridningen av föroreningar som dittills kan ha legat relativt stilla. Förorenad mark kan även påverka vår möjlighet att bo och bruka marken. För att vi och kommande generationer ska kunna leva i en hälsosam miljö räcker det inte med att åtgärda dagens utsläpp utan vi måste också ta hand om gamla miljöskador.

Känslig markanvändning innebär att det inte finns några begränsningar i användandet av marken i framtiden. Sanering till generella riktvärden för ”mindre känslig markanvändning” innebär istället att markens kvalitet blir begränsande för den framtida användningen. Marken kan då bara användas till sådana verksamheter som exempelvis kontor, industri eller vägar, alltså ej för förskola och boende.

Miljöfarlig verksamhet

Miljöfarlig verksamhet är all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan ge upphov till utsläpp till mark eller vatten eller medföra andra störningar för människor eller miljön. Definition av miljöfarlig verksamhet finns i 9 kap 1 § miljöbalken. Olika typer av störningar kan vara buller, utsläpp och olycksrisker. Boverkets allmänna råd ”Bättre plats för arbete” från mitten av 90-talet redovisar

rekommenderade skyddsavstånd mellan industrier och bostäder, skolor, daghem, sjukhus och andra störningskänsliga verksamheter.

Radon

Radon är en radioaktiv gas och den miljöfaktor i inomhusmiljön som orsakar flest dödsfall. Radon i hus kan komma från marken (markradon), byggnadsmaterialet eller från hushållsvattnet. Gränsvärden för radon finns i bindande föreskrifter, till exempel Boverkets byggregler och i allmänna råd från folkhälsomyndigheten.

Förekomsten av radon och uran i kommunens vattentäkter för dricksvatten är liten och bevakas genom den löpande kontroll som genomförs i samband med provtagning vid kommunala vattentäkter.

Det förekommer radon i enskilda brunnar, dock ingen med värde över 1000 Bq/l (gränsvärdet för enskilt vatten).

Ultraviolet (UV) strålning

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) anger och rekommenderar följande:

UV-strålning kan orsaka olika typer av hudcancer. Samtliga cancerformer som har koppling till UV-strålning har ökat i Sverige på senare tid. Därför finns det särskild anledning att planera barns utemiljöer, exempelvis kring förskolor och skolor, så att direkt UV-strålning från solen begränsas.

4.1.3 Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999 och beskrivs i det 5:e kapitlet. Miljö kvalitetsnormer anges för buller, luft och vatten.

Miljö kvalitetsnormerna beaktas och ingår i den miljökonsekvensbeskrivning som tagits fram för Översiktsplanen i sin helhet.

Buller

Miljö kvalitetsnormen för buller gäller omgivningsbuller från vägar, järnvägar, flygplatser, tillståndspliktiga hamnar samt vissa större, utpekade industrigrenar i de största kommunerna.

Miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller är en målsättningsnorm. I förordningen skriver regeringen: det ska eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Hu-

vudinstrumentet för att följa miljö kvalitetsnormer är åtgärdsprogram. Kommuner med en befolkning på över 100 000 invånare samt Trafikverket ska vart femte år göra bullerkartläggningar och därefter ta fram och fastställa åtgärdsprogram för att minska bullerstörningar. Kommuner och myndigheter ska även beakta miljö kvalitetsnormer enligt andra lagrum och lagstiftningar. Normer ska följas exempelvis vid prövning av verksamheter och vid tillsyn enligt miljöbalken. Planering och planläggning enligt plan- och bygglagen, väglagen och lag om byggande av järnväg ska ske så att miljö kvalitetsnormer följs.

Även i mindre och medelstora kommuner (under 100 000 invånare) ska strävan vara att begränsa buller. Detta styrs bland annat av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och reglerna om egenkontroll, tillsyn och prövning. Regler om att begränsa buller finns också i annan lagstiftning. Små och medelstora kommuner omfattas av bullernormen i de områden som störs av buller, från större vägar (över 3 miljoner fordon/år), större järnvägar (30 000 tåg/år) samt större civila flygplatser (över 50 000 flygörelser/år).

Luft

Miljö kvalitetsnormerna syftar till att skydda människors hälsa och miljö samt att uppfylla krav som ställs genom vårt medlemskap i EU. Regeringen har utfärdat en förordning med miljö kvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft, luftkvalitetsförordningen (2010:477).

De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer

som ska följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. Normerna baseras huvudsakligen på krav i EU-direktiv. Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft gäller i hela landet. Kommunerna ansvarar för att kontrollera luftkvaliteten för de flesta miljökvalitetsnormerna, i samverkan med andra kommuner eller på egen hand, och att tillhandahålla aktuell information om föroreningsnivåerna. Naturvårdsverket ansvarar för kontroll av miljökvalitetsnormerna för kväveoxider och svaveldioxid i regional bakgrund (landsbygd) samt miljökvalitetsnormerna för marknära ozon. För alla miljökvalitetsnormer har fastställts en tidpunkt då de ska, alternativt bör, vara uppfyllda/följas. Om en miljökvalitetsnorm överskrids eller riskerar att överskridas, kan ett åtgärdsprogram behöva upprättas av den berörda kommunen eller länsstyrelsen.

Ytvatten och grundvatten

Miljökvalitetsnormer finns beslutade för varje vattendistrikt, Sollefteå kommun tillhör distrikt Bottnhavet. Det är myndigheter och kommuner som ansvarar för att miljökvalitetsnormer följs, bland annat genom beslut enligt miljöbalken (t.ex. tillsyn och prövning) samt plan- och bygglagen. Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt, till exempel ”god status 2021”. Undantag från ett grundkrav (exempelvis god status 2021) kan endast vara motiverat om det är tekniskt omöjligt, orimligt dyrt att vidta åtgärder eller att det finns naturliga skäl som gör det omöjligt att nå god status 2021. Särskilda regler gäller också för kraftigt modifierade/konstgjorda vatten.

Genom vattendirektivet som trädde i kraft 2004 utpekades i Sollefteå kommun över 400 vattenförekomster. Av dessa har de allra flesta en god ekologisk potential och en god kemisk status. Sverige har av EU fått undantag för kvicksilver och PBDE (Polybromerade difenyletrar är en bromorganisk förening som används som flamskyddsmedel). Då kommunen har många reglerade vatten innebär det att dessa vatten inte bedöms som naturliga. På grund av fluktuationer i vattnets nivåer är det också svårt att kunna uppnå en god ekologisk potential vilket är målet för vattendirektivet. För att kunna ta fram konkreta åtgärder utifrån de vattenförekomster som inte kommer att uppnå god status behöver en kommunal vatten- och naturvårdsplan tas fram.

Över hälften av distriktets ytvattenförekomster är fysiskt påverkade, framförallt genom förändrade flöden, förekomst av vandringshinder och ändrad form

och struktur, till stor del på grund av dagens vattenkraftsproduktion samt dåtidens flottledsrensningar i samband med skogsavverkningar.

De flesta av Bottnhavets drygt 900 000 invånare är bosatta i kustområdet, i Storsjöbygden och i älvdalarna. Hushållen förbrukar merparten av de drygt 100 miljoner kubikmeter vatten som årligen produceras i de kommunala vattenverken.

4.1.4 Sollefteå nulägesanalys

Buller

Sollefteå kommun omfattas inte av krav på att ta fram åtgärdsprogram för buller. Vid planläggning för byggnation samt vid nyetablering av verksamheter ska miljökvalitetsnormen för buller beaktas. Ingen väg inom Sollefteå kommun har över 3 miljoner fordon/år eller över 30 000 tåg/år, flygplats saknas inom kommunen.

Luft

Luftmätningen i Sollefteå tätort utförs vart femte år med syfte att kontrollera att miljökvalitetsnormerna uppfylls.

I Västernorrland bedrivs ett samarbete mellan länets kommuner om luftövervakning. En strategi för luftövervakning i länet har arbetats fram av kommunerna i länet, länsstyrelsen samt Trafikverket. Resultatet efter de senaste mätningarna (vintern 2012/2013) i Sollefteå tätort visade att vinterhalvårsmedelvärdet för NO₂, PM 10 och SO₂ underskred normen. Vinterhalvårsmedelvärden för VOC (bensen) underskred normen dock överskred halterna Miljömålets precisering (1 µg/m³). Vinterhalvårsmedelvärden är generellt 80-90 % högre än årsmedelvärdena. Inom kommunen finns ett antal låglänta områden där det kan uppstå inversion. Detta innebär att luftlagren närmast marken är kallare än luften på högre höjd. På så sätt motverkas en omblandning av luften och ett ”lock” gör att föroreningar ansamlas. Inversion uppträder främst i samband med högtryck och särskilt under vinterhalvåret.

Vatten

Inom kommunen finns vissa sjöar och vattendrag som riskerar att inte uppfylla miljökvalitetsnormen. Kemiskt beror detta främst på kvicksilver och PBDE som Sverige har fått ett undantag av från EU. När det gäller ekologisk status beror det främst på att områdena runt sjöarna till viss del består av jordbruksmark. Det saknas i de allra flesta fall verifiering genom provtagning.

Kommunen har många vattenkraftverk vilket gör att älvarna är reglerade, det har även förekommit många fysiska ingrepp på vattendrag i samband med skogsbrukets flottning.

Kalkning sker årligen på 44 platser för att motverka försurning. Tre grundvattenförekomster har en betydande påverkan, detta främst då det finns förorenade områden i närheten, ett av dessa har redan sanerats.

4.2 NATURGRUS, BERG OCH MINERALER

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Förekomster

Naturgrus består av sedimentavlagringar i form av sand-, grus- och sten, som har sorterats naturligt. En stor del av det naturgrus som finns i Sollefteå kommun återfinns längs älvdalarna, ofta som åsformationer. De karakteristiska niporna som finns längs älvdalarna inom kommunen har uppkommit genom erosion av äldre älv- och svämsediment.

Berggrunden i kommunen domineras av graniter i åldrar mellan 1 900 och 1 600 miljoner år. Vanliga är också gnejser och gråvackor samt mindre förekomster av bl.a. porfyr, diabas, amfibolit, pegmatit, gabbro/anortosit, malmer och mineraliseringar med kvarts. Porfyrier, gråvackor samt även diabas och amfibolit är viktiga bergarter vid ytbeläggning av vägar. Pegmatiter kan innehålla större mineraliseringar av brytvärda industrimineral som glimmer (isoleringsmaterial i bl.a. kondensatorer), fältspat (porlinsstillverkning), kvarts (kemi- och dataindustri) och beryll (beryllium -legeringsmetall inom flygindustrin).

I kommunen finns ca 40 st täktstillstånd (mer än 10 000 ton totalt uttagen mängd naturgrus eller totalt uttagen mängd berg) och 22 st anmälningspliktiga täkter (under 10 000 ton). Det finns 1 område där undersökningstillstånd beviljats av bergsstaten (metaller och industrimaterial) inom Sollefteå kommun,

området delas med Örnsköldsviks kommun.

Ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral enligt minerallagen (1991:45) handläggs och beslutas av Bergsstaten, som är en organisatorisk enhet inom Sveriges geologiska undersökning, SGU. För undersökningsarbeten krävs ofta, förutom undersökningstillstånd enligt minerallagen, särskilda tillstånd av länsstyrelsen till exempel om miljön skulle påverkas väsentligt av arbetet. Om en fyndighet påträffats och en utvinning bedöms sannolik kan företaget ansöka om en bearbetningskoncession. För att den ska kunna beviljas samråder bergmästaren med länsstyrelsen ifråga om miljökonsekvenserna av en eventuell bearbetning.

Konkurrerande intressen och störningar

Naturgrusförekomster är en ändlig resurs. En förekomst som har förbrukats eller skadats kan inte återskapas. Naturgrusförekomster har ett stort värde för flera motstående samhällsintressen som konkurrerar om förekomsterna. Naturgrusavlagringar i form av åsar innehåller ofta värdefulla dricksvattenförekomster eller har förutsättningar för konstgjord grundvattenbildning och dricksvattenrening. De är också värdefulla för samhällets tillgång till ballast i de sammanhang där det inte finns något ersättningsmaterial.

Bergtäkter kan orsaka störningar i form av bl.a. buller och damm från både själva verksamheten och från transporter. Under de närmaste åren planeras det inom kommunen ett flertal större bergtäkter, som är tänkta att försörja byggandet av större vindkraftparker med ballast. För att minska denna störning bör ett avstånd till boende på 500 meter hållas i enlighet med "Bättre plats för arbete" Boverkets Allmänna råd 1995:5. Ballastmaterial behövs både till vägar inom parkområdena och till upplagsplaner samt till de betongfundament som vanligen används för att förankra vindkraftverken.

Om det skulle bli aktuellt med gruvnäring i kommunen så är denna typ av verksamhet störande dels genom buller och dels genom eventuellt avfall som kan uppstå. En rekommendation på minst 1000 meter till boende finns i ”Bättre plats för arbete” Boverkets Allmänna råd 1995:5. Naturvärdet behöver även beaktas.

4.3 KLIMAT OCH KLIMATANPASSNINGAR

Kommunen använder i likhet med många svenska myndigheter och kommuner, FN:s klimatpanels definition (IPCC):

”Klimatanpassning definieras som förändringar i ekologiska, sociala eller ekonomiska system till följd av verkliga eller förväntade klimatförändringar. Klimatanpassning är till exempel förändringar i processer, metoder och strukturer, antingen i syfte att mildra negativa förväntade effekter eller i syfte att utnyttja nya möjligheter som uppstår till följd av klimatförändringarna.”

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

För att höja kunskapen och medvetenheten kring klimatförändringarna har SMHI tillsammans med andra klimatexperter fått uppdraget att ta fram länsvisa analyser som visar i vilken grad klimatet förändras beroende på hur stora utsläppen av växthusgaser kommer att bli.

Länsanalyserna ger geografiskt detaljerad information om klimatets utveckling och bygger dels på klimatobservationer, dels på beräkningar enligt två utvecklingsvägar, begränsade utsläpp växthusgaser (RCP4.5) respektive fortsatt höga utsläpp (RCP8.5).

Scenarierna ger en tydlig bild av två möjliga vägar, den ena med minskade utsläpp av växthusgaser, den andra med dagens klimatpolitik med fortsatt accelererande utsläpp.

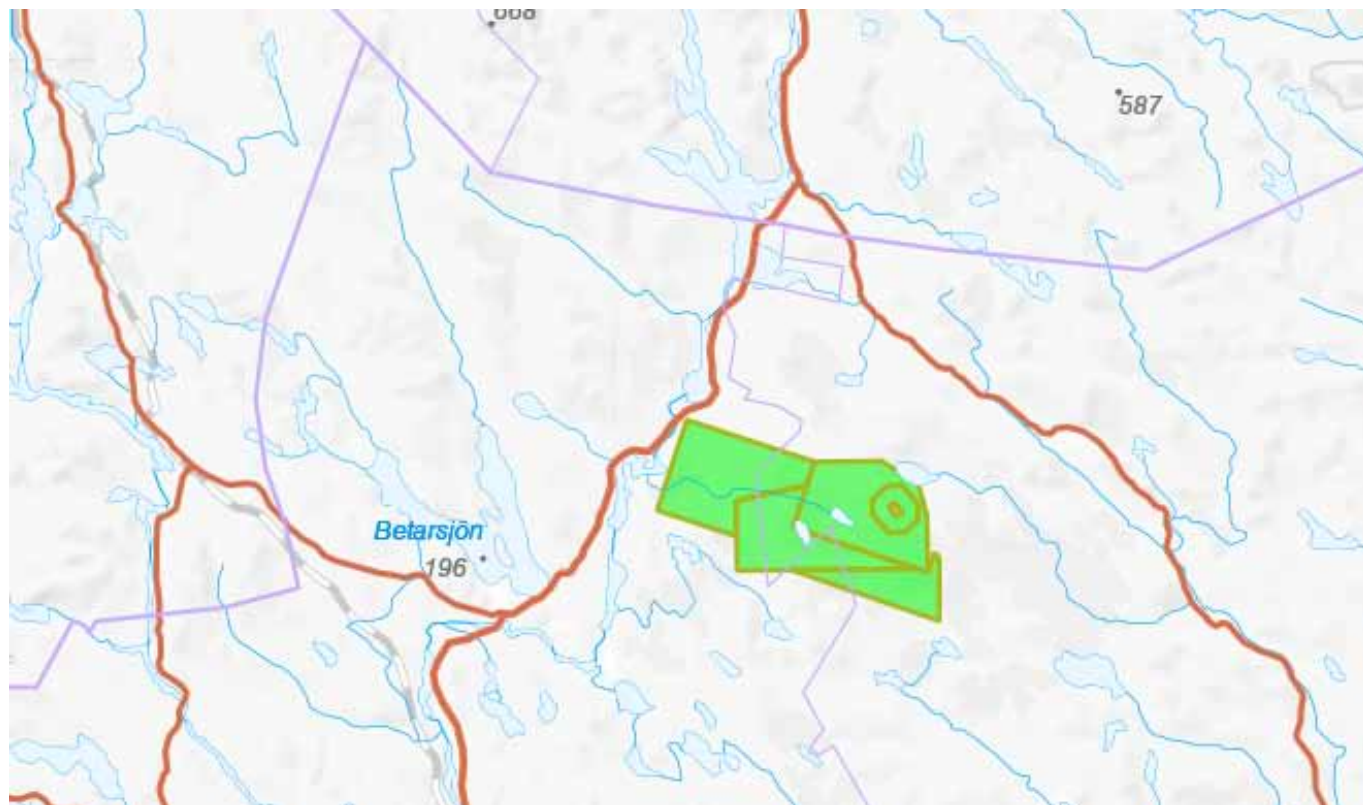
Syftet är att klimatanalyserna används som underlag för övergripande samhällsplanering och klimatanpassning. Det kan handla om byggande, naturvård, dricksvattenfrågor, krisberedskap, turism, jord- och skogsbruk.

www.Lansstyrelsen.se/Vasternorrland

Kommunen, klimatet och klimatanpassningen

Plan för klimatanpassning i samhällsplanering och byggande och boende i riskområden är prioriterad, se Del 1 kap 7.

Klimatet förändras i världen, landet och lokalt i kommunen. Förändringarna noteras lokalt främst genom höjda temperaturer och mer nederbörd samt ett ökat antal av externa väderhändelser som storm, skyfall och värmeböljor. Klimatförändringarna antas bland annat förhöja utflöde av vatten i älvar och vat-

Kartan visar en bild av var undersökningstillstånd för metaller och industrimaterial (gröna formationer) getts av Bergsstaten. Kartan hämtad från SGU (Sveriges geologiska undersökning).

tendrag vilket i sin tur kan bidra till ökade risker för översvämningar, ras och skred.

Årsmedeltemperaturen fram till 2040 förväntas att vara ca. 2,5 grader högre än under referensperioden 1961-1990. Mot slutet av århundradet förväntas årsmedeltemperaturen ha ökat med hela ca. 5 grader. Vintern påverkas mest med upp emot 7 grader varmare än under referensperioden.

Årsmedelnederbörden under ett medelår förväntas i slutet av århundradet att vara runt 20 procent högre än under referensperioden, med den största ökningen under vintern.

Vegetationsperioden kommer troligen att förlängas med ca. 20 dagar till år 2040 och med drygt en månad till år 2100.

Risk för extrema flöden i de stora vattendragen bedöms inte öka, tvärtom kan vårfloden bli lite lägre men komma tidigare. Det totala flödet kommer dock att öka. Det kommer också att bli risk för höga vattennivåer under hösten på grund av stora nederbördsmängder.

Fler flödestoppar kan öka den kontinuerliga erosionen och successivt leda till skador på slänter. Kraftiga regn, speciellt under höst- och vinterhalvåret då marken ofta är vattenmättad, kan också komma att orsaka översvämningar av VA-system och bebyggelse och skapa problem med erosion, ras, skred och slamströmmar. Det är speciellt problematiskt i en kommun som Sollefteå som redan idag har problem med ras och skred.

Hälsan kan påverkas negativt i ett förändrat klimat, till exempel genom en ökad smittorisk och större risk för värmeböljor. Den kan också påverkas positivt genom att hälsoproblem förknippade med kyla minskar.

Näringslivet påverkas både direkt och indirekt av klimatförändringarna. Den direkta påverkan kan vara i form av till exempel ändrade odlingsförutsättningar eller översvämningar. Indirekt kan företagen påverkas exempelvis genom ändrad efterfrågan eller förändrade råvarupriser, eller ändrad politik för energifrågor och transporter. Konsekvenserna kan vara både positiva och negativa för företagen, och inträffa på olika ställen i leveranskedjan från råvara till slutkund. En satsning på sommarturism är troligen gynnsamt.

Konsekvenserna av ett förändrat klimat beror bland annat på hur väl kommunen lyckas förbereda sig. Med god planering och en strategi för hur man ska hantera risker och ta vara på möjligheter kan kommunen förstärka det positiva och dämpa det negativa. I Sollefteå kommun är det speciellt viktigt att fortsätta att minska riskerna för ras- och skred.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

- Ras, skred och översvämning

Ras och skred kan vara en naturlig process sett ur ett geologiskt perspektiv men kan även vara en konsekvens av mänsklig påverkan.

Det är främst i områden kring kommunens tre dalgångar (Ångermanälven, Faxälven, Fjällsjöälven) som problemen finns men även raviner i anslutning till dessa är känsliga områden. De ångermanländska dalgångarna är ett av de områden i Sverige där mest ras och skred förekommer. Orsaken till det är de finkorniga jordarna (silt och lera) som finns främst under högsta kustlinjen, blandat med sand och grus. Nedanför Sollefteå kraftverk sker en naturlig utveckling av ras och skred. Älven är här oregrerad och vattennivåerna kan variera upp emot 6 meter.

I samband med bygglovsprövning och upprättande av detaljplaner finns behov av att utreda frågor kring ras och skred. Behovet av utredningar och i vilken omfattning de ska tas fram bedöms från fall till fall. Normalt sett handlar det om att anlita geoteknisk sakkunskap för bedömning.

Som ett stöd för samhällets planering har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tagit fram översiktliga stabilitetskarteringar för bebyggda områden. Karteringarna är idag förhållandevis grova men ger en indikation på områden som kan komma att påverkas. I takt med teknikutvecklingen förbättras ständigt noggrannheten i underlag och ger en ökad nytta.

Det kan konstateras att det sannolikt inte kommer att ske färre ras och skred i framtiden. Klimatförändringen kommer här att spela en viktig roll och det är av vikt att följa den forskning och de beräkningar som tas fram.

Genom Sollefteå kommun rinner tre älvar; Ångermanälven, Faxälven och Fjällsjöälven. I dessa älvar finns 19 större kraftverk. Översvämningar är något som kommunen drabbats av vid ett flertal tillfällen.

Översvämning innebär att ett markområde som vanligtvis är torrt, tillfälligt eller permanent, sätts under vatten, ofta som följd av händelser utanför människans omedelbara kontroll som exempelvis vid kraftigt regn. Vid byggande av dammar för att generera elektricitet skapas ett magasin bakom dammen, som beroende på områdets topografi, drabbar olika stora arealer. Den mest extrema situationen är självklart ett större dammbrott vilket skulle få långtgående konsekvenser. De konsekvenser en översvämning kan medföra är beroende på när i tiden förebyggande åtgärder vidtas. Utöver dammbrott är översvämningar ett relativt långsamt förlopp där det finns tidsmarginal att i vissa fall vidta förebyggande åtgärder.

Det finns även en problematik med mindre lokala översvämningar inom urbana områden främst kopplade till skyfall och dagvattensystemets kapacitet.

Den förväntade utvecklingen framåt är en komplex fråga. Klimatförändringen kommer här att spela en viktig roll och det är av vikt att följa den forskning och de beräkningar som tas fram.

Kommunen vill avslutningsvis förtydliga och understryka följande:

Kommunens dagvattensystem finns i huvudsak i tätorterna och större delen är dimensionerad och utbyggd för en utveckling av orterna. Bedömningen är att kapaciteten väl motsvarar den förväntade ökningen av nederbörd och skyfall.

Samtidigt är det dock sannolikt att det i vissa områden och ledningssystem kan uppstå kapacitetsbrist. Därför genomförs alltid dagvattenutredningar i samband med nyexploatering.

Utifrån kommunens topografi är det generellt sett inte några problem knutna till dagvattenavrinningen. Översvämningar i och i anslutning till dagvattensystem är mycket ovanliga och är då ofta knutna till enskilda dagvattenbrunnars kapacitet.

Riskerna för och med dammhaveri beskrivs i pågående beredningsplan Ångermanälven.

Riktlinjer för ex bedömning av översvämningrisker vid detaljplanering och lovgivning kommer att tas fram efter att beredningsplanen fastställts. Kommunen understryker dels att frågan tas i beaktande och på största allvar dels att bedömningar vid planering och lovgivning alltid sker med ledning av tillgängliga karteringar och riktlinjer.

Bedömningar, exempelvis om vilka våtmarker som bör restaureras för att minska risken för översvämningar, kommer att ske inom ramen för naturvårdsplanen och planen för klimatanpassning.

4.4 JORDBRUK OCH VATTENBRUK

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Jordbruk

Mot bakgrund av klimatförutsättningarna att vegetationsperioden är kort i kommunen, lämpar sig vallodling, potatis, rotfrukter och grönsaker bäst att odla.

Den bästa odlingsjorden finns i kommunens älvdalar. Den sorterades vid inlandsisens avsmältning och består vanligen av moig mjåla med inslag av lera. Eftersom vegetationsperioden är kort och intensiv är vall kombinerat med djurhållning det bästa alternativet.

Utvecklingen från 70-talet och framåt har inte alltid varit gynnsam för jordbruksnäringen. Utvecklingen har gått från många mindre till få större enheter och det finns en fortsatt ökad efterfrågan på jordbruksmark kring de större jordbruken. På andra håll i kommunen är problemet att jordbruksmark tas ur produktion och därför växer igen.

Enligt miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta inte kan tillgodoses på annan mark.

Av Sollefteå kommuns totala land- och vattenareal på 549 400 ha, är 2 % jordbruksmark, dvs ca 10900 ha. Antal lantbruk 2014 är 305 stycken. Djurhållning i kommunen bedrivs till stor del på mindre gårdar och för får och/eller nöt. Totalt finns 103 färgårdar och 95 gårdar med nötkreatur, av dessa har 15,8% mjölkkor. Det finns även hägn för kronhjort.

Intresset för småskalig djurhållning har ökat de senaste åren, liksom intresset för att öppna upp igen-

vuxna naturbetesmarker. Framförallt har restaureringen av naturbetesmark i niporna längs älvdalarna ökat bland annat som en följd av landskapsbildens betydelse för trivsel och turism.

På uppdrag av Sollefteå Näringslivs AB gjorde Miljö & Kretslopp i Sollefteå AB (Leif Olsson) 1997 en studie av livsmedelsförsörjning och konsumtion i Sollefteå kommun (Miljö & Kretslopp i Sollefteå AB. 1997. ”Produktion och konsumtion av vissa baslivsmedel i Sollefteå kommun”). Syftet med studien var bl.a. att ge ett underlag för möjligheter att förädla livsmedel närmare producenten, liksom planera för en ökad omsättning av närproducerade livsmedel för att öka sysselsättningen i kommunen. Detta är högaktuellt även idag. Studien visade att det finns goda förutsättningar till lokalproducerade livsmedel. Intresset att satsa har ökat under senare år. Därav finns skäl att uppdatera och aktualisera studien från 1997.

Antalet jordbruksföretag har minskat sedan 90 talet, trenden visar dock att detta avstannat och att antalet jordbruksföretag (areal över 20 ha) är relativt stabilt. I framtiden kommer det i världen vara brist på jordbruksmark. Trenden i Sollefteå är att odlingsarealen fortsätter att ligga relativt stabilt. Däremot har andelen ekologiskt odlad mark ökat något liksom den ekologiska djurhållningen.

Ett öppet landskap med betande djur i niplandskapet kan öka den biologiska mångfalden samtidigt som det gynnar företagande i jordbrukssektorn.

Vattenbruk

I Forsmo och Långsele finns kommunens två fiskodlingar för lax, havsöring och insjööring. De är så kallade kompensationsodlingar och producerar fisk i enlighet med sina vattendomar.

Dessutom finns en fiskodling för röding och regnbåge i Ramsle.

Älven med dess omsättning av vatten är idealisk för fiskodlingar.

Problem kan uppstå om den odlade fisken sprider sjukdomar till frilevande fisk, liksom näringsläckage från fiskodlingarna. Även om älven är relativt näringsfattig rinner den ut i Östersjön som har stora problem med övergödning.

4.5 SKOG OCH SKOGSBRUK - ALLMÄNT INTRESSE

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunen, skogen och skogsbruket

Kommunen är en betydande skogskommun. Inom kommunens geografiska område finns 2% av landets och 25% av länets produktiva skogsmarksareal. Ca 76 % av kommunens landareal är skogsmark.

Skogen ägs av:

- privata markägare 156 000 ha 2 157 ägare (ca 62% män och 38% kvinnor)
- allmänna markägare 9 000 ha (varav kommunen 7 400 ha)

Källa: Skogsstyrelsen Fastighets- och ägarregistret 2010

- Skogsbruket har lokalt stor betydelse för näringslivet.
- Skogssektorns samhällsekonomiska betydelse är mycket stor. Skogen är en naturresurs som ska brukas för att fortsätta ge en uthålligt god avkastning.
- Skogssektorn, skogsbruket och industrin är viktig för sysselsättningen och utvecklingen i kommunen och i stora delar av länet och landet.
- Skogen är leverantör av förnybar råvara till klimatsmarta produkter och bioenergi.

Skogens sociala värden

Exempel på sociala värden är skogens möjligheter till rekreation och friluftsliv i olika former, skogens och skogsbrukets stora betydelse för sysselsättningen särskilt i glesbygden samt skogens bidrag till infrastruktur, naturturism.

Skogen som miljö bidrar till god folkhälsa och välbefinnande och har positiv verkan vid rehabilitering.

Det sociala värdet av att bo i närhet av skog eller i skogslandet bidrar till kommunens attraktiva livsmiljö och ger många invånare och fritidsboende hög livskvalitet.

4.6 RENNÄRING MED RIKSINTRESSE OCH ALLMÄNT INTRESSE

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunen och rennäringen

Rennäringens vinterbetesmarker, se separat kommunkarta.

Rennäringen är en areell näring som berör större delen av kommunen. Fem samebyar, varav fyra från Jämtland och en från Västerbotten har samebygränser som omfattar stora delar av kommunen. De fem samebyarna är Jiingevaerie, Vournese, Ohredahke, Raedtievaerie samt Vilhelmina södra.

Rennäringen behöver stora arealer mark för att kunna bedriva en naturbetesbaserad renskötsel. Med naturbetesbaserad renskötsel menas en renskötsel som baseras på tillgång till olika betesområden för varje årstid och fungerande flyttleder för att kunna flytta renarna mellan dessa betesområden.

Rennäringen, naturen och renen utgör en grund för det samiska kulturarvet. Kulturarvet omfattar både de materiella och det immateriella kulturarvet och därmed både lämningar i naturen men också berättartradition, idéer och värderingar, jojk, musik med mera.

Rennäringen har under de senaste decennierna försvårats bland annat genom exploatering av mark för andra ändamål, utbyggnad av vägnät och ökad turism och rörligt friluftsliv, skogsbruk, vindbruks-etableringar, grustäkter som tar vinterbetesmark i anspråk och därmed begränsar den för samebyn tillgängliga betesmarken. Även mängden rovdjur i området påverkar rennäringen.

Renskötseln har också förändrats på ett sätt som påverkar naturmiljön och markanvändningen. Mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande.

Genom god kunskap om rennäringen och dialog med samebyarna kan kommunen få ett underlag för utredningar vid varje markanvändningsfråga. Underlag som kan delges kommunen kan vara delar av renbruksplan med mera.

Rennäringen kommer att kraftigt påverkas av pågående klimatförändringar med ett varmare klimat,

ökad nederbörd, förändringar i vegetationsperioder och växtzoner. Klimatförändringarna påverkar renen, renbetet, renskötselarbetet, rennäringens infrastruktur och den enskilda renskötsel-företagaren.

4.7 FÖRNYBAR ENERGI

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Energifrågor utgör en viktig del i arbetet för hållbarhet. Eftersom all energianvändning påverkar miljön har vi goda skäl att begränsa den och att använda rätt energi för rätt ändamål och så effektivt som möjligt. Energiförsörjning är en grundförutsättning för välfärden.

Dagens samhälle är starkt beroende av en väl fungerande energiförsörjning. Störningar och avbrott av el, värme och drivmedel leder ofta till allvarliga konsekvenser både för enskilda och för samhällsviktiga verksamheter.

Kommunens planering

Kommunens planering baseras på nationellt fastställda mål att på kort och lång sikt trygga tillgången

- på el och annan energi på konkurrenskraftiga villkor
- på förutsättningen att andelen förnybar energi fortsätter att öka
- på en effektiv och hållbar energianvändning och energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat
- på förutsättningen att omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle underlättas

Vid prövning av olika riksintressen tas hänsyn till rennäring och dess riksintresse.

5. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - INNOVATIONSKRAFT

5.1 INFRASTRUKTUR - ELEKTRONISK KOMMUNIKATION

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Elektronisk kommunikation är en nödvändighet i ett modernt demokratiskt samhälle, både för att främja företagande, innovation och konkurrens men också för att den enskilde ska kunna nå och sprida information och utnyttja sina demokratiska rättigheter.

I ett alltmer digitaliserat samhälle förändras de digitala tjänsterna ständigt och nya tjänster växer fram, vilket gör att efterfrågan på IT-infrastrukturens överföringskapacitet ständigt ökar. I ett modernt samhälle där allt kopplas upp krävs att de fasta och mobila näten utvecklas parallellt och kompletterar varandra.

Kommunen och planeringen framåt

Kommunens målsättning är att 90 %, av boende och företag, ska ha tillgång till en bredbandsanslutning med en funktionell kapacitet på minst 100 Mbit/s år 2020 (nationellt delmål fastställt 2016-05-30).

Kommunfullmäktige fastställde 2002 om ett IT-infrastrukturprogram som är vägledande för utbyggnaden.

5.2 INFRASTRUKTUR - KOMMUNIKATIONER OCH DE OLIKA TRAFIKSLAGENS ANLÄGGNINGAR

Trafikslagets anläggningar och Vägar, järnvägar, flyg och kollektivtrafik - Riksintresse och allmänt intresse

Ett hållbart samhälle säkerställer en samhällsekonomiskt effektiv, långsiktigt hållbar samt trafiksäker transportförsörjning för kommuninvånare, näringsliv och besökare.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunens planering baseras på de nationella och regionala målen att skapa förutsättningar

- för starka och konkurrenskraftiga kommuner, med hållbar och trafiksäker kollektivtrafik och säkra godstransporter,
- för åtgärder för ökad gång- och cykeltrafik,
- för att regionala vägar underhålls så att bärighet och funktion kan upprätthållas med bibehållna hastighetsgränser,
- för att bärighetsåtgärder även vidtas på övriga delar av det statliga vägnätet.

Av avgörande betydelse för stora delar av det lo-

kala och regionala näringslivet är en upprustning av Ådalsbanan, sträckan Långsele-Västerasby. Den länkar samman stambanan och kustbanan och möjliggör även kortare och snabbare tågförbindelser sträckan Östersund-Umeå.

Flygplatsen Höga kusten Airport är dessutom belägen vid Västerasby. Flygplatsen ägs av Sollefteå och Kramfors kommuner.

Hållbar utveckling förutsätter ett hållbart transportsystem. Det gäller både person- och godstransporter. Ett av kommunens viktigaste strategiska områden är därför utveckling av infrastrukturen och kommunikationerna. Det gäller väg, järnväg, flyg och kollektivtrafik.

För en inlandskommun som Sollefteå är goda kommunikationer av avgörande betydelse. Med förbättrade kommunikationer kan boende inom kommunen få tillgång till arbetsplatser och utbildning inom de avstånd och tider som är acceptabla från pendlingssynpunkt och näringslivet säkra sina transportbehov.

Kommunen ska vara starkt pådrivande inom alla områden kring infrastrukturen i kommunen. I arbetet ska även ingå utveckling av nya former för kollektivt resande anpassad till områden utanför kommuncentra.

Kommunen vill fortsätta en samverkan mellan aktörer på lokal och regional nivå för att skapa en funktionell och hållbar regionförstoring som bidrar till att överbrygga de stora avstånden i länet och ge bättre

förutsättningar för lika tillgång till arbetsmarknaden genom pendling.

Kommunen och planeringen framåt

Infrastruktur och kommunikationer är en nyckelfråga för kommunen. Tillgängligheten behöver förbättras inom kommunen, mellan kommuner och i länet samt mellan regioner.

Transportsystemets utformning, funktion och användning måste medverka till att ge invånare, besökare och näringsliv en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela kommunen. Transportsystemet ska dessutom vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov. Det finns en rad utmaningar men också grundläggande goda förutsättningar.

Det finns ett eftersläpande vägunderhåll. Ett stort bil- och lastbilsberoende motiverar ett bra underhåll samt väginvesteringar för att bibehålla och utveckla attraktiva boendemiljöer, vidga arbetsmarknaden och utbildningsutbudet samt säkerställa näringslivets transporter.

Länet har stort behov av ett dubbelspår mellan Gävle-Härnösand samt upprustning och kapacitetshöjande åtgärder på järnvägen mellan Långsele-Västerasby (Kramfors kommun) och behov av ett antal triangelspår bland annat i Västerasby. Satsningar på järnvägssystemet ger möjligheter att överföra gods från väg till järnväg, men även att satsa på persontransporter.

Trenden är att resa mer, oftare och längre. Till stora delar sker dessa resor idag, även de korta, med bil. Behovet är att testa nya kollektivtrafiklösningar som är särskilt framtagna ur ett landsbygds- och glesbygdsperspektiv. Persontransporter utformas för personer med funktionsnedsättning.

Förutsättningarna förbättras för att välja ett kollektivt resande samt gå och cykla. Den nödvändiga

biltrafiken anpassas mot hållbarhet, ex öppna för alternativa bränslen som el.

En utveckling mot ett hållbart transportsystem uppnås genom samverkan med Trafikverket, Kollektivtrafikmyndigheten, Länsstyrelsens regionala transportgrupp samt Forum för samhällsplanering med flera.

Riksintressen

Trafikslagets anläggningar såsom vägar, järnvägar, järnvägsstationer och flygplatser har pekats ut som riksintressen och mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för kommunikationer, ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar. (Miljöbalken 3 kap 8§).

Järnvägsstationen i Sollefteå är inget riksintresse men bör tillsammans med närområdet bevaras för ökad persontrafik. I översiktsplanen anges de utpekade trafikslagets riksintressen.

Vägar, järnvägar och järnvägsstationer samt möjlighet till kollektivtrafik ses som ett allmänt intresse och ingår i utredningar vid mark- och planfrågor i dess närområde.

Järnväg

Inom kommunen går 3 st järnvägar;

- Ådalsbanan (Riksintresse). Går från Långsele till Västerasby (Kramfors kommun) där den ansluter till Botniabanan norrut och resterande del av Ådalsbanan söderut. 2 km från Västerasby finns Höga kusten Airport Sollefteå och Kramfors kommuns flygplats. Banan ingår i TEN-nätet samt är utpekad i det strategiska godsnetet.
- Stambanan genom Övre norrland. (Riksintresse) Från Bräcke till Långsele -Vännäs- Boden. Stambanan genom Övre Norrland ingår i det utpekade TEN-T nätet och är av internationell betydelse. Stråket sträcker sig mellan Luleå och Bräcke, det ingår även i det strategiska godsnetet. Banan är av mycket stor betydelse främst för godstrafiken men även för persontrafiken. Banan är länken mellan södra Sverige och Mellaneuropa med Malmbanan och Nordkalottområdet med anslutning till Nord-Norge, Finland och Ryssland.
- Forsmo - Hoting (Riksintresse). Ansluter till stambanan Övre norrland i Forsmo, men naturlig start och ändpunkt är Långsele. Banan är av stor betydelse för skogsnäringen.

Järnvägsstationen i Långsele

Riksintresse

Kollektivtrafik, kollektivt resande

Den regionala kollektivtrafikmyndigheten i Väster-norrland (Din Tur) är ett kommunalförbund. Myndigheten finansieras gemensamt av landstinget och länets kommuner och upphandlar, planerar, samordnar och marknadsför kollektivtrafiken i länet. Landstinget och kommunerna har ett delat ekonomiskt ansvar för trafikutbudet. Landstinget ansvarar för den regionala kollektivtrafiken, det vill säga mellan kommuncentra och över länsgränsen och kommunen ansvarar för den lokala kollektivtrafiken.

Kollektivtrafiken inom kommunen består främst av tätortstrafiken i staden och landsbygdstrafik med bussar för skolresor och mindre arbetspendling samt anropsstyrd kompletteringstrafik.

Flygplats - Höga kusten Airport (Kramfors kommun)

Från 1984 har flygplatsen en direktlinje till Stockholm. Fram till 1997 drevs flygplatsen av Kramfors kommun med stöd från Sollefteå kommun och från 1997 med Kramfors och Sollefteå kommuner som delägare.

Bolagets roll är att tillhandahålla en väl fungerande flygplats med en för kommunen viktig flygförbindelse till Stockholm.

Kommunen och trafikslagets anläggningar, vägar, järnvägar, flyg och kollektivtrafik

Trafikfrågorna påverkar till stora delar kommuninvånarnas vardag. En väl utbyggd och trafikslagsövergripande infrastruktur är avgörande för näringslivets utveckling, möjligheten till arbets- och studiependling samt övriga personresor.

Idag är samverkan god inom området infrastruktur i länet och det råder enighet kring vilka behov och prioriteringar som behöver göras i länet.

Väg

Vägnätet har stor betydelse inom kommunen och regionen för boendes möjlighet till arbete, studier och fritid. Vägarna är även avgörande för näringslivets behov.

Järnväg

De större stråken (TEN-T nätet) och de regionala stråken är kommunicerande kärn och behöver vara effektivt kopplade. Smidiga övergångar mellan olika stråk och trafikslag främjar inomregional och interregional rörlighet.

Betydande felande länkar i infrastrukturen är exempelvis sträckan Långsele - Västeråsby (Kramfors kommun) samt avsaknad av triangelspår Västeråsby som tillsammans binder samman kustjärnvägen (Core Network) med norra stambanan (Comprehensive network).

Ådalsbanan med delsträckan Långsele-Nyland är en järnvägssträcka med mycket stora upprustningsbehov. Det regionala näringslivet har svårigheter att transportera gods till Europapendeln som utgår från Långsele. Järnvägssträckan är viktig då den dels skapar redundans i järnvägssystemet genom att länka samman norra stambanan och kustbanan. Den har även en stor betydelse för det regionala näringslivet och de godstransporter som sker samt medger snabbare och kortare tågförbindelser på sträckan Östersund-Umeå.

Kollektivt resande

Stora utmaningar återstår för att öka andelen kollektivtrafik i kommunen, speciellt utanför centralorten.

Kompletterande insatser såsom att utveckla nya former av kollektivt resande i kombination med övriga resealternativ är en utvecklingsmöjlighet. Att förbättra hela resan för resenären är mycket viktigt. Genom nya, smarta och samordnade lösningar för kollektivt resande ökar tillgängligheten och användbarheten för resenärerna. Dessutom kan pendlingsstider förkortas och tillgång till en större och mer varierad arbetsmarknad- och utbildningsutbud förbättras.

Flyg

Tillgång till flyg och snabba transporter vid främst långa resor i landet är av stor vikt för främst tjänstesektorn och näringslivet.

Vägnät (exklusive Övriga länsvägar):

Vägnätet består av allmänna vägar och enskilda vägar. De allmänna vägarna kan vara statliga eller kommunala. Det statliga vägnätet består av Europavägar, övriga riksvägar, primära länsvägar och övriga länsvägar. Enskilda vägar är den allra största delen av vägnätet. Väghållarna som har ansvar för de enskilda vägarna kan vara enskilda markägare eller organisationer. En del enskilda vägar får statsbidrag.

Det finns en rad kategorier och benämningar på vägarna. En gällande fördelning på kategorier är europaväg, riksväg samt primär, sekundär och tertiär länsväg.

Riksväg 87 Riksintresse, går mellan Östersund och Sollefteå. Den används, förutom resor mellan orterna längs vägen, ofta även för resor Jämtland - Umeå. Utgör förbindelse mellan regionala centra, vilket innebär att vägen är av särskild betydelse.

Riksväg 90 Riksintresse går mellan Härnösand och Vilhelmina, via Veda, Lunde, Kramfors, Bollstabruk, Sollefteå, Resele, Näsåker, Junsele m.fl. och har sär-

skild betydelse för regional och interregional trafik.

Primära länsvägar med särskild betydelse för regional eller interregional trafik:

- *Länsväg 331* Riksintresse, går från Timrå till Backe.
- *Länsväg 335* Riksintresse, går mellan Sollefteå och Örnsköldsvik. (E4) Örnsköldsvik (Överhörnäs).
- *Länsväg 346* Riksintresse, går mellan Junsele och Hoting.
- *Länsväg 345* går mellan Ramsele och Strömsund.

5.3 INNOVATIONSKRAFT - INFRASTRUKTUR, ELNÄTETS FUNKTION

Elnätet indelas i stamnät, regionnät och lokalnät.

Statliga Svenska kraftnät förvaltar stamnätet i hela landet. I Sollefteå finns elva 400 kV-ledningar samt sex stycken 200 kV-ledningar som tillhör stamnätet. Utöver dessa pågår nybyggnad av en 400 kV-ledning mellan Långbjörn och Storfinnforsen. Svenska kraftnät har även sex stamnätsstationer i kommunen samt intressen i ett antal regionnätsstationer.

E.ON Elnät ansvarar för region- och lokalnätet i kommunen.

Stamnätet består av 400 kV- och 200 kV-ledningar.

Regionnätet utgörs i huvudsak av 130 kV- och 40 kV-ledningar.

5.4 NÄRINGSLIV, OFFENTLIGA VERKSAMHETER OCH ARBETE

Kommunens näringslivsarbete ska inspirera till innovation och förnyelse, stötta utveckling i befintliga verksamheter samt främja entreprenörskap, nyföretagande och nyetableringar.

Besöksnäring, digital näring och energinäring är prioriterade.

För att vara en attraktiv kommun att bo och verka i och ha en tillfredställande befolkningsutveckling är satsningar på det lokala näringslivet en viktig del av den kommunala verksamheten.

Det befintliga näringslivet ska inspireras till utvecklings- och tillväxtinsatser. Nya etableringar ska lockas

genom en aktiv marknadsföring och ett kontinuerligt arbete med kommunens attraktionskraft.

Kommunen ska stötta och initiera insatser som främjar företagsklimat, affärsutveckling, hållbar tillväxt, arbetskraftsförsörjning, innovation och entreprenörskap.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Besöksnäring

Besöksnäringen har stor potential och är en mycket viktig del i kommunens utveckling.

Insatser för besöksnäringen främjar också kommunens attraktionskraft och bidrar också till invånarnas möjligheter till ett brett utbud av aktiviteter och upplevelser.

Det ökande intresset för natur- och kulturturism skapar förutsättningar för utveckling. Naturen är en viktig resurs. Skogarna och älvdalarna ger unika möjligheter till upplevelser och rekreation.

Behovet av boende, både anläggningar och privata fritidsboenden, på attraktiva platser kommer att öka, liksom efterfrågan på vandrings-, skid-, skoter- och kanotleder.

Tillgången till tysta miljöer kommer sannolikt att vara en styrka.

Fisketurismen har stor potential att utvecklas, liksom andra aktiviteter i anslutning till älvarna.

Detta innebär att nya miljöer för besöksnäringen behöver reserveras samtidigt som specifika områden

ska skyddas och bevaras. Förutom de utpekade riksintresseområdena med stora natur- och kulturvärden och värden för friluftslivet, föreslås att områden reserveras för besöksnäring, se separat kommunkarta.

Digitala näringar

De digitala näringarna utvecklas snabbt och på hög innovativ nivå. Det ökade användandet av digital teknik skapar behov för lagring av data.

Kommunen är mycket konkurrenskraftig när det gäller serverhallar för lagring, så kallade megaciter. Idag finns ett utpekat område i Hamre, Långsele, se ortskarta Långsele.

Handel och industri

Inget omedelbart ökat behov av mark för handels-etableringar och tillverkningsindustri föreligger utan är för tillfället tillgodosett i befintliga detaljplaner.

Näringslivet i orterna

Sollefteå

En majoritet av företagande finns inom handel, företagstjänster och byggverksamhet. Även energisektorn har en hög representation.

Näringslivet består till största delen av företag med färre än tio anställda.

Junsele

Företagandet präglas av småskalighet och den övervägande delen av företagen har färre än 5 anställda.

Entreprenad- och besöksnäringen samt energisektorn är huvudnäringarna i Junsele.

Ramsele - Edsele

Företagandet präglas av småskalighet och den övervägande delen av företagen har färre än 5 anställda.

Entreprenadnäringen och näringar kopplade till skogsindustrin samt energisektorn är huvudnäringar i Ramsele.

Näsåker

Företagandet präglas av småskalighet och den övervägande delen av företagen har färre än 5 anställda.

Entreprenadnäringen och näringar kopplade till skogsindustrin, energisektorn samt besöksnäringen är huvudnäringar i Näsåker.

Långsele

Företagandet präglas av småskalighet och den övervägande delen av företagen har färre än 5 anställda. Entreprenadnäringen och näringar kopplade till transport- och skogsindustrin, möbel- och dagligvaruhandel samt energisektorn är huvudnäringar i Långsele.

6. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - LIVSKRAFT

6.1 BYGGANDE OCH BOENDE

Se respektive tätort och program för centrumförnyelse, kapitel 6.5-6.10 nedan.

6.2 BOSTADSFÖRSÖRJNING

Bostadsförsörjning - Allmänt intresse

Bostadsförsörjning är i Plan- och bygglagen ett allmänt intresse - det gäller såväl nyproduktion som utveckling och anpassning av befintliga boendemiljöer.

Planeringen för bostadsförsörjning handlar om vilka bostäder som behövs för att möta efterfrågan och bostadsbehov på kort och lång sikt.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Denna del av översiktsplanen ska ses som kommunens första riktlinjer för bostadsförsörjning.

Bra bostäder och goda boendemiljöer är grundläggande kvaliteter och förutsättningar för såväl välfärd som tillväxt i kommunen.

Planeringen baseras på de nationella- och regionala målen samt en lokal analys av behoven idag och en prognos för framtiden. Olika boendeformer ska tillgodose önskemål och behov hos 20 000 invånare i olika skeden av livet.

- Möta medborgarnas efterfrågan och bostadsbehov på kort och lite längre sikt.
- Människor med funktionsnedsättning ska kunna leva som alla andra i en egen bostad. Bostadsanpassningsbidraget ska snabbt ge möjligheter för den enskilde att få de individuella anpassningar av bostaden och närmiljön som han eller hon behöver.
- Behovet av särskilda boendeformer för äldre ska säkerställas, liksom för personer med funktionsnedsättning.
- Tillse att trygghetsbostäder kan erbjudas, en boendeform för att ge äldre tillgång till större gemenskap och trygghet.
- Underlätta för unga vuxnas möjlighet till bostad med egna kontrakt. Med ”eget kontrakt” avses boende i hyresrätt med förstahandskontrakt och besittningsskydd eller boende i bostadsrätt eller småhus som ägs av den boende/hushållet
- Underlätta för de nyanlända att etablera sig på bostadsmarknaden.
- Motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - IDAG OCH FRAMÅT

Planeringen ligger till grund för en långsiktigt väl fungerande bostadsmarknad där efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Under många år har befolkningsutvecklingen i kommunen som helhet varit negativ. Utbudet av hyreslägenheter har fram till idag varit större än efterfrågan. Detta har främst gällt tätorterna.

Befolkning och hushållens boende

I kommunen bor ca 19 776 invånare fördelat på 9 266 hushåll (SCB 2014-12-31)

Av dessa bor

- en övervägande del, 13 849 personer fördelat på 6 076 hushåll (ca. 66 %) i Småhus äganderätt
- en mindre del, 140 personer fördelat på 86 hushåll (ca. 0,9 %) i Småhus hyresrätt

- 1 269 personer fördelat på 874 hushåll (ca. 9,4 %) i Flerbostadshus bostadsrätt
- 3 241 personer fördelat på 1 933 hushåll (ca. 20,8%) i Flerbostadshus hyresrätt

Enligt statistik från SCB (2016) är andelen ensamhushåll i Sollefteå 42,5%. I jämförelse med landets kommuner är det en hög andel (plats 24).

Under 2014 var det en balans i bostadsmarknaden i kommunen som helhet men ett underskott på centralorten och ett överskott på bostäder i kommunens övriga delar.

2015 var det balans i kommunen som helhet. I centralorten är det underskott men balans i kommunens övriga delar, vilket får kortsiktigt betraktas som ett trendbrott.

Idag ökar befolkningen och ett underskott av bostäder ses i kommuncentra samt en balans i övriga tätorter. Det finns ett behov av ca 100 nya bostäder under kommande 10-årsperiod och framför allt i Sollefteå stad.

Övergripande arbete för bostadsförsörjning

Arbete för att aktivt arbeta med bostadsförsörjning ska främst ske inom följande områden:

Boende kvar i hemmet

Alla äldre ska ha möjlighet att bo kvar hemma. Det kan behövas insatser i form av hemtjänst samt bostadsanpassning för att skapa denna möjlighet. De vanligaste formerna av bostadsanpassning idag är åtgärder av trösklar, handtag, ramper vid entré, iordningställande av duschplats, byggarbeten innefattande dörrbreddning samt hiss.

Särskilt boende

Befolkningsprognosen indikerar ett ökat behov av boendeplatser under kommande tioårsperiod. Äldreomsorgen har med anledning av detta sett över hur en önskvärd struktur på boendeplatser bör se ut. Behovet mot år 2025 bedöms till ca 285 platser i särskilt boende samt 35-40 platser för korttidsvård och växelboende. (Denna bedömning grundar sig på SCB befolkningsprognos 2015 samt den andel av den äldre befolkningen som idag är i behov av särskilt boende enligt Kolada). Behovet bedöms därmed öka med 35-40 platser i särskilt boende under kommande tioårsperiod.

Särskilt boende för personer med funktionsnedsättning

Enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd

och service till vissa funktionshindrade (LSS) har kommunen en skyldighet att tillhandahålla särskilda boenden till personer med olika funktionsnedsättningar.

Inom LSS finns tre olika boendeformer: gruppboestad, servicebostad och annan särskilt anpassad bostad. Personer med funktionsnedsättning kan även tillhandahållas en anvisningslägenhet. Gruppboestad är ett boendelalternativ för personer som har ett omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov. Servicebostad kan ses som en mellanform mellan boende i gruppboestad och ett självständigt boende i en ordinär lägenhet. Annan särskilt anpassad bostad är en vanlig lägenhet som har en viss grundanpassning utifrån den funktionshindrade personens behov.

Under de kommande åren finns ett ytterligare behov av bostäder. Behovet anses täckt om 2 år till 5 år.

Kommunen samarbetar med Solatum Hus och Hem samt övriga fastighetsägare i kommunen för god planering av boende för personer med olika funktionsnedsättningar.

Enkelt avhjälpna hinder

Boverkets föreskrifter BFS 2011:13 reglerar att enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas i publika lokaler och på allmänna platser

- i de delar av lokaler dit allmänheten har tillträde, till exempel receptioner, butiker, restauranger och teatrar
- på platser som är angivna som allmän plats i detaljplanen.

Seniorbostäder

Seniorbostäder är vanliga bostäder som är avsedda för personer över en viss ålder vanligen 55 år och äldre. I kommunen finns inga specifika seniorbostäder och inget uttalat behov.

Trygghetsbostäder

Trygghetsboende är en boendeform som skapats för att tillgodose äldres behov av trygga boenden och tillgång till viss service utan biståndsbeslut. Ett trygghetsboende jämföras med eget lägenhets- eller villaboende och hyresgästerna har i ett trygghetsboende möjlighet att vid behov söka hemtjänst och andra serviceinsatser.

Fastigheten ska vara utrustad med hiss om det finns fler våningsplan än markplanet m.m.

I eller i anslutning till ett trygghetsboende ska det finnas möjlighet att inta gemensamma måltider. I

trygghetsboendet eller i dess närhet ska det finnas lokaler för gemensamma aktiviteter.

Trygghetsboenden ska placeras så att de är i närheten av service i form av livsmedelsaffär, möjligheter att åka kollektivt samt relativt närhet till vårdinrättningar som hälsocentral.

Idag finns 43 trygghetsbostäder hos privata företaget Vasallen på Hågestaområdet.

Bostäder för ungdomar 19-25 år

Ungdomar är en av de grupper som har svårast att få en bostad. Solatum Hus och Hem har idag brist på bostäder för unga.

Orsaken till att fler unga inte bor i egna bostäder är flera bland annat;

- det finns få lediga bostäder i kommunen
- det finns för få små lägenheter
- lediga små lägenheter är för dyra för ungdomar
- lediga lägenheter är för stora för de flesta ungdomshushåll
- lediga lägenheter ligger i områden som inte är attraktiva för ungdomar

Kommunen gör idag inga särskilda insatser för att underlätta för ungdomar att få egen bostad.

Den insats som bäst gynnar ungdomar är en generell satsning på bostadsbyggnad.

Bostäder för asylsökande, nyanlända, ensamkommande barn som blir vuxna

Ju fler asylsökande som kommer till Sverige desto mer akut blir bostadssituationen, både vad gäller boenden för asylsökande och bostäder åt nyanlända. Detta i ett läge då det redan råder obalans på bostäder i Sollefteå stad.

Det uppskattade totala bostadsbehovet för nya personer som beviljats uppehållstillstånd pga. olika skäl (inklusive inresta anhöriga) uppgår till ca. 50 personer om året.

Behov av bostäder genom samverkan mellan socialtjänsten och det allmännyttiga bostadsföretaget och privata fastighetsägare

Kommunen har inte problem med hemlöshet och har därför ej utarbetat en övergripande plan för att motverka hemlöshet eller skriftliga rutiner och överenskommelser för arbetet. Enskilda situationer löses i samverkan med bostadsföretag och hyresvärdar när de uppkommer.

En bred samverkan är en viktig faktor för att motverka hemlöshet och underlätta inträdet på bostadsmarknaden för ekonomiskt svaga hushåll.

Kommunen fortsätter en årlig dialog i samverkan med sitt allmännyttiga bostadsföretag och med privata fastighetsägare.

6.3 PARKER OCH VATTENDRAG SAMT OMRÅDEN MED SJÖAR OCH VATTENDRAG

Se respektive tätort och program för centrumförnyelse, kapitel 6.5-6.10 nedan.

6.4 VATTEN OCH AVLOPP

Riksintresse dricksvatten

Havs och Vattenmyndigheten har påbörjat ett arbete med att identifiera anläggningar av riksintresse för vattenförsörjningen, arbetet är inte klart men initialt skulle dessa vattenförekomster kunna försörja över 50 000 personer.

Inventering och bedömning av grundvattenförande geotoper (ett område som har ett betydande grundvattenmagasin) för Sollefteå kommun togs fram 2001-2005. För mer information hänvisas till Länsstyrelsen Västernorrland och utredningen med namnet Grundvattenförande geotoper 2001-2005.

Allmänna intresset för vatten och dricksvatten

Rent vatten är en av de viktigaste resurserna i Sverige, en förutsättning för att vi ska kunna bo här och för att våra industrier och verksamheter skall kunna existera. Det är inte självklart att vattnet kommer fortsatt ha en god status, dels på grund av föroreningar men också på grund av klimatförändringarna. För att det skall finnas vatten i framtiden är det viktigt att det skyddas och planeras långsiktigt.

Sollefteå kommun har ett komplext ansvar som VA-huvudman för kommunalt vatten, från täkt till kran till återinträddande som rent vatten i naturen, för en god vattenkvalité och ett fungerande distributionsnät fram till abonnent. I Sollefteå kommun var 2016 ca. 75% av kommunens innevånare anslutna till VA-nätet. Den totala vattenproduktionen uppgick till ca. 1,7 miljoner m³, avloppsvatten som renas uppgick till ca. 2,1 miljoner m³. För närvarande finns inga planer på utbyggnad inom VA-nätet utan inriktningen är främst mot förvaltning av det befintliga nätet.

I kommunen finns även drygt 100 st. privata vattenföreningar (inventering 2004). Av dessa är det 11 som försörjer fler än 50 personer med dricksvatten och därmed omfattas av samma lagstiftning som de kommunala vattenverken. Utöver dessa finns det även många kommuninvånare som har eget vatten, ett exakt antal går inte att säga.

Vattenkvalité

Sollefteå har en problematisk berggrund vilket gör att det förekommer arsenik på vissa platser och höga fluoridvärden på andra, järn och mangan är andra ämnen som är vanligt förekommande. Generellt är vattnet surt (pH under 7).

Vattendistrikt

Sollefteå kommun tillhör Bottenhavets vattendistrikt och Ångermanälvens huvudavrinningsområde. Ångermanälven och dess biflöden är en av Sveriges vattenrikaste älvar och mäter 463 km från källorna på norska sidan och i södra Lappland till mynningen i Bottenhavet. Eftersom älven flyter genom flera landskap och kommuner är det viktigt med interregional och mellankommunal samverkan.

Sedan 2009 klassas grundvatten av Vattenmyndigheten enligt kvantitativ och kemisk status. Läs mer på www.viss.lst.se

Vatten och avloppsrening

Kraven på landets kommuner vad gäller vatten- och avloppsförsörjning blir allt större. Anledningen till de ökande kraven är bland annat klimatförändringar, miljökrav och åldrad infrastruktur. Det finns även faror med små avloppsanläggningar som kan vara bristfälliga och därför riskerar att sprida smittoämnen.

Avloppsreningen är grundläggande för kvaliteten på vatten eftersom det återinträder i naturen efter

användning. Inom kommunen finns det 12 reningsverk samt 9 biodammar som är jämt fördelade inom kommunen. Det finns 76 kommunalt enskilda VA-anläggningar (typ 3-kammarbrunnar med infiltration). Avloppsslammet från VA-verken körs till Rödsta avfallsanläggning och används som täckning på tippen. Hågestaöns röt-kammare används till produktion av gas som nyttjas till uppvärmning av befintligt reningsverk.

Sollefteå kommuns miljövårdsplan för kommunala avloppsanläggningar (antagen 2002-02-28) stäcker sig fram till 2020-12-31.

Från och med 1 juli 2011 har Havs- och vattenmyndigheten tagit över det nationella ansvaret för tillsynsvägledning av enskilda avlopp vilket omfattar små avlopp för hushållspillvatten upp till och med 200 personalekvivalenter. I kommunen bedöms att det finns ca 3000 enskilda avlopp, av dessa är merparten föräldrade och saknar den rening som lagstiftningen kräver.

Miljömål-Grundvatten av god kvalité

Sollefteå kommuns grundvatten ger en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. För att skydda detta behöver gamla vattenskyddsområden revideras och skydd tas fram för de vattentäkter som i dagsläget saknar detta skydd. Inom skyddsområde för vattentäkt gäller, utöver gällande lagstiftning, fastställda skyddsområdesbestämmelser. Bebyggelse, vägar, anläggningar och andra åtgärder får endast förekomma om de kan utföras med hänsyn till skyddsföreskrifterna. Utanför vattenskyddsområde gäller att ingen verksamhet får bedrivas vilken kan hota syftet med vattenskyddsområdet.

6.5 AVFALL

Kommunen är skyldig att upprätta en avfallsplan där uppgifterna ska ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. I avfallsplanen ska kommunen beskriva den planerade, framtida hanteringen. Gällande avfallsplan gäller till och med 2016. Framtagande av ny avfallsplan pågår och beräknas fastställas i september/oktober 2017.

Den övergripande och nu gällande EU-regleringen om avfall som Sverige är skyldigt att följa och förhålla sig till, finns i Europaparlamentets och rådets direktiv.

Av direktivet framgår en avfallshierarki som ska gälla som prioriteringsordning för lagstiftning och politik i medlemsstaterna i fråga om förebyggande och hantering av avfall. Hierarkin innebär att avfall i första hand ska förebyggas. För det avfall som ändå uppkommer gäller att det i följande prioriteringsordning ska förberedas för återanvändning, materialåtervinning, återvinnas på annat sätt t.ex. genom energiutvinning eller bortskaffas.

Enligt reglerna i 15 kap miljöbalken har kommunen ansvar för insamling och omhändertagande av hushållsavfall, med undantag för sådant avfall för vilket producentansvar gäller. Utöver miljöbalken finns bland annat förordningen (2006:1273) om producentansvar.

6.6-6.10 SOLLEFTEÅ STAD OCH RESPEKTIVE TÄTORT

Här hänvisas till Sollefteå stads och respektive tätorts program för Centrumförnyelser samt till den fördjupade översiktsplanen för Sollefteå stad (FÖP).

6.11 LANDSBYGD

Se även kapitel 6.12 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) nedan.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Planeringen syftar till att öka landsbygdens livskraft, förbättra invånarnas möjlighet till arbete, företagande och service samt förstärka landsbygdens konkurrenskraft och dragningskraft som bosättnings- och företagsort.

Kommunen och landsbygden

Kommunen är mycket stor till ytan. Förutom staden och de fyra tätorterna bor invånarna i en mängd orter och byar av alla storlekar från exempelvis

Övra och Lillselet, Rensjön, Resele, till Hamre och Undrom.

Ca 42% av kommunens invånare bor i staden, ca 20 % i tätort, ca 8 % i småorter och ca 30% utanför både tätorter och småorter.

Kommunens landsbygd inramas av ett skogs-, odlings och älvlandskap.

I skogslandet dominerar barrskogen med inslag av björk. Otaliga sjöar, tjärnar, åar, och bäckar delar upp skogen här och där liksom myrar och tidigare odlade marker.

Odlingslandskapet dominerar efter älvarna Ångermanälven, Faxälven och Fjällsjöälven men mindre jordbruk med odlingsmark omsluter de flesta tätorter och småorter samt byar.

6.12 LANDSBYGDsutveckling I STRANDNÄRA LÄGEN - LIS

LIS- kartor, se översiktsplanens Del 1

En mycket stor del av Sollefteå kommun omfattas av strandskyddet. Ser man bara på de vattendrag som är bredare än 6 meter så innebär delen på land ca 7,5 % eller 404,48 km² av kommunens landyta på 5 397,82 km². Den totala omkretsen för dessa vattendrag är ca 8 335 km. Till detta bör läggas alla de otaliga åar, bäckar, små tjärnar m.m. som är smalare än 6 m. Speciellt de mindre vattendragen är känsliga för ingrepp i strandzonen eftersom den lilla vattenvolymen gör vattenmiljön mer störningskänslig.

Inom den skyddade zonen som sträcker sig 100 meter upp och 100 meter ner från strandlinjen råder förbud att uppföra nya byggnader och anläggningar eller ändra de som finns, samt förbud att gräva eller på annat sätt förbereda för byggnationer. Förbudet omfattar också tillbyggnader, anläggningar och anordningar som strider mot strandskyddets syfte, det vill säga försämrar tillgängligheten enligt allemansrätten eller försämrar livsvillkoren för växter och djur. Exempel på detta är båthamnar, bryggor, parkeringsplatser, trädfällning, instängsling eller gödsling.

Förbuden omfattar inte befintliga huvudbyggnader inom strandskyddsområdet som byggs ut med mindre än 40 % och komplementbyggnader som byggs

inom en tomtplats som har angetts i beslut om dispens inom 15 meter från huvudbyggnaden men inte närmare strandlinjen än 25 meter. Observera att bygglov kan krävas för dessa.

För övriga åtgärder kan man söka dispens, om åtgärden inte strider mot strandskyddets syften och uppfyller något av följande 6 villkor:

1. Platsen för åtgärden har redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Till exempel det är någons trädgård, det är på ett industriområde m.m.
2. Platsen är genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering väl avskild från området närmast strandlinjen. Det vill säga vägen utgör en tydlig avskiljande barriär som avskiljer så stranden inte upplevs som en del av den ianspråktagna platsen.
3. Platsen behöver tas i anspråk för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området. Till exempel ett båthus eller en brygga.
4. Åtgärden behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området, till exempel ett företag som expanderar.
5. Platsen behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, till exempel en transformatorstation som uppförs, eller ledningar som dras.
6. Slutligen finns ytterligare en anledning till dispens om platsen behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse. Exakt vad detta innebär har inte närmare definierats.

Det finns två undantag till strandskyddets förbud: Åtgärder som har fått tillstånd enligt miljöbalken omfattas inte av förbudet. Exempel på detta är t.ex. olika åtgärder som beslutats av Länsstyrelsen eller Mark- och Miljödomstolarna eller tillstånd från kommunen att uppföra enskilda avlopp.

De areella näringarna (jordbruket, fisket, skogsbruket och renskötseln) är undantagna från förbudet om åtgärden för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddet. Observera att en förädlingsverksamhet av jordbruket eller skogsbruket inte omfattas av undantaget (t.ex. ysteri på en mjölkgård eller en såg). Exempel på sommarstugebebyggelse där nya byggnader kräver dispens, även så kallade

friggebodar eller attefallshus.

Landsbygdsutveckling i Strandnära lägen (LIS)

I översiktsplanen ska kommunen ange områden som anses vara lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Dessa utpekanden bör bygga på av kommunen uppsatta kriterier som tydlig framgång av planen. Utpekandet ska också grundas på en kartläggning av kommunens strandområden och de värden såsom natur och friluftsliv med flera värden, som kan finnas där. De områden som anges i översiktsplanen ska också vara lämpliga utifrån övriga planeringsaspekter till exempel med hänsyn till möjligheten att anordna vatten och avlopp.

Möjligheter till ett attraktivt sjönära boende och möjligheter för företag, främst inom besöksnäringen, att etablera sig i strandnära lägen är två viktiga faktorer för en fortsatt positiv utveckling för Sollefteås livskraft. För att behålla servicen, både privat och offentlig, krävs en ökad inflyttning och fler arbetstillfällen.

Hela kommunen är en landsbygdskommun om man ser ur ett nationellt perspektiv. Besöksnäringen har stor potential att utvecklas genom möjligheten att kommersialisera och förlänga säsongen för både de befintliga besöksmålen och de potentiella. Det kräver dock möjlighet att bygga och utveckla anläggningar för boende och aktiviteter. (Källa: Länsstyrelsen)

Landsbygdsutveckling

När landsbygdsutveckling ska tolkas har kommunerna en frihet att själva definiera vad det är. Även begreppet landsbygd har en mängd olika definitioner. Förhållandena är mycket skilda i landet.

De åtgärder som främjar landsbygdsutvecklingen är sådana som ”långsiktigt kan antas ge positiva sysselsättningseffekter och som kan bidra till att upprätt-

hålla serviceunderlaget i landsbygder”.

Turistanläggningar kan bidra positivt till landsbygdsutveckling. Även bostäder för permanent- och fritidsboende kan ge ökat ekonomiskt och personellt underlag för olika former av kommersiell och offentlig service.

I Sollefteå kommun behövs ingen fördjupad diskussion om vad som är landsbygd. Det som är detaljplanlagt inom befintliga tätorter bör undantas begreppet när det gäller strandskyddsbedömning. Återstående delar av kommunen utgör landsbygd där behovet av landsbygdsutveckling är stort.

Kommunen utmärks av en stor yta (5 797 km²), en gles befolkning (4 pers per km² 2006) och en jämförelsevis stor landsbygdsbefolkning. Ca. hälften av kommunens invånare bor utanför Sollefteå stad. Kommunens bebyggelsestruktur utmärker sig därför av ett mycket stort antal små byar förutom de gamla kommunernas centralorter.

Serviceunderlaget minskar och det är dagligvaror och drivmedel som används flitigast av de boende. Antalet glesbygdsbutiker har minskat. I dag finns förutom i Sollefteå stad livsmedelsbutiker i Undrom, Resele, Näsåker, Junsele, Ramsele, Edsele och Långsele. Antalet tankstationer har minskat men på orter med livsmedelsaffärer finns också bensinstationer. Matserveringar och hotell hör till de anläggningar som också gynnas av den besöksnäring som framför allt finns sommartid.

Skolor på låg- och mellanstadienivå finns förutom i Sollefteå stad, i Undrom, Ön, Resele, Näsåker, Junsele, Ramsele, Edsele (friskola), Helgum och Långsele. Högstadium finns nu i Sollefteå (där också gymnasium och annan högre utbildning finns), Ramsele och Junsele.

Behovet av landsbygdsutveckling ska alltid vägas mot inverkan på strandskyddets syften som ska tillgodoses långsiktigt. De stora natur-, friluftslivs- och kulturvärden som Sollefteå kommun har är en viktig del i dagens attraktionsvärde och har i sig en stor potential för kommande landsbygdsutveckling. De ska inte äventyras av olämplig exploatering.

I vissa fall kan det vara lämpligt att tillgängliggöra områden med höga naturvärden för friluftsliv och turism. Det rör sig då om enklare åtgärder som till exempel uppsättning av information eller iordningställande av rastplatser. Kommunen bedömer att dessa åtgärder, i de fall de anses lämpliga,

kan beviljas utifrån andra särskilda skäl än LIS.

Liksom vid all dispensprövning för strandskydd ska fri passage, tomtplatsanvisning och andra hänsyn som anges i miljöbalken säkras vid prövningen. Sedvanlig lämplighetsbedömning görs efter de hänsynsregler som gäller i PBL kapitel två och tre samt MB kapitel tre. Prövning för fritidshus och enbostadshus är densamma.

Föreslagna LIS-områden

I översiktsplanen klargörs om områdena är till för att utveckla besöksnäringen, för att skapa attraktiva boenden eller för att utöka möjligheter för befintliga byar att expandera och utvecklas.

För samtliga föreslagna områden gäller att avlopp ska utredas i samband med dispensansökan och krävs i bygglovet.

Inventering

Sommaren 2011 lät kommunen inventera stränderna vid fyra av de sjöar där flera ansökningar om dispens från strandskyddet kommer in varje sommar. De sjöar som inventerats är Betarsjön, Storsjön, Helgumssjön och Källsjön där de områden som bedömts vara utan naturvärden också utgjort en grund till urvalet av LIS-områden.

Inventeringen fokuserar på kärlväxter och naturmiljöer inom strandskyddat område. Metodiken som används är i princip densamma som för länets kustinventering (”Översiktlig kustinventering 2002-2004. Inventering och bedömning av stränder i Väster-norrland.” Rapport 2005:3).

Besökta strandavsnitt klassas utifrån förekomst av höga naturvärden och fysisk störning. Det är viktigt att fortsätta inventeringen av utvalda sjöar och vattendrag kommande år för att kunna identifiera fler möjliga LIS-områden.

Utredningsområden

Arkeologisk utredning kommer att genomföras för områden Terrsjön, Lungsjön och Nässjön/Nordsjösjön.

Ny skredriskartering planeras för Ångermanälvens system under 2015. Kommunen avvaktar därför med utpekande av LIS-områden utmed älvarna tills den är klar.

Betarsjön

Betarsjön är en v-formad sjö, nära Junsele tätort. Den är 43,2 m. djup och har en yta på 34,1 km². Sjön avvattnas av vattendraget Röån. I sjön finns bland annat abborre, gers, gädda och lake.

Sjöns mest betydande tillflöden är Ruskån och Rinnån. Runt Betarsjön finns fina platser för bad och rekreation, fiske är populärt. Den mest besökta badplatsen är Hällstauden. Runt sjön finns även flera arkeologiska fyndigheter.

Helgumssjön

Några satsningar har gjort med att detaljplanera områden för fritidshus. De är tre till antalet, varav två är belägna i Helgum. De planerades 1973 och 1974. Här gavs en gemensam lösning för vatten- och avlopp. Dessa bägge planer är nästan fullbyggda. Enstaka önskemål förekommer om ytterligare kompletteringar.

Hela Helgumssjön är ett naturvårdsobjekt, speciellt sträckan norrut från Helgumssjöns delta har höga värden. Där förekommer regelbundet den utrotningshotade uttern. Harrbeståndet i älven bedöms äga särskilt fiskeribiologiskt-genetiskt värde och kan användas som genbank vid framtida fiskodlingsbehov av denna harrtyp.

De planerade LIS-områdena, specifikt de norra delarna, bedöms inte ha påverkan på de habitat som utter och harr föredrar och kvarstår därför som lämpliga som LIS-områden. Sammantaget bedömer kommunen därför att riksintresset friluftsliv samt riksintresset för naturvård inte motverkas av en eventuell etablering av bostadshus i de aktuella områdena.

Hela Helgumssjön är utpekad som måttlig ekologisk status, främst på grund av vandringshinder och förekommande brist på naturliga höjdskillnader då älven är reglerad. Miljökvalitetsnormer för kemisk status beräknas ej uppnås då betydande mängder kvicksil-

ver förs in i Sverige från andra länder.

Det bedöms inte finnas någon mellankommunal påverkan när det gäller LIS-områdena utmed Helgumssjön.

Helgumssjöns kulturmiljö är till viss del välbevarad med många öppna fält som följer dalen ned mot vattnet. Med hänsyn till detta har främst områden utmed skogsbrynen pekats ut då det är viktigt att ängarna och åkrar fortsatt hålls öppna.

Området kring Helgumssjön är bristfälligt arkeologiskt inventerad, det kan finnas hittills okända fornlämningar, framför allt förhistoriska boplatser. Länsstyrelsen har därför hörts angående möjligheterna till byggnation och meddelat att:

”För ovan nämnda LIS-områden vid [...] Helgumssjön anser länsstyrelsen att det är möjligt att uppföra ny bebyggelse, förutsatt att planeringen är noggrann och att man anpassar bebyggelsen utifrån fornlämningsbild. Om fornlämningar berörs av byggnation så krävs dock länsstyrelsens tillstånd, och även i dessa områden kan det, i vissa fall, bli aktuellt med utredningar för att hitta eventuella, hittills okända fornlämningar alternativt förundersökningar för att avgränsa kända fornlämningar.”

Nya hittills okända fornlämningar i området kan innebära husgrunder, härdar eller kokgropar med skörbränd sten, mörkfärgningar/kulturlager, fynd av ben, keramik, stenverktyg eller andra föremål av gammal typ, stensättningar eller högar. Samtliga lämningar som upptäcks under markarbeten ska anmälas till länsstyrelsen och arbetet ska omedelbart avbrytas. I de fall en byggnation angränsar ett känt fornminne ska Länsstyrelsen höras med hänsyn till kulturmiljölagen.

För översvämningrisk i Helgumssjön finns ett

detaljerat underlag med hundraårsflöde (april 2015 i RH70) som sätter beräknad höjd till 113,70 m.ö.h vid 100årsflöde. Normalt vattenstånd ligger runt 112,80 m.ö.h. För att säkerställa nybyggnation ska ingen ny byggnation uppföras under 115,70 m.ö.h vilket är 2 meter över 100-årsflödet. Samtliga nya byggnader skall därför lägesbestämmas och utsättas.

Det finns inga kända ras eller skred utmed Helgumsjöns stränder. Marken är långsluttande och det är ingen stor reglering av sjön. En ny skredriskkartering påbörjades för Ångermanälvens system under 2015 som kommer ge mera detaljerad information. Ras och skredrisk skall dock kollas från fall till fall.

Samtliga områden utmed Helgumsjön nås eller har potentialen att kunna nås via avfarter från Helgumsvägen och väg 331 på vardera sidan om sjön, i vissa fall kan det vara aktuellt att utreda möjligheterna till en ny anslutning till befintliga vägar. Det går ca 1000 fordon/dygn på väg 331, varav ca 18-20% är tung trafik. Antalet fordon är i huvudsak konstant men andelen tung trafik har ökat från 130/dag 1994 till 180/dag 2015. En översiktlig bullerberäkning på 90 km/h med 1000 fordon visar att bullervärdena bör vara inom riktlinjer på ett avstånd av 50 meter eller mer. Beräknat buller 67dB A på plan mark. I detta fallet sluttar marken neråt mot sjön vilket skapar en ytterligare reducering av bullret. Inga nya byggnader ska därför placeras närmare väg 331 än 60 meter utan en bullerutredning.

Alla statliga vägar kan användas för transport av farligt gods, inga särskilda åtgärder behöver göras i områdena.

Område 1 - Helgumsbyn

Området söder om Helgums kyrka bedöms vara lämpligt som LIS-område. Tänkt byggnation är komplettering av befintligt bostadsbestånd med en- och tvåbostadshus för permanent- och fritidsbebyggelse. Tillkommande bostäder expanderar befintliga byar genom att öka möjligheterna till attraktiva

bostäder och leda till bättre underlag för service.

Området består av mestadels påverkad mark med små lövskogspartier med gråal, viden och vårtbjörk. Stranden är stenig och finsediment dominerar botten. Karaktärsarter: vårtbjörk, gråal, svartvide och vattenklöder. I vattnet: gul näckros, sjöfräken, topplösa, gräsnate, säv och notblomster. Speciella arter: styvt braxengräs, notblomster, bergklint och säv.

Det finns ett antal fornminnen och äldre gårdstomter angränsande till LIS-området som begränsats för att inte inskränka på dessa. I hela området finns det chans för att stöta på fornlämningar, det är därför viktigt att anmälningsplikten följs och står som en punkt i kontrollplaner för byggnation.

Området berörs av riksintresse rennärning eftersom en flyttled för samebyn Ohredahke passerar angränsande till området. Samebyn har därför hörts och framfört att de inte har något att erinra i de tre områdena Helgumsjön, Gransjön eller Hammar vad gäller sommarstugeområden i den utbredning som framgår av kartmaterialet.

Den absolut nordligaste delen av området på fastigheterna Helgum 3:5 och Västby 2:4 berörs av riksintresse friluftsliv i Faxälvens dalgång. Då det råder stor restriktion mot ny bebyggelse annat än som komplettering av befintlig bebyggelse inom riksintresseområdet, har LIS-området dragits upp mot de befintliga byggnaderna för att eventuell ny tillkommande bebyggelse ska uppfattas som en helhet. Ny bebyggelse och andra anläggningar liksom om- och tillbyggnaden ska anpassas väl beträffande form och läge till byggnadstradition. Det innebär också att större markberedningsåtgärder för etablering av nya byggnader och anläggningar inte får utföras.

I delar av området kan det finnas möjlighet till kommunal VA-anslutning. Detta kräver en översyn av verksamhetsområdet.

Område 2 - Öden, Fanby, Hammar

Tänkt byggnation är komplettering av befintligt bostadsbestånd med en- och tvåbostadshus för permanent- och fritidsbebyggelse. Tillkommande bostäder expanderar befintliga byar genom att öka möjligheterna till attraktiva bostäder och leda till bättre underlag för service.

Området är starkt påverkat och består av ung frisk lövskog med stenstrand, sten och sandbotten.

Karaktärsarter: gråal, vårtbjörk och rönn. I vattnet hårslinga, gul- och nordnäckros, svalting, flaskstarr, topplösa och ålnate. Speciella arter är hästkräppa, notblomster, strandgyllen, säv och kransalgen glanslinke.

Med hänsyn till bullerproblematik har 50 meter närmast vägen undantagits från området. Hammars före detta sågverk bedöms inte ha någon påverkan på området.

I den södra delen av området har en del tillhörande en större åker undantagits för att dels bevara befintliga gårdstomter och för att åkern även framgent ska kunna brukas.

Det har gjorts en översiktlig VA-utredning där det bedömts finnas goda möjligheter att inrätta enskilda avlopp eller en gemensamhetsanläggning.

Område 3 -Gransjö

Tänkt byggnation är komplettering av befintligt bostadsbestånd med en- och tvåbostadshus för permanent och fritidsbebyggelse. Tillkommande bostäder expanderar befintliga byar genom att öka möjligheterna till attraktiva bostäder och leda till bättre underlag för service.

Området är starkt påverkat med nästan träd- och busklös mark, åker, gräsmattor, byggnader m.m. På några ställen går berget upp i dagen. Karaktärsarter: vårtbjörk, rönn och mjökört. I vatten: sjöfråken, vass, svalting, hårslinga, styvhårig kvastfibbla och strandranunkel. Speciella arter: Ångsklocka, notblomster, krustistel och gul reseda.

I detta område har två åkrar direkt angränsande befintlig bebyggelse tagits med i förslaget, övriga större åkermarker bevaras från exploatering.

Det har gjorts en översiktlig VA-utredning där det bedömts finnas goda möjligheter att inrätta enskilda avlopp eller en gemensamhetsanläggning.

Område 4 - Östergransjö

Tänkt byggnation är komplettering av befintligt bostadsbestånd med en- och tvåbostadshus för permanent och fritidsbebyggelse. Tillkommande bostäder expanderar befintliga byar genom att öka möjligheterna till attraktiva bostäder och leda till bättre underlag för service.

Ett starkt påverkat område bestående av mycket

gles lövskog med sten och sand. Botten domineras av finsediment. Karaktärsarter: vårtbjörk, grenrör, ålgört, topplösa, sprängört och gråstarr. I vattnet: vasstarr, sjöfråken, gul näckros, ål- och gräsnate och sköldmöja. Speciella arter: Styvt braxengräs, äkta förgätmigej, sylört och pilbladshybrid.

Det finns möjlighet att koppla på nya abonnenter på kommunala VA-nätet. Området är placerat med ett avstånd till vattenskyddsområdet som det planeras inget utvidgande av de närmaste åren.

Källsjön

Källsjön är ett populärt sommarstugeområde strax söder om Sollefteå stad, angränsande till Kramfors kommun. På den nordöstra sidan om sjön är området starkt ianspråktaget medan betydligt mindre exploatering har skett på den sydvästra sidan vilken är aktuell att peka ut som LIS-område.

Område 5 - Melanders- och Falénsbodarna

Området nås via en asfalterad väg som sen går över i grusväg, sista delen till området är en enskild vägför-
ening. Bron över Vallån är relativt nybyggd och stark nog för timmertransporter. Skulle det bli aktuellt är det möjligt för en sopbil att kunna köra in på området, dock är det mest troligt lämpligast med soptömning fortsatt utanför området.

En etablering av ytterligare attraktiva boendemöjligheter i form av sommarstugor på platsen stärker områdets kvalitéer som fritidsområde. Närheten till vinter- och sommaraktiviteter bidrar till ytterligare handelsmöjligheter i Sollefteå stad och satsningar inom besöksnäringen i kringliggande byar. I förlängingen ger exploateringen också möjligheter för lokala hustillverkare.

Naturvärdet för Källsjön är kraftigt påverkat. Området består av ört-risartad blandskog mellan befintliga mindre fritidshus med mestadels träd- och busklös strand. Marken är fast och stranden stenig. Finsedimentbotten dominerar i sjön som är dämd. Karaktärsarter är vårtbjörk, gran, tall, ålgört och mjökört samt i vattnet vass, nålsäv, smålånke och ålnate. Speciella arter i området är notblomster och säv. I Vallån och Bruksån finns arten Flodpärlmussla, men den bedöms inte påverkas av en eventuell utbyggnad. I området finns ett möjligt fornminne i form av en boplats då ett antal skärvstenar påträffats i vattnet närmast stranden. Själva boplatsen tros ligga ca 10 meter ut i vattnet då sjön är dämd. Det är ett bevakningsobjekt där samtliga lämningar som upptäcks

under markarbeten ska anmälas till länsstyrelsen och arbetet ska omedelbart avbrytas. En fornlämning kan innebära husgrunder, härdar eller kokgropar med skörbränd sten, mörkfärgningar/kulturlager, fynd av ben, keramik, stenverktyg eller andra föremål av gammal typ, stensättningar eller högar.

Kulturmiljömässigt finns det värden i form av de två bevarande fäbodarna i området, RAÄ-nr Multrä 90:1 och 92:1. Fäboden med beteckningen Multrä 93:1 bedömer kommunen inte längre ha några kulturmiljömässiga kvalitéer. Samtlig övrig bebyggelse i området är småskalig rödmålad fritidsbebyggelse och det är lämpligt att tillkommande byggnader håller samma kvalitéer.

Det har gjorts en översiktlig VA-utredning där det bedömts finnas goda möjligheter att inrätta enskilda avlopp eller en gemensamhetsanläggning. Dricksvatten rekommenderas lösas genom gemensamhetsanläggning. Med hänsyn till detta bedömer kommunen att vattenkvaliteten i Källsjön inte försämras eller att miljökvalitetsnormer försämras. Fråga om eventuell kommande bebyggelse i relation till behovet eller intressekonflikter kring kalkning är en fråga att återkomma kring.

Sjön är dämnd och regleras till viss del, skillnad mellan högsta och lägsta nivå är 1.05 m. Översvämningensrisken får bedömmas i varje enskilt fall. Däremot finns ingen känd risk för ras eller skred.

Det finns inga olösta mellankommunala frågor med Kramfors kommun.

Området tangerar influensområdet för totalförsvarets riksintresse Tjärnmyrans skjutfält och vägen som leder till området går genom influensområdet. Försvarsmakten har hörts i frågan, men hade inte några invändningar.

Storsjön

Storsjön är ett populärt sommarstugeområde ca. 1,5 mil nordöst om Näsåker tätort, angränsande till

Örnsköldsvik kommun. I området finns en etablerad campingverksamhet med stuguthyrning och med uppställningsplatser för husvagnar. Sjön är stor till ytan, med en area på 18 km². Runt om finns fina platser för bad och rekreation, fiske är populärt. Området på södra delen av sjön mellan två befintliga fritidsområden pekas ut som LIS-område. Detaljplan krävs för området.

Område 6 - Omsjö-Brännan

Området nås via en statlig grusväg, sista delen till området är en enskild vägförening. En etablering av ytterligare attraktiva boendemöjligheter stärker områdets kvalitéer, befintlig turismnäring genom möjlighet till uthyrning av båtar, kanoter och försäljning av fiskekort mm. samt till att handeln utvecklas i Näsåkers tätort.

Naturvärdet för Storsjön är stort och måste beaktas vid byggnation. I det aktuella området är naturvärdesbedömningen 3 vilket innebär att det finns högt naturvärde dock görs en bedömning att det som är skyddsvärt främst finns i strandkanten och inte skulle påverkas av bebyggelse 30 meter upp från vattenlinjen.

Området är stenigt med gles blandskog och torr mestadels gles och stenig tallskog. Karaktärsarter är vårtbjörk, gråal, ljung, nordkråkbär, tall blåbär och lingon. I vattnet vass, hårslinga, löktåg, sjöfräken, gul näckros, ål- och gräsna, sköldmöja. Speciella arter i området är styvt braxengräs, notblomster och löktåg.

Det har gjorts en översiktlig VA-utredning där det bedömts finnas möjligheter att inrätta enskilda avlopp eller en gemensamhetsanläggning. Dricksvattenfrågan bör lösas med gemensamhetsanläggning alternativt kan det utredas om kommunalt vatten kan dras från Omsjö by. Det går en väg nära området men då den inte är särskilt trafikerad bedöms att riktvärden för buller inte är något problem att klara.

Storsjön uppnår god ekologisk status och god kemisk status bortsett från kvicksilver. Kommunen bedömer att miljökvalitetsnormerna inte försämras genom utpekande av LIS området. Storsjön delas med Örnsköldsviks kommun men utpekandet innebär inte några mellankommunala problem.

TILLÄGG: Av länsstyrelsens samrådsyttrande 2016-09-12, sid 12, anges följande:

Inom det föreslagna LIS-området vid Omsjö finns en nyligen registrerad fornlämning i form av en äldre

by-/gårdstomt. Området är bristfälligt inventerat, så chansen är stor att här även finna ytterligare, hittills okända fornlämningar, inte minst i form av förhistoriska boplatser (det finns kända boplatser i närområdet). För att avgöra om ny bebyggelse i området är förenligt med KML kan det komma att krävas en arkeologisk utredning och förundersökning.

Område 7 och 8, Hålla och Ruske

Norr om Junsele samhälle på östra sidan av Betarsjön ligger områdena Hålla och Ruske. I området finns många fritidshus och vid Hålla finns en populär, välbesökt badplats.

Området nås via en grusväg som ansluter från riksväg 90. Sopbilar kan köra in på området, dock är det lämpligt att hämtning sker utanför fritidsbebyggelsen.

En etablering av ytterligare attraktiva boendemöjligheter stärker områdets kvalitéer. Fler fritidsboenden skapar ett ökat underlag för service för Junsele tätort. Närhet finns till både vinter- och sommaraktiviteter.

I förlängningen ger exploateringen möjligheter för lokala hustillverkare, en sådan är redan etablerad i Junsele.

Naturvärdet för Betarsjön är redan påverkat. Området består av en torr stenig risartad blandskog med lövbård ner mot sjön. Ett vindskydd finns vid Hållstaudden som används som badplats, botten där består av sand. Båda områdena kännetecknas av sluttande terräng med ojämn och stenig mark. Även stränderna är steniga. Karaktärsarter är tall, vårtbjörk, lingon, gran, jolster och lappvide samt i vattnet vass, flaskstarr, strandranunkel, sjöfräken, smålänke, plattbladig igelknopp, sköldmöja och ålnate. Speciella arter i området är notblomster, vat-

tenpilört, dyttåg och fackelblomster.

Länsstyrelsens antikvarie/ärkeolog har besökt områdena och gjort bedömningen att förutom frånvaron av sedan tidigare kända fornlämningar så kännetecknas de båda områdena av sluttande terräng med ojämn och stenig mark. Även stränderna nedanför de tänkta tomterna är steniga. I båda områdena saknas de mer flacka, sandiga marker som kännetecknar de många stenåldersboplatserna runt Betarsjön. Sannolikheten bedöms därför som liten för att stöta på hittills okända boplatser inom dessa två föreslagna områden för ny bebyggelse.

Dessa två delområden vid Betarsjön får nu anses vara helt utredda vad gäller fornlämningsförekomst och länsstyrelsen kommer inte ställa krav på ytterligare arkeologisk utredning. Förutsatt att ni anpassar det norra planområdet utifrån fångstgropens fornlämningsområde har länsstyrelsen lämnat klartecken enligt kulturmiljölagen till anläggande av tomter och byggnation av hus.

Det har gjorts en översiktlig VA-utredning där det bedömts finnas goda möjligheter att inträtta enskilda avlopp eller en gemensamhetsanläggning. Dricksvatten rekommenderas lösas genom gemensamhetsanläggning. Betarsjön är utpekad som en sjö med risk att inte uppnå god kemisk status (exklusive kvicksilver), denna bedömning har gjorts utifrån att det finns potentiellt förorenade områden i närheten. Det finns inte bekräftande provtagning. Med hänsyn till detta bedöms att battenkvaliteten i Betarsjön inte försämras eller att miljö kvalitetsnormen för vatten försämras vid en eventuell bebyggelse av fritidshus.

För området finns inga olösta mellankommunala frågor.

6.14 BESÖKSNÄRING, FRITID OCH REKREATION

Definition besöksnäring:

Näringen är sammansatt av flera branscher där de största är hotell, restaurang och övrig logi, transporter och varuhandel. Kultur, sport och rekreation är andra delar av näringen. Besöksnäringen är i hög grad sammanlänkad med offentliga strukturer. Besöksnäringen bidrar till turismkonsumtion.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Under hela efterkrigstiden har andelen fritid ökat i förhållande till andelen arbetstid. Därmed har vi fått

möjlighet att utveckla nya intressen, att resa och att lära känna nya kulturer och miljöer.

För kommuner och näringsliv har utvecklingen bl.a. lett till ökad efterfrågan på anläggningar för idrottsliga och kulturella ändamål. Det förväntas finnas utflykts- och besöksmål både i det egna närområdet och för besökare och att de ska vara tillgängliga för alla. Även arrangemang och events av olika slag efterfrågas stort.

Den ökande fritiden bidrar på detta sätt till att vi idag får möjlighet att lära känna människor och uppleva och få förståelse för nya kulturer och sociala sammanhang vi annars inte skulle fått. I vid mening kan den ökade ”fri-tiden” sägas ha stor betydelse för folkbildningen i vårt samhälle. Besöksnäringen är idag en av de snabbast expanderande branscherna i världen.

Dagens unga generation är den första, i verklig mening, globala generationen. De är nyfikna och välutbildade, känner inga gränser och för dem är resor naturliga för att lära och ta till sig nya intryck. De börjar resandet framför datorn och tar sig till de destinationer de vill besöka oavsett om det sker privat eller som jobbresor. Denna utveckling kommer att tydliggöras än mer under kommande år.

En annan viktig målgrupp för morgondagens resande är den växande gruppen aktiva äldre som ofta har ekonomiska möjligheter, tid och intresse för nya reseupplevelser. Också denna grupp har hunnit anpassa sig till att söka, utvärdera och beställa sitt resande på nätet. Inte minst researrangörer ser här en stor efterfrågan av bekväma, upplevelserika och prisvärda resepaket, ofta med tematiska inslag.

Besöksnäringen fortsätter att utvecklas och blir allt mer professionell. Den har även blivit alltmer betydelsefull för landets ekonomi och för de internationella relationerna. Särskilt märkbart blir det i ett land som Sverige, som nu måste ställa om från industrialisation till att utveckla sig som ett kunskapsamhälle och producent av servicetjänster.

Sollefteå - nulägesbeskrivning

De goda möjligheterna till ett rikt friluftsliv i Sollefteå betyder mycket för invånarnas livskvalitet och för kommunens attraktivitet för boende och besökare.

Ett aktivt föreningsliv har stor betydelse för bygden och de boende samt för utvecklingen av hela besöksnäringen.

Sollefteå kommun med sin säregna natur och varierade miljöer har stor potential att locka turister från Sverige, Europa och även andra världsdelar. Skidanläggningar, natur- och kulturhistoriskt intressanta miljöer, lokala, nationella och internationella arrangemang och ett stort antal fiskevatten utgör en viktig grund för fortsatt utveckling av turismen och besöksnäringen i kommunen.

Sollefteå kommuns unika natur- och kulturlandskap ger många möjligheter till friluftaktiviteter. Här finns utbud för alla åldrar under årets alla månader. Promenera och vandra längs leder och stigar, paddla kanot, spela golf, fiska, åka skidor m.m. Tillgängligheten bör förbättras så att besöksmålen blir tillgängliga för alla. Det kan exempelvis gälla skyltning, informationstavlor, röjning och anpassning för framkomlighet.

Höga Kusten som destination

Våren 2014 bildades Höga Kusten Destinationsutveckling AB, ett kommunalt bolag som har till uppgift att främja den strategiska utvecklingen av besöksnäringen i Höga Kusten. Bolaget ägs av de fyra Ångermanlandskommunerna Sollefteå, Kramfors, Härnösand och Örnsköldsvik.

Med den nationella strategin ”Vision 2020 och mål för besöksnäringen” som riktlinje har Höga Kusten Destinationsutveckling AB satt målet 800 nya jobb inom näringen till år 2020.

Idrottsturism

Utöver besöksmålen ovan ska räknas de många idrottsarrangemang och övriga kulturaktiviteter som genomförs inom kommunen varje år. En väsentlig del består av idrottsturism, vilket gör idrottsanläggningarna till en viktig förutsättning för den fortsatta utvecklingen.

Hallstaberget

Skidanläggningen, som är en av Sveriges bästa, har stått som värd för många nationella och internationella tävlingar, bl.a. världscuptävlingar och SM-tävlingar i alpint, längd och skidskytte. Spårlängden uppgår till 70 km preparerade skidspår.

Här finns en potential att ytterligare stärka förutsättningarna för större nationella och internationella arrangemang samt att öka attraktionskraften för natur- och upplevelseturismen. I det framtagna visionsprogrammet för Hallsta, antaget av kommunfullmäktige 2014-05-26, beskrivs detta. Bl.a. beskrivs

en vintercamping tillsammans med andra förslag på hur anläggningen och vinterturismen kan utvecklas. I visionsprogrammet ingår också åtgärder för att öka anläggningens attraktion under sommarhalvåret.

Förutsättningarna stärks av att Hotell Hallstaberget, ett modernt sport- och konferenshotell med 280 bäddar fördelade på 138 rum, drivs av en kommersiellt stark aktör. För närvarande pågår en omfattande utbyggnad av såväl boende och konferens utrymmen.

Junsele och Ramsele

I Ramsele såväl som Junsele finns god tillgång till boende med närhet till olika fritidsanläggningar och andra rekreativmöjligheter. Anläggningarna används för lägerverksamhet, cuper och tävlings-, träningsverksamhet mm.

Den kanske mest utpräglade lägerorten i kommunen är Junsele med fotbollsplaner, idrotts hall, skidspår, boende och mat inom en mycket liten geografisk yta.

Långsele

I idrottsanläggningen Kuben anordnas årligen olika träningsläger och cuper för fotboll (inomhus).

Sollefteå

I Sollefteå arrangeras årligen ett antal cuper och tävlingsarrangemang på lokal, nationell och internationell nivå.

Övriga anläggningar och fritidsaktiviteter

I kommunen finns ett flertal anläggningar och aktivitetsområden som har förutsättningar att, förutom att finnas för befolkningens intressen, också vara delar i paketarrangemang riktade mot natur- och upplevelseturismen.

Camping

Kommunen äger idag campingplatser i Sollefteå, Långsele, Ramsele och Näsåker som samtliga arrenderas av privata entreprenörer. Utöver dessa finns campingar i Junsele, Omsjö, Fäbodammen och Uppströms camping i Näsåker. I Resele finns en mindre stugby. Uppställningsplatser för husbil och husvagn finns även vid Långvattnet och Sollefteå golfklubb.

Natur- och Upplevelseturismen

Upplevelseturismen har stor potential i kommunen genom aktörer som Sollefteå äventyr, Westin Adventure i Ön, Kåtabyn i Junsele och Camp Change i Ramsele. Det finns även andra som mer eller mindre regelbundet anordnar olika aktiviteter som bäversafari, vilt- och rovfågelskådning, jakt- och fiske, skotersafari och hundspann.

Hotell Hallstaberget använder sig av olika entreprenörer för arrangemang av utomhusaktiviteter.

Fisket

Det finns goda möjligheter att utveckla fisketurismen. Fisket ger spin-off-effekter i form av sysselsättning och intäkter till bygden samt hjälper till att upprätthålla den samhällsservice som finns idag. För att utveckla fisket och fisketurismen ger kommunens bidrag till fiskevårdsområdena. Bidrag och insatser krävs bl.a. kring fiskevård, tillgänglighet, service och kompetensutveckling.

En pågående insats är samverkan mellan Länsstyrelsen, fiskevårdsföreningarna och kommunen som syftar till att undanröja vandringshinder så att lekomyråden kan återställas. De senaste åren har insatser intensifierats med syftet att få en naturlig reproduktion av främst harr och öring.

Det som efterfrågas mest och som bör prioriteras är att utveckla fisket efter havsöring och lax i strömmande vatten men även fisket i sjöar och vattendrag har stort värde för fisketurismen.

I Meåforsen, Edsele, finns ett av Sveriges bästa harrfisker.

Betarsjön, Junsele, länets största sjö är oreglerad och har ett stort och varierat fiskbestånd.

Nipstadsfisket i de centrala delarna av Sollefteå är unikt och kan få stor betydelse för besöksnäringen. Fisket bedrivs i stadens mest centrala delar nära till Sollefteå Camping. Intill ligger också Strömsborg som erbjuder övernattninng och även infrysning av fisk.

Sportfiskare från hela Sverige och även från utlandet fascinerats av fisket i de centrala delarna av Sollefteå stad och det är inte ovanligt med åskådare längs älvkanternas. Tillgängligheten är en av de stora fördelarna och bör marknadsföras.

Natur- och Kulturmiljöer

Sollefteå har många intressanta natur- och kulturmiljöer. Niplandskapet, bruksmiljöer i Sollefteå och Graninge, sanatoriemiljön i Österåsen, Tingshuset, de många hembygdsgårdarna, tätortens bebyggelse, kvarn- och vattenkraftsbyggnader knyter samman och berättar om bygdens historia och ursprung och är viktiga för kommande generationer och besökare.

Hällristningsområdet vid Nämforsen

Hällristningsområdet är ett av norra Europas största. På öarna i forsen finns minst 2600 figurer inhuggna i klipporna, de äldsta antas vara 6000 år gamla. Motiven bekräftar att ett fångst- och jägarfolk levde här. På södra älvstranden har arkeologerna hittat en av Norrlands fyndrikaste boplatser. Fynden som består av pilspetsar, knivar av järn och skrapor av skiffer och kvarts visar att boplatserna använts ända från stenåldern till järnåldern.

Skoter

Skoteråkandet är ett viktigt komplement till vinterturismen och det finns ett stort antal leder som sköts av skoterklubbarna i kommunen. I dag finns ca. 812 km skoterleder som sköts, mot bidrag, av 11 skoterklubbar. I Sollefteå utgör älven en barriär och nipbranterna gör det svårt att ta sig ner till älven för

överfart på is.

Vandringsleder och strövområden

Kommunens natur med storslagna utsikter och vackra vyer lämpar sig utmärkt för vandring och utflykter. Här finns fantastiska vandringsleder och strövområden med olika karaktär och naturinslag. Som exempel kan nämnas Hallstaområdet, insjödelat i Helgumssjön och Niplandskapet längs älvdalarna.

Båtleden i Ångermanälven

Leden sträcker sig från Sollefteå och ut till havet. Uppmärksningen av båtleden med djup- och grundförhållanden kontrolleras kontinuerligt. Gamla grund kan förflyttas och nya grund uppstå i det ibland kraftligt strömmande vattnet.

Kommunen ansvarar för uppmärksningen av båtleden och utförs av en entreprenör.

Paddling

Paddling förekommer i de flesta av våra vattendrag. Dock finns det idag ingen samlad information om tillgänglighet, svårighetsgrad i paddlingen, hur många som nyttjar de olika vattendragen och vilka de kan vara lämpliga för. Röån i Junsele är troligen den mest kända kanotleden och den med flest besökare. Kanoter hyrs ut via Junsele Djurpark. Kanoter kan även hyras på andra platser i kommunen.

Jakt

Jakt är av stort nationellt intresse. Även i Sollefteå kommun har den stor betydelse och är viktig även för besöksnäringen.

Tillgänglighetsturism

En satsning som diskuteras i kommunen är tillgänglighetsturismen. En inventering har genomförts av ett trettiotal olika besöksmål och anläggningar. Syftet är att dessa ska göras tillgängliga och kunna marknadsföras för personer med funktionsnedsättning.

Evenemang

I Sollefteå kommun finns lång erfarenhet av stora arrangemang, både kulturella och idrottsliga.

SM på skidor och i skidskytte, Junior VM, PWWC, Sollefteåtrippeln, Folksam Cup i Junsele, Niklas Sundströms hockeyskola i Ramsele etc.

Exempel på större årligen återkommande arrangemang är Urkult i Näsåker, Djurparkens dag, Mid-

sommarfirande och Junsele marknad i Junsele, Lastbilsträffen och Rafnastämman i Ramsele, Sollefteå Marknadsmässa, Nipyran och Sollefteå höstmarknad i Sollefteå.

Lokal livsmedels- och matproduktion

I kommunen finns idag ett tydligt intresse för lokalt producerade råvaror och livsmedel. Ett ökande antal entreprenörer över hela kommunen, driver sin verksamhet med tydlig inriktning på lokal och hållbar livsmedels- och matproduktion.

6.15 KULTUR OCH KULTURMILJÖER

Nedan presenteras ett urval skrifter över kommunens kultur, kulturmiljöer och riksintresse kulturmiljövård.

1. Vägar till kulturskatter i Sollefteå Del 1-3
2. I ådalarna - om gårdar, hus och människor
3. Erik-Anners i Norr-Moflo, Ådals-Lidens socken
4. Per-Ols i Krånge, Ramsele socken
5. Tegelbruket i Ovanmo, Ramsele socken
6. Graninge bruk
7. Skogsbyar - om byar och bybor i Ådalens skogar
8. Kraftverket i Vigda, Ådals-Lidens socken
9. Österås gård, Eds socken
10. Bilder av en gård i Västerflo, Långsele socken
11. Talmansgården, Multrä socken
12. Klippgården, Boteå socken
13. Skogsbyar i Sollefteå kommun. En kulturhistorisk byggnadsinventering
14. Skogsbyar i Junsele socken. En kulturhistorisk byggnadsinventering
15. Utbyar i Ramsele socken. En kulturhistorisk byggnadsinventering
16. Fjällbyar i Edsele och Helgums socknar. En kulturhistorisk byggnadsinventering
17. Eden i Junsele socken En kulturhistorisk byggnadsinventering
18. Lidgatu i Ådals-Lidens socken En kulturhistorisk byggnadsinventering
19. Kilforsen - en historisk parentes, dokumentation av de återstående bostadshusen i Kilforsen

20. Finnfors - ett nybygge i Ramsele socken
21. Korsböninga - en ångermanlandsgård Inventering av korsbyggnader i Sollefteå kommun
22. Arkitektur i Sollefteå
23. Tornstadens skapare Arkitekten Lars Niklas Wahrgrens liv och verk i Sollefteå
24. Värt att vårda i Sollefteå kommun Broschyr om byggnadsvård
25. Program för kulturmiljövården
 - Del 1 Junsele
 - Del 2 Edsele och Ramsele
 - Del 3 Graninge, Helgum och Långsele
 - Del 4 Ed, Resele och Ådals-Liden
 - Del 5 Sollefteå
 - Del 6 Boteå, Multrä, Sänga och Överlänäs

Områden som är av riksintresse för kulturmiljövården är viktiga delar av en bygds och kommuns karaktär. Inom Sollefteå kommun finns nio områden av riksintresse för kulturmiljövården:

Eden

Bevarad bymiljö från 1600-talet som inte splittrades av laga skiften på 1800-talet.

Lidgatu

Bymiljö med oförändrad tomtindelning sedan 1693. Samlad bebyggelse som visar 1800-talets byggnadsskick. Lidgatu var socknens centralort under 1700- och 1800-talet.

Graninge

Bruksmiljö Ångermanlands äldsta järnbruk med privilegium från 1673.

Miljön påminner om järnbruksepoken med början på 1600-talet och som under 1800-talet övergick i skogsnäring med flottning.

Bruksmiljön består bl.a av arbetarbostäder och industrilokaler från 1700- och 1800-talet som är grupperade runt bruksdammarna. Till anläggningen hör även brukskyrka i trä från 1759.

Gålsjö Bruk

Bruksmiljö med välbevarad 1700-talsprägel. Järntillverkningen upphörde år 1892.

Herrgård från 1776, sex arbetarkaserner och härbren från 1700-talet. Dammar och timmerrännor.

Bruket anlades 1703 och hade under storhetstiden i mitten av 1800-talet 218 invånare, kapell och pastor.

Holm-Björkå

Centralbygd med Norrlands enda säteribildning och förekomst av fornlämningar. Här finns bl.a. landskapets största gravfält från järnåldern.

Holm-Björkå har varit stormannagård sedan 1500-talet, dagens huvudbyggnad är från 1700-talet.

I området ingår även Björkå före detta stångjärnsbruk med herrgård, arbetarkaserner och ekonomibyggnader huvudsakligen från brukets trävaruepok.

Ramsele gamla kyrka

Kyrkan som sannolikt uppfördes under 1200-talet, består av ett enda rektangulärt rum samt en tillbyggd sakristia. Väggmålningarna är från 1600-talet och prästgården från 1879.

Österåsen

Sanatoriemiljö och socialhistoriskt intressant sjukhusanläggning. Området är från 1901 och består bl.a. av en slottsliknande huvudbyggnad med förebild från renässansen och stor parkanläggning. Österåsen var till skillnad från andra jubileumssanatorier uppförd i trä.

Nämforsen

Unik fornlämningsmiljö och ett av Nordens största hällristningsområden med boplatser från sten- och bronsålder.

Ett stort antal ristningar är inhuggna utmed forsens

stränder och flera boplatser från sten- och bronsåldern.

Västanbäck - Kortingön

Fornlämningsmiljö med fångstgropssystem från ca 1800 f.Kr. till långt in på 1800-talet e.Kr.

Tre långa tydliga fångstsystem med gropar på en ö samt i och vid stränderna till Ångermanälven. I området finns även boplatser från stenåldern.

6.16 KRISBEREDSKAP OCH TOTALFÖRSVARET

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGARNA IDAG OCH FRAMÅT

Kommunens krisberedskap

Kommunen har en viktig funktion när det gäller beredskap och samhällsplanering. Det förebyggande arbetet och att minimera risker för olika slag av ohälsa är grundläggande.

I kommunens planering ingår beredskap för så kallade extraordinära händelser och för höjd beredskap.

Att för kort och lång sikt utveckla en trygg och säker kommun för boende och besökare förutsätter:

- Risk - och sårbarhetsanalyser
- Geografiskt områdesansvar och planering
- Utbildnings- och övningsverksamhet
- Förstärka boendes och företagares kunskaper för att förebygga och vidta åtgärder inför okända händelser- stärka krismedvetenheten
- Fortsätta beredskapsplanering Ångermanälven i samarbete med Räddningstjänst och Polis.
- Identifiera trygghetspunkter och redovisa på karta

Nulägesbeskrivning

Syftet med samhällets och kommunens krisberedskap är att värna befolkningens liv och hälsa samt samhällets grundläggande värden och funktionalitet.

Eftersom det inte går att helt förebygga sårbarheter i olika samhällsfunktioner bör det finnas en god förmåga att hantera störningar.

Samhällets och kommunens krisberedskap bygger på att samhällets normala verksamhet förebygger och hanterar olyckor och mindre omfattande störningar. Vid allvarliga händelser eller kriser i samhället kan de vardagliga resurserna förstärkas. Krisberedskap är en integrerad del av olika aktörers ordinarie verksamhet.

Planering

Kommunen ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser.

Höjd beredskap

Kommuner ska vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap, bland annat

- säkerställa att viktiga meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls
- säkerställa att krisledning inom kommunen har grundläggande kunskaper om kommunens uppgifter vid höjd beredskap.

Totalförsvaret - Riksintresse

Totalförsvaret är av nationell betydelse. Områden som bedöms vara av riksintresse för totalförsvarets militära del har klassats. Riksintressena för totalförsvarets militära del (miljöbalken 3 kap 9 § andra stycket) består av geografiska områden och funktioner som dels kan redovisas öppet, dels områden och funktioner som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. Försvaret redovisar också områden av betydelse (enligt miljöbalken 3 kap 9 § första stycket).

Områden som bedöms vara av riksintresse för totalförsvarets militära ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden.

De objekt som oftast påverkar riksintresse för totalförsvarets militära del är höga objekt. Objekt som uppnår en högre höjd än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse, alternativt 45 meter inom sammanhållen bebyggelse riskerar alltid att påverka riksintresset för totalförsvaret, exempelvis vindkraftverk, telekommunikationsmaster och skorstenar.

- Kommunen ska säkerställa att redovisade intressen beaktas och sänds på remiss vid utredning samt prövning av bygglov och miljötillstånd. Myndigheten genomför en analys om just det aktuella ärendet riskerar att medföra påtaglig skada på riksintresse för totalförsvaret.
- Området Tjärnmyran söder om Sollefteå stad samt övrigt influensområde väster om Graningsjön beaktas vid all planering.

Tjärnmyrans skjutfält

Tjärnmyrans övnings- och skjutfält är beläget strax söder om Sollefteå centrum. Skjutfältet omfattar ca 1 800 ha och anskaffades med början 1929. Ingen militär övningsverksamhet har bedrivits på fältet

sedan 2008. Försvaret anser att vid en eventuell framtida omprövning av gällande miljötillstånd för fältet avseende ändrad verksamhet är det av mycket stor betydelse att ny störningskänslig bebyggelse inte tillåts i sådan närhet av fältet att det uppstår risk för begränsningar av verksamheten då det skulle innebära en påtaglig skada för riksintresset. Försvarmakten anser att sådan bebyggelse inte skall tillåtas inom det angivna området för omgivningspåverkan.

Den streckade rosa linjen i kartan markerar influensområde för buller, säkerhet eller annan aspekt (se separat kommunkarta). Alla plan- och lovärenden inom detta område remitteras till Försvarmakten.

Totalförsvaret består av militärt försvar och civilt försvar. Försvarmakten ska, med hjälp av verksamhet från stödmyndigheter, upprätthålla och utveckla det militära försvaret.

Det civila försvaret består av den verksamhet som ansvariga aktörer genomför för att samhället ska kunna hantera situationer då beredskapen höjs. Denna verksamhet bedrivs av statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och organisationer.

Sollefteå
kommun

Översiktsplan för Sollefteå kommun

- en kraftfull kommun med utsikter mot 2030

**ANTAGANDE-
HANDLING**
DEL 3
Konsekvenser

**Sollefteå
kommun**

PLANPROCESSEN

Politisk styrgrupp

Hösten 2014 till och med maj 2016

Församråd med Länsstyrelsen

2016-03-29 och 2016-06-21

Samrådsutgåva

Fastställt i kommunstyrelsen 2016-06-07

Samrådsperiod

2016-07-01 till och med 2016-09-11

Utställningsutgåva

Fastställt i kommunstyrelsen 2016-12-06

Utställningsperiod

2016-12-12 till och med 2017-02-28

Översiktsplanen antas i Kommunfullmäktige

2017-08-28

Sollefteå
kommun

1 INLEDNING

1.1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL 3 - ÖVERSIKTSPLANENS EKOLOGISKA, SOCIALA OCH EKONOMISKA KONSEKVENSER

1.	Inledning	3
1.1	Innehållsförteckning	3
1.2	Vad innehåller översiktsplanen?	
1.3	Varför ska det göras konsekvensbeskrivningar?	
1.4	Hur gör man konsekvensbeskrivningar?	
1.5	Hur bedöms konsekvenser?	
2.	Miljökonsekvenser - Ekologiska konsekvenser. Sammanfattning av MKB:n	5
3.	Sociala och ekonomiska konsekvenser för Staden, Tätorterna, Landsbygden	8
3.1	Sociala konsekvenser	8
3.1.1	Delaktighet och inflytande i samhället	
3.1.2	Ekonomisk och social trygghet	
3.1.3	Barns och ungas uppväxtvillkor	
3.1.4	Fysiska och sociala aktiviteter	
3.2	Ekonomiska konsekvenser	9
3.2.1	Näringsliv	
3.2.2	Kommunikationer och annan infrastruktur	
3.2.3	Byggande och Boende	

1.2 VAD INNEHÅLLER ÖVERSIKTSPLANEN?

Förtätning, klimatanpassning och attraktiva lägen för bostäder och verksamheter är begrepp som ligger i fokus i den nya översiktsplanen.

Kommunen vill med översiktsplanen erbjuda ett varierat bostadsutbud i attraktiva miljöer, nära till natur och vatten, god tillgång till trygga mötesplatser, närhet till service och rekreation och samtidigt värna om de natur-, kultur- och upplevelsemässiga värden som finns i kommunen.

Att utveckla boenden är en viktig del i kommunens planering. Bra bostäder och goda boendemiljöer är grundläggande kvaliteter som påverkar såväl tillväxten som välfärden i kommunen och kan dessutom vara avgörande för barns uppväxtvillkor.

Kommunen planerar för en oförändrad befolkning om minst 20 000 invånare år 2030. Bedömningen är att det behövs ett nytillskott om ca 100 nya lägenheter de närmaste 5-10 åren.

Sollefteå stad består idag främst av villabebyggelse och lägenheter. Kommunen vill erbjuda en mer blandad bebyggelse som både främjar omflyttning och generationsskifte och som även gynnar inflyttningen. De tomter som pekas ut för boende och verksamheter är lokaliserade inom rimliga avstånd till centrum och kollektivtrafik.

I första hand föreslås att mark som redan planlagts

för bostäder tas i anspråk. I såväl staden som tätorterna ligger denna mark centralt och kompletterar befintlig bebyggelse. Samtidigt är det nära till kollektivtrafik och annan infrastruktur.

För att tillgodose behovet av klimatanpassning och hantera höjda vattennivåer i landskapet är det viktigt att identifiera ytor för en naturlig utjämning av höga flöden.

Möjligheter för ett miljövänligt resande förbättras genom att i första hand bygga nya bostäder i de stråk där det redan finns kollektivtrafik och genom att utveckla och binda samman gång- och cykelvägar. Gång- och cykelnätet i staden och tätorterna kompletteras för att förbättra förutsättningarna för att gå och cykla.

Kommunen vill kunna erbjuda ett positivt näringslivsklimat och öka mångfalden av branscher med god planberedskap för både lätt och tung industri och små och stora företag.

För att möjliggöra en utveckling av den lokala besöksnäringen och den omgivande landsbygden skapas möjligheter för bl.a camping vid Storsjön, Källsjön och Helgumssjön.

1.3 VARFÖR SKA DET GÖRAS KONSEKVENSBESKRIVNINGAR?

Sedan den 21 juli 2004 ska alla översiktsplaner miljöbedömas enligt miljöbalken. Plan- och bygglagen anger att förutom miljö, hälso- och hushållningsaspekter bör även sociala och ekonomiska aspekter beskrivas eftersom dessa är grunden för "hållbar utveckling", vilket är ett övergripande mål för samhällsutvecklingen.

För att visa om översiktsplanen bidrar till hållbar utveckling ska de ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekterna belysas och konsekvensbeskrivas. Konsekvensbeskrivningens syfte är att redogöra för den påverkan som planens genomförande kan antas medföra för människor och miljö.

Arbetet med konsekvensbeskrivningen ska integreras i planeringsprocessen för att i ett tidigt skede identifiera konflikter mellan olika intressen och öka möjligheterna att hitta miljöanpassade lösningar som främjar hållbar utveckling. Konsekvensbeskrivningen ska liksom översiktsplanen samrådats i sin helhet med myndigheter och allmänhet.

Översiktsplanen är ett vägledande dokument. Konsekvenserna kan därför vara svåra att bedöma och kan endast göras översiktligt. Bedömningen utgår från att översiktsplanen genomförs i sin helhet.

1.4 HUR GÖR MAN KONSEKVENSBESKRIVNINGAR?

Konsekvenserna i översiktsplanens ställningstaganden och förslag beskrivs i förhållande till

- Nollalternativet vilket jämför planen med ÖP 1990 alternativt med nuläge Sollefteå 2016
- Nationella och lokala folkhälsomål
- Miljökvalitetsnormer för vatten, luft och buller
- Lokala miljömålen
- Nationella målen för utbyggnad av bredband

Geografisk avgränsning

Konsekvensbeskrivningen gäller kommunen i sin helhet. För samtliga miljöaspekter gäller kommunens gränser utom för vatten och olika klimatfaktorer där påverkan är regional respektive global.

Tidsmässig avgränsning

Den tidsmässiga avgränsningen av konsekvensbeskrivningen sträcker sig över samma tidsperiod som planen, det vill säga fram till år 2030.

Avgränsning av bedömda aspekter

Konsekvenserna som behandlas rör de aspekter som bedöms innebära en betydande påverkan om översiktsplanen genomförs. Vad som behandlas inom respektive område beskrivs nedan.

1.5 HUR BEDÖMS KONSEKVENSER?

Miljökonsekvenser

Miljökonsekvenserna bedöms utifrån effekterna av översiktsplanens ställningstagande på:

- Natur- och kulturmiljö
- Hälsa och säkerhet
- Miljömål
- Miljökvalitetsnormer
- Påverkan på skyddade områden och strandskydd

Sociala konsekvenser

Sociala konsekvenser bedöms utifrån de 11 nationella målen som är satta för Sveriges folkhälsoarbete. Dessa har brutits ner i Sollefteå kommuns folkhälsoplan.

Folkhälsomålen täcker in viktiga sociala aspekter exempelvis jämställdhet och barnperspektiv, varför dessa inte bedöms separat.

För översiktsplanen har följande folkhälsomål valts ut som särskilt relevanta:

Inom parentes anges respektive kapitel

- Delaktighet och inflytande i samhället (3.1.1)
- Ekonomiska och sociala förutsättningar (3.1.2)
- Barns och ungas uppväxtvillkor (3.1.3)
- Fysiska och sociala aktiviteter (3.1.4)

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser bedöms utifrån aspekterna:

- Näringsliv (3.2.1)
- Kommunikationer och annan infrastruktur (3.2.2)
- Byggnad och Boende (3.2.3)

2. EKOLOGISKA KONSEKVENSER/ MILJÖKONSEKVENSER (MKB)

Miljökonsekvensbeskrivningen har utförts av Calluna AB, Linköping och projektledare har varit Anna Sandström. Sammanfattningen presenteras här i kapitel 2 och MKB:n i sin helhet tar du del av på kommunens hemsida.

Sammanfattning

MKB:n har samma geografiska och tidsmässiga avgränsning som ÖP Sollefteå 2016-2030 (ÖP 2017). ÖP 1990 utgör grunden för utvärderingen av nollalternativet. En tydlig skillnad mellan ÖP 1990 och ÖP 2017 är att den nya översiktsplanen har lyft in ny lagstiftning och ny kunskap om hållbar planering och klimatfrågor.

Betydande miljöaspekter har avgränsats till:

- Natur- och kulturmiljö som innefattar: naturmiljö, vattenmiljö, nyttjande av mark, rekreation och friluftsliv, landskapsbild samt kulturmiljö.
- Hälsa och säkerhet som innefattar: klimat, översvämning, skred och ras, kommunikation och transporter, buller samt förorenade områden.

I MKB:n görs också avstämningar mot Miljömål och Miljökvalitetsnormer samt påverkan på skyddade områden och strandskydd. Avslutningsvis görs en samlad bedömning där konsekvenser av nollalternativ och konsekvenser av huvudalternativ beskrivs.

Avgränsningen av MKB:n har stämts av med länsstyrelsen vid samråd 21 juni 2016. Den sammanfattande bedömningen av nollalternativ ÖP 1990 och huvudalternativ 2017 görs nedan.

Nollalternativ

Frågor som inte hanterades i nollalternativet, men som idag är viktiga planeringsförutsättningar är klimatförändringar med höjda vattennivåer samt att säkra vattenkvaliteten i kommunens recipienter genom miljökvalitetsnormen för vatten. Risken för skred och ras var dock lika aktuell i ÖP 1990 som den är i ÖP 2017.

Ny lagstiftning kring strandskydd har medfört att den fysiska planeringen idag även inkluderar s.k. LIS-områden, Landsbygdsutveckling I Strandnära områden, vilket inte var aktuellt när den gamla ÖP:n togs fram.

En annan skillnad är att nytt fokus kring sammanhängande grönområden för rekreation och naturvård kräver en mer heltäckande kommunal och regional planering, vilket inte ingick i nollalternativet.

Samma sak gäller frågor som rör resande och tillgänglighet. Dock är ÖP 1990 mer tydlig i sin redovisning av riktlinjer vid markanvändning, samt olika naturtypers och områdets känslighet, än vad ÖP 2017 är.

Avsaknaden av kopplingen till aktuella miljö- och naturvårdsfrågor gör att underlaget ändå inte är aktuellt i nutida planeringsfrågor och ökar därmed risken för att betydande miljökonsekvenser uppstår av planeringen. Risken är även att den fysiska planeringen i kommunen med nollalternativet som utgångsläge blir mer splittrat och osammanhängande.

ÖP Sollefteå 2016-2030

Efter att ha arbetat med planering utifrån en gammal översiktsplan från 1990 har nu kommunen tagit fram ett nytt förslag till översiktsplan med uppdaterade planeringsunderlag. Miljöbalken, miljökvalitetsnormer, nya riktlinjer för miljö och hälsa, natura 2000-områden, ändrade strandskyddsregler och ny kunskap om behov av klimatanpassning, är viktiga förändringar sedan 1990 och som finns med i ÖP 2017.

Kommunens mål är att möta ökad efterfrågan på boende i attraktiva, vattennära lägen och att på områden för rekreation och besöksnäring värna jordbruksmark och annan skyddsvärd mark, samt ta hänsyn till behovet av ytor för klimatanpassning. Även ny kunskap om hållbart byggande har tillkommit och belyses.

I många frågor hänvisas till kommande planer, fördjupningar och program. Flera av dessa relaterar till frågor av stor betydelse för olika miljöaspekter. I flera av de områden som beskrivs finns det därför ett behov av att fördjupa och tydliggöra var prioriteringar mellan olika intressen behöver göras, samt vilka krav och riktlinjer som kommunen ställer på en hållbar planering. Detta för att minska risken för att stora konsekvenser uppstår och i högre grad kunna medverka till positiva konsekvenser. För dessa frågor blir bedömningen av miljöaspekter utifrån befintlig översiktsplan av nödvändighet av en mera övergripande karaktär.

Det finns några aspekter där konsekvenserna kan bli betydande och det är effekter av ändrat klimat, skred och ras, samt värden knutna till landskapet framför allt genom vindkraft och utveckling av LIS-områden i strandnära lägen.

Riskerna är påtagliga att kommunen kommer att drabbas av stora konsekvenser av klimatförändrin-

garna genom ökad risk för översvämning och ras om inte planeringen anpassas och åtgärder planeras. Kommunens ställningstagande att klimatanpassa planeringen för dessa områden är viktigt och angeläget. Kommunen behöver ytterligare förtydliga vilka åtgärder och anpassningar som behövs. Då frågan är kommunöverskridande och klimatfrågorna är komplicerade behöver kommunen stöd för att få fram mer detaljerade underlag till dessa områden.

De värden som är knutna till naturmiljöer, vattenmiljöer, kulturmiljöer, friluftsliv och landskap är viktiga att bevara och utveckla för att människor ska finna det attraktivt att besöka och bo i kommunen. De nya riktlinjer och fördjupade underlag som nu finns för LiS-områden och för skäl till byggande i strandnära lägen utanför LiS-områden bedöms bidra till att negativa konsekvenser för vattenmiljö, natur-, kultur- och friluftsvärden minimeras. Riktlinjerna är tydliga och lyfter fram ur miljöhänseende viktiga kriterier för utpekande av LiS-områden eller prövning utanför LiS-områden liksom områden som undantas för prövning. Även för planering i strandskyddade områden inne i orterna rekommenderas liknande riktlinjer för dessa miljöaspekter.

Beslutet att kommunen inte avser bevilja ansökningar om utbyggnad av vindbruk innan en kommunal plan för energiförsörjning tagits fram och beslutats får till följd att arealen ianspråktagen mark för etablering av vindkraft minskar. Vidare prioriteras andra riksintressen före riksintresse vindbruk. Risken för negativ påverkan på naturvärden, landskapsbild, nyttjande av mark och naturresurser och rennäring minskar därmed. Älvdalarna med närområden är inte lämpade för vindkraft, utan där ska boende, friluftsliv, turism och jordbruk prioriteras. Även detta bidrar till positiva konsekvenser med minskad påverkan på exempelvis landskapsbild. Beslutet bedöms ha negativ påverkan på miljömålet Begränsad klimatpåverkan.

De planerade programmen för naturvård och kulturmiljövård är viktiga för utvecklingen av positiva konsekvenser när samhället utvecklas mot en ökad hållbarhet. Åtgärder som den genomförda restaureringen av niplandskapet i Resele är ett exempel där kommunen aktivt bidragit till att skydda värdefull natur och landskapsbild.

Det är positivt att ÖP 2017 planerar för utveckling av grönstruktur i Sollefteå stad och att tillgången till attraktiva natur- och rekreativmiljöer i tätorterna

säkras. Det finns annars en risk för att förtätning, även om det är i liten skala, bygger bort viktiga grönstråk för rekreation och lek.

För nyttjande av mark finns risken att olika intressen krockar, t.ex. vindkraft och rennäring eller byggande på jordbruksmark kontra fortsatt jordbruksdrift. Kommunen har beslutat att prioritera andra riksintressen före riksintresse vindbruk och gjort prioriteringar för nyttjande av mark i vissa utpekade områden. Kommunen bör dock ytterligare tydliggöra hur prioritering ska ske mellan övriga riksintressen liksom på vilken grund prioritering görs. Det kan uppstå stora negativa konsekvenser om en näring inte kan bedrivas.

Miljö kvalitetsnormerna för ytvatten visar att åtgärder för att uppnå god ekologisk status för vattenförekomster är särskilt viktigt att arbeta med för kommunen i olika samarbeten i avrinningsområdena. Arbetet med att ta bort vandringshinder och att öka magasineringkapaciteten av vatten innan det når vattendrag och sjöar är viktiga åtgärder. Även de utförligare riktlinjerna för LiS bedöms ge positiv påverkan. Det behövs dock ytterligare kunskapsunderlag kring vad som krävs för att uppnå god status i de vatten som inte uppnår detta idag. Ett sådant underlag planeras tas fram, vilket är positivt.

En utförligare redovisning av miljömål och miljö kvalitetsnormer (MKN) i ÖP 2017 visar på förbättringspotential för luftkvalitet i centralorten under vinterhalvåret. Miljö kvalitetsnormen för luft hålls dock med god marginal.

Det är viktigt att ställningstaganden som görs i ÖP 2017 ses som en start på det fortsatta arbetet med översiktsplaneringen. Fortfarande finns områden där tydligare ställningstaganden och prioriteringar skulle behövas för att en djupare analys av miljökonsekvenserna av planen ska kunna göras, exempelvis

för skog och skogsbruk. Även tydligare distinktion mellan vision 2030 och ställningstaganden skulle vara fördelaktigt.

3. SOCIALA OCH EKONOMISKA KONSEKVENSER FÖR STADEN, TÄTORTERNA, LANDSBYGDEN

3.1 SOCIALA KONSEKVENSER

Den sociala konsekvensbeskrivningens syfte är att belysa de positiva och negativa konsekvenser som genomförandet av översiktsplanen kan innebära för invånarna. Förutsättningarna för en god hälsa påverkas av livsvillkoren, exempelvis sysselsättning, utbildning och tillgång till hälsa- och sjukvård.

Även livsmiljön påverkar vår hälsa, både den fysiska och psykosociala, där vi bor, arbetar eller rör oss. Nedan bedöms de sociala konsekvenserna utifrån de 11 nationella målen som har satts upp för Sveriges folkhälsoarbete. Dessa mål täcker även in andra viktiga sociala aspekter som påverkas av översiktsplanen såsom jämställdhet, tillgänglighet och barnperspektiv. Dessa aspekter beskrivs därför inte separat.

Det övergripande målet för folkhälsa är ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”. Av de 11 målen för hälsa har fyra valts ut då de bedömts vara särskilt betydelsefulla i detta sammanhang (kapitel 3.1.1-3.1.4).

3.1.1 DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE I SAMHÄLLET

Delaktighet, inflytande och möjlighet att påverka är viktiga förutsättningar för god hälsa. För att nå det övergripande nationella folkhälsomålet ska särskild vikt läggas vid att stärka förmågan och möjligheten till social och kulturell delaktighet för ekonomiskt

och socialt utsatta personer samt vid barns, ungdomars och äldres möjligheter till inflytande och delaktighet i samhället.

Översiktsplan 2017

Medborgardialog är ett viktigt medel för att i ett tidigt skede hämta in synpunkter från allmänheten. Dialogen blir en form av inventering av aktuella situationer och formulerar samtidigt viktiga utvecklings- och förbättringsområden. Dialogen ökar invånarnas inflytande vilket bidrar till delaktighet.

Det är också viktigt att medborgare ges möjlighet att tycka till om de planer som tagits fram. Plan- och bygglagen reglerar detta i samråds- och gransknings-skedena, men den tidiga medborgardialogen för inventering är inte reglerad i lagstiftningen.

Medborgardialogen har varit en viktig del i översiktsplanarbetet för att ta del av invånarnas synpunkter. Synpunkterna såväl före som under dialogerna har varit en utgångspunkt för översiktsplanens ställningstaganden.

3.1.2 EKONOMISK OCH SOCIAL TRYGGHET

Det finns samband mellan en god folkhälsa och ett samhälle som är präglad av ekonomisk och social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor, jämställdhet och rättvisa. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa, framför allt psykisk, och leder till ojämlikhet när det gäller rätten till god hälsa.

Översiktsplan 2017

Kommunens ambition är att erbjuda ett varierat bostadsutbud vilket ska säkerställas genom att bland annat förtäta befintlig bebyggelse med ett blandat bostadsutbud. Det i sin tur kan bidra till integration av olika samhällsgrupper.

Fler lägenheter, bland annat marklägenheter, kan bidra till omflyttning då äldre ofta vill flytta till lägenheter vilket i sin tur frigör småhus till barnfamiljer. Små lägenheter i centrala lägen är även attraktiva för yngre.

Hyreskostnaderna för nyproducerade bostäder i attraktiva områden är oftast höga. Konsekvensen är att dessa områden inte blir tillgängliga för alla i samhället och riskerar att bidra till segregation.

En förtätning medför kortare avstånd till service och arbete, vilket innebär fördelar tidsmässigt och ekonomiskt för enskilda. Ett starkt önskemål från

kommunens invånare är också att kunna förflytta sig tryggt och säkert.

De utvecklingsområden och förtätningar av bostäder som föreslås kan bidra till attraktivare orter för boende och etablering av företag. Fler arbetstillfällen bidrar till ökad ekonomisk trygghet för kommunen och dess invånare.

3.1.3 BARN OCH UNGAS UPPVÄXTVILLKOR

Förhållanden under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. I folkhälsopropositionen bedömer regeringen att barn och unga är en av de viktigaste målgrupperna inom folkhälsoarbetet. Insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa bland barn och unga är en god investering.

Översiktsplan 2017

Det ska vara möjligt för barn och unga att ta sig till och från skola och fritidsaktiviteter tryggt och säkert utan att vara beroende av att föräldrar skjutsar. Säkra och trygga gång- och cykelvägar till och från skolor och aktiviteter är därför viktigt för att öka barn och ungas rörlighet och trygghet.

Enligt översiktsplanen kommer fokus under kommande planperiod vara att gång- och cykelvägar ska vara trygga och säkra. Översiktsplanen kommer därmed jämfört med nollalternativet bidra positivt till att öka barns och ungas rörlighet och trygghet.

Satsningar på knutpunkter såsom idrottsanläggningar, fritidsgårdar och lekplatser är också viktiga för barn och unga. Dessa platser ska vara trygga och väl underhållna samt ha god tillgänglighet.

För att främja barn och ungas villkor är det viktigt att integrera dem i den fysiska planeringen för att lyfta fram barn och ungas perspektiv. Barnkonsekvensanalyser och fokusgrupper är viktiga verktyg i den fortsatta planeringen.

3.1.4 FYSISKA OCH SOCIALA AKTIVITETER

Fysiska och sociala aktiviteter är förutsättningar för god folkhälsa och bidrar till att människor lever ett oberoende liv långt upp i åldrarna. Fysiska och sociala aktiviteter kan förebygga sjukdomar och stärka det psykiska välmåendet. Målet är att översiktsplanens åtgärder ska bidra till ökade fysiska och sociala aktiviteter för alla i livets alla skeden.

Översiktsplan 2017

Ett av översiktsplanens fokus är att minska andelen korta bilresor genom åtgärder för tätorternas gång- och cykelvägar. Genom att bygga ut gång- och cykelstråken, göra dessa trygga och säkra och samtidigt göra natur- och kulturmiljöer tillgängliga, bidrar översiktsplanen till ökade fysiska och sociala aktiviteter och välmåenden. Även fortsatta åtgärder i tätorternas centrum med exempelvis olika mötesplatser bidrar till ökade fysiska och sociala aktiviteter.

3.2 EKONOMISKA KONSEKVENSER

I översiktsplaneskedet är ekonomiska bedömningar översiktliga och osäkra eftersom en översiktsplan inte innebär att en förändring sker utan ska göras möjlig.

Den ekonomiska konsekvensbedömningen behandlar i större drag hur översiktsplanen kan möjliggöra en ekonomisk hållbar utveckling utifrån aspekterna näringsliv, infrastruktur och kommunikationer samt boende.

3.2.1 NÄRINGSLIV

Ett väl fungerande näringsliv och ett gott näringslivsklimat är viktigt för att locka nya företag och för att få små och medelstora företag att fortsätta växa. Ett starkt företagsklimat medverkar till ökad tillväxt i form av nya arbetstillfällen. Kommunens ställningstagande är att göra det möjligt att öka mångfalden av branscher och vill därför erbjuda goda möjligheter till etablering. Fokus

är därför att skapa levande centrum i staden och tätorterna. Områden främst i staden och orterna avsätts för etablering av företag och verksamheter.

Genom ett ökat antal boende i centrum kan handeln främjas och centrum bli mer levande. Fler bostäder kan främja befolkningstillväxten vilket stärker den lokala servicen. Nybyggnation av bostäder och utbyggnad av den befintliga infrastrukturen gynnar även den lokala arbetsmarknaden.

Arbetsstillfällena är idag koncentrerade till tätorterna. Främst besöksnäringen beräknas bidra till arbetstillfällena även utanför tätorterna.

3.2.2 KOMMUNIKATIONER OCH ANNAN INFRASTRUKTUR

Visionen för Sollefteå 2030 är att fler människor enkelt ska kunna förflytta sig på ett miljövänligt sätt. Översiktsplanens ställningstagande är att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafikresor samt minska andelen korta bilresor.

Med kommunens stora yta och spridda bebyggelse är förutsättningarna inte gynnsamma för att mer reguljärt använda ett gång- och cykelvägnät för förflyttningar mellan orter och för exempelvis arbetspendling. Det är endast mellan Sollefteå stad och Långsele det planeras en gång- och cykelväg. När det gäller orternas egna gång- och cykelvägar föreslås kompletteringar och utbyggnader för att binda samman befintliga nät och ansluta nya områden.

Den förtätning och komplettering av befintliga områden samt utbyggnad av gång- och cykelvägnätet som översiktsplanen föreslår, är åtgärder för att gynna ett hållbart resande så långt det bedöms vara rimligt. Förutom att minska bilberoendet för de kortare resorna, bidrar ett utbyggt gång- och cykelnät även positivt till folkhälsan.

Översiktsplanen tar ställning för att godstrafik i större utsträckning går på järnväg samt att persontrafik återigen ska vara ett alternativ. De föreslagna verksamhetsområdena i Sollefteå (Hågesta, Hallsta) och Långsele (Hamre) ligger i anslutning till järnvägen, vilket ger större förutsättningar att använda järnvägen än med nollalternativet.

När det gäller förslag till åtgärder för att förbättra kollektivtrafiken avstår kommunen från att föra fram förslagen i översiktsplanen, men fortsätter dialogen med Länstrafiken om bland annat sträckning, hållplatslägen och turfrekvens.

Tillgång till bredband via optisk fiber finns idag i delar av kommunen. Den fortsatta utbyggnaden innebär att möjligheten ökar att arbeta på distans och hemifrån vilket i viss utsträckning bör minska resande med bil.

Översiktsplan 2017

Översiktsplanens ställningstagande har ett tydligt fokus på hushållning av befintliga resurser.

Förtätning av befintlig bebyggelse och nyttiggörande av befintlig infrastruktur som exempelvis vatten- och avloppssystem, cykelvägar, kollektivtrafik och bredband.

Infrastrukturen för Hallsta- och Hågestaområdena är utbyggd och har fullgod standard vilket innebär att redan gjorda investeringar tas tillvara vid fortsatt utbyggnad.

Utbyggnad av gång- och cykelvägar och förbättrad tillgänglighet via kollektivtrafik och bredband kan på sikt innebära minskad biltrafik, framförallt när det gäller kortare resor.

Person- och godstransporter på järnväg innebär mindre risker och lägre miljöpåverkan än på väg.

Bedömningen är att översiktsplanens ställningstaganden sammantaget innebär att resande med bil inte bör öka, snarare minska något jämfört med nollalternativet.

Sammanfattningsvis bidrar översiktsplanens ställningstagande positivt i förhållande till nollalternativet.

3.2.3 BYGGANDE OCH BOENDE

Den övergripande målsättningen är att skapa attraktiva boendemiljöer för att tillgodose invånarnas behov och locka nya invånare.

Fler invånare skapar bättre underlag för det lokala utbudet av service, handel, idrotts- och fritidsanläggningar samt mötesplatser.

Det är kostsamt att bygga ut infrastrukturen. Genom förtätningar kan redan gjorda investeringar nyttiggöras.

Förtätning och komplettering av befintlig bebyggelse innebär till viss del besparingar i form av hushållning med kommunens markresurser. Även kostnader för nya anslutningar minimeras genom att fler kan utnyttja befintlig infrastruktur och service.

Sollefteå
kommun